

DOKA

DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

www.doka.org.tr

Mart / Nisan 2014

19.
Sayı

Hostaval Şelalesi / İkizdere / RİZE

DOĞU KARADENİZ
KALKINMA AJANSI
EASTERN BLACK SEA
DEVELOPMENT AGENCY

DOKA

DOĞRU - OBJEKTİF - KARARLI ADIMLAR

www.doka.org.tr

Adına İmtiyaz Sahibi

Çetin Oktay KALDIRIM
Genel Sekreter

Genel Koordinatör

Vahit KETBOĞA

Genel Yayın Yönetmeni

Hakan BAHÇEKAPILI

Yazı İşleri Sorumlusu

Ahmet YEŞİLÇİÇEK

Görsel Tasarım

Emine GÜLERYÜZ

Gazipaşa Mah. Nemlioğlu Sk. Taksim Yokuşu Vakıf İşhanı No:3 TRABZON

Telefon: 0(462) 321 36 52 Faks: 0 (462) 274 36 52

ARTVİN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Artvin Valiliği Çarşı Mah. No:1 Kat:3 ARTVİN

Tel: +90(466) 212 14 81-212 34 81 Faks : +90(466) 212 14 81

GİRESUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Giresun Valiliği A Blok Kat:2 GİRESUN

Tel: +90(454) 215 75 17 - 215 06 12 Faks: +90(454) 215 67 02

GÜMÜŞHANE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Zafer Meydanı Hükümet Konağı No:31 Kat:4 GÜMÜŞHANE

Tel: +90 (456) 213 47 33 - 213 42 13 Faks: +90(456) 213 25 43

ORDU YATIRIM DESTEK OFİSİ

Selimiye Mah. Lise Cad. Vakıf İşhanı (Orta Cami Yanı) No:201 ORDU

Tel : +90 (452) 666 69 84 Faks: +90(452) 666 69 85

RİZE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Menderes Bulvarı No:522 RİZE (Rize Ticaret Borsası Giriş Katı)

Tel: +90(464) 213 01 34 Faks: +90(464) 214 46 35

TRABZON YATIRIM DESTEK OFİSİ

Çarşı Mah. Mahmut Goloğlu Cad.No:16 TRABZON

Tel : +90(0462) 600 60 61 Faks: +90(0462) 600 60 64

Baskı

Harman Yayıncılık / 0462 326 72 28

Anzer Yaylası / İkizdere / RİZE

Kemer Köprü/Çamlıhemşin / RİZE

SUNUM

6-9

Genel Sekreterin Kaleminden...

Lojistik Merkez

Doğu Karadeniz'i Dünyaya Bağlayacak Vizyon Proje

RÖPORTAJ

10-17

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sayın Mevlüt ÖZEN Kalkınma Ajansları ve OKA'nın faaliyetlerine yönelik değerlendirmelerini sizler için anlattı.

İLÇELERİMİZİ
TANIYALIM

18-37

Atmaca'nın Anavatanı Ardeşen

"Tarihin Kadim Şehri" Pazar

UZMAN
GÖRÜŞÜ

38-45

PROJELER

46-59

- Özçeyiz Mobilya Kapasite Artırımı ve Modernizasyon Projesi
- Teknoloji Yatırımı ile Geleneksel İmalattan Modern Sanayiye Geçiş Projesi
- Güvenler Kapasite Artırımı, Ürün Çeşitlendirme ve Markalaşma Projesi
- Kapasite ve Kalite Artırımı Projesi
- Gündaylar Mobilya Kapasite Artırımı ve Ürün Çeşitlendirme Projesi
- Üretimde Kapasite, Kalite ve Verimliliğin Artırılması Projesi
- Kereste ve Lambri Üretiminde Kapasite Artırımı Projesi

AB Fonlarında
Yeni Dönem
Yeni Fırsatlar

AB PROJELERİ

59-69

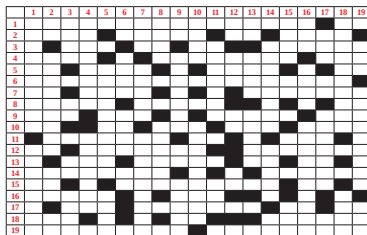
HABERLER

72-91

- Ajansımızın Desteklediği 3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi Trabzon'da Başladı
- Trabzon Sağlık Turizminde Marka Olma Yolunda İlerliyor
- BS NST Projesi Başlangıç Toplantısı Kışinev'de Gerçekleştirildi
- Körfez Bölgesi'nin En Büyük Fuarı Tamamlandı
- DOKA Batum Fuarı'nda Bölgeyi Tanıttı
- 2014 Yılı İmalat Sanayi Mali Destek Programı
- Bilgilendirme ve Eğitim Toplantıları Tamamlandı
- Trabzon'un ve Bölgenin Kalkınmasında Heyecan Yaratın Arap Turizmi Masaya Yatırıldı
- Vali Çakır, Ortadoğu'nun Önde Gelen Tur Operatörlerine Rize'yi Tanıttı
- DOKA Dubai Uluslararası Gayrimenkul Fuarına Katıldı
- Kalkınma Ajansları Gaziantep'te Buluştu
- DOKA Turizm Çalışmalarına Ara Vermeden Devam ediyor
- Vali Çiftçi Suudi Arabistan Seyahat Acenteleri ve Tur Operatörlerini Kabul Etti
- Trabzon Kurvaziyer Gemilerine Hazırlanıyor.
- Doğu Karadeniz'e Arap Turist İlgisi Artarak Devam Ediyor
- Vali Karahan Alman Seyahat Acenteleri Temsilcilerini Kabul Etti
- Karadeniz İşbirliğine Gidiyor
- DOKA 500 Yıllık Ecdat Mirasına Sahip Çıktı

BİL BAKALIM

92-93

BASINDA DOKA

94

Genel Sekreterin Kaleminden...

Lojistik Merkez

Doğu Karadeniz'i Dünyaya Bağlayacak Vizyon Proje

Müşterilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü ürünün, servis hizmetinin ve bilgi akışının, kaynağından tüketildiği son noktaya kadar olan tedarik zinciri içindeki hareketinin etkili ve verimli bir şekilde planlanması, uygulanması, taşınması, depolanması ve kontrol altında tutulması olarak tanımlayabileceğimiz lojistik, dünya üzerinde yaklaşık 15 trilyon dolar sektör hacmine sahiptir. Lojistik sektörü gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde en hızlı büyüyen sektörlerden biri olarak karşımıza çıkmakta ve otoriteler tarafından geleceğin en önemli üç sektöründen birisi olarak gösterilmektedir.

Son dönemde Türkiye'nin diğer birçok alanda olduğu gibi lojistik alanında da hızlı bir planlama ve yapılanma sürecine girmesine paralel olarak, iller ve Düzey 2 bölgeleri kapsamında lojistik master plan ve analiz çalışmaları oluşturulmaktadır.

Mevcut lojistik altyapısıyla 2023 yılı için belirlenen ekonomik hedeflere erişilemeyeceği öngörüsü doğrultusunda, lojistik kapasitesinin artırılması ve hâlihazırda yapıların modernizasyonunun sağlanması bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili dönüşüm sağlanırken derinlemesine analiz ve planlamanın gelişim süreci için uygulanması da dikkate alınması gereken bir husustur. Ayrıca Türkiye'nin ihracat kapasitesinin artırılması amacıyla lojistiğin geliştirilmesinin, ulusal ve yerel ölçekte karakterli projelerin geliştirilmesine bağlı olduğu gerçeği ortadadır.

Lojistik merkezlerin ekonomik ve sosyal kalkınma yönündeki etkileri açısından Avrupa'daki örnekler incelendiğinde etkili bir planlama ve bilimsel yaklaşımla oluşturulan merkezlerin kuruldukları bölgelerde yüksek katma değer yarattıkları görülmektedir.

Lojistik sektöründe önde gelen ülkelere bir örnek olan Almanya'nın ilgili sektörde gelişimi yaklaşık yarım yüzyıllık bir temele ve planlama geçmişine sahiptir. Günümüzde, lojistik sektörünün Alman ekonomisine yıllık temelde katkısı yaklaşık 220 milyar Euro'dur ve sektörde 2,8 milyon kişi istihdam edilmektedir. Toplam 34 lojistik merkez bulunan ülkede, bağlı sektörlerin de gelişmesiyle birlikte nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesine yönelik üniversiteler ve bölümler açılmıştır. 70'li yıllardan itibaren kurulmaya başlanan lojistik merkezler ile birlikte, merkezin bulunduğu bölge ve yakın bölgeleri, ekonomik cazibe merkezi haline almış ve uluslararası firmaların üretim ve dağıtım merkezi olmuştur.

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde olmak üzere yaklaşık 100 adet lojistik merkez bulunmaktadır ve bu lojistik merkezlerde toplam 40 bin kişi istihdam edilmektedir. Söz konusu merkezlerin birçoğu doğal olarak taşımacılık koridorunda bulunduğundan, merkezlerin kurulması bölgele- rin kalkınmasına ciddi anlamda katkı sağlamaktadır.

Almanya'nın lojistik sektör planlaması yaklaşımın- dan devam edecek olursak, doğal taşımacılık koridorları tespit edilmiş ve ilgili kanallara gerekli altyapı ve üst yapı yatırımlarıyla birlikte kapasitesi yüksek lojistik merkezler konumlandırılmıştır. Bu merkezlerden bir tanesi de 2012 yılı sonunda kurulumu tamamlanan Jade-Weser Lojistik Merkezi'dir. Jade-Weser geçmişten kalma taşımacılık kül- türüne sahip nispeten küçük bir yerleşim alanıdır. Ancak şimdilerde lojistik merkez ile birlikte Almanya'nın ulusla- rarası taşımacılık arenasında rekabet edebilirliğini artıran ve gelecek dönemde önemli ekonomik fayda sağlayacak bir bölge haline gelmiştir.

Bu lojistik merkezin kurulma sebepleri incelendiğin- de, sektörde rekabet üstünlüğünün elde tutulması için lo- jistik merkezlere yönelik dünya pazarındaki yeni eğilime yönelik değişiklikleri barındırması ve yalnızca yük elleçle-meyi değil aynı zamanda yüklerin niteliğine göre montaj ve ürün yükseltmesini mümkün kılan özelliklerinde olma-

sı gerekliliğidir. Bununla birlikte Asya'da yükselen üreti- min tetiklediği tek seferde büyük hacimli yüklerin taşın-ması gerçeğine yönelik üretilecek yüksek tonajlı gemilerin yavaşmasını ve işlem yapmasını mümkün kılabilcek bir merkeze olan ihtiyaç da Jade-Weser Lojistik Merkezinin kurulma hedeflerinden sayılmaktadır.

Jade-Weser Lojistik Merkezi örneğinde olduğu gibi Avrupa'da birçok merkezde lojistik merkez altyapısı ku- rulduktan sonra, lojistik merkez kısmen tamamlandıktan sonra, bölgenin doğal olarak taşımacılık koridoru üzerinde bulunmasından ötürü merkeze yönelik talep kendiliğin- den oluşabilmektedir.

Taşımacılığın bir kültürel miras olarak dönemsel ola- rak aktarıldığı Doğu Karadeniz Bölgesi tarihi İpek Yolu'nun Karadeniz'e en yakın noktası olması sebebiyle Avrupa'ya Karadeniz'den açılan en önemli kapılardan biri olagelmis- tir. Taşımacılıkta tarihi yatkinliklarından dolayı bölge şe- hirlerinde ticaret ve taşımacılık kültürü yaygınlaşmış ve bölge tüccarı ticaret ve taşımacılık yetkinliği ile anılır hale gelmiştir. Yıllar itibarıyla bölgenin taşımacılık yönündeki altyapı eksiklikleri ulusal ölçekte büyük projelerle gideril-meye çalışılmış ve bununla birlikte deniz taşımacılığı alt- yapısı geliştirilmiştir.

2000'li yılların başı itibariyle deniz limanlarının tamamlanmasının özelleştirilmesi, uluslararası standartlarda yeni karayolu altyapı projelerinin hayata geçirilmesi, hava taşımacılığı yatırımlarının artırılmasına rağmen bazı konjonktürel sebeplere bağlı olarak bölge taşımacılığı bölge illerindeki sosyo-ekonomik gelişmenin aksine beklenen gelişmeyi gösterememiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesinin coğrafi karakteristiği gereği sanayi yatırımlarına elverişli olmayan bir yapı mevcuttur. Bu durum bölgeye gelen yatırımların hizmet sektörüne yönelmesini ve dolayısıyla yıllar itibariyle hizmet sektörünün gelişme göstermesini olanaklı kılmıştır.

DOKA'nın kurulduğu ilk günden bu yana bu amaçla üzerinde durduğu alanlar turizm ve lojistik. Turizm çalışmaları, finansal destekler ve aktif tanıtım faaliyetleri ile önemli mesafe kat edilmiş olup lojistikte de son aşamaya gelinmiştir.

Lojistik sektörünün geliştirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesinin temel sebepleri bölgede var olan deniz yolu taşımacılık avantajının, taşımacılık kültürünün ve sektörünün yanı sıra Avrupa'nın en doğusu olarak Asya-Avrupa arası trans-Karadeniz ticaretinde önemli bir transit nokta olabilme gibi stratejik avantajların ekonomik değere dönüştürülmesi olarak sıralanabilir. Ayrıca bölgenin ve ülkemizin 2023 yılı ekonomik hedefleri doğrultusunda bölge illerinin hedeflenen noktaya gelmesine katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'nin 2023 yılı hedefleri doğrultusunda ulaştırma ve taşımacılık altyapısının geliştirilmesi için ülke genelinde lojistik merkezlerin kurulması öngörülmektedir. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı kurulduğu günden bu yana yaklaşık 4 yıldır bölge kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının desteği ve ortak çalışmalarıyla lojistik alanında yoğun çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla ilk olarak bölgede var olan lojistik sektör ve alt yapısı incelenmiş, veri toplanmış, yerel ve ulusal toplantı ve tanıtımlar yapılmış, yurt içi ve yurt dışı örnek lojistik merkezler inceleme gezileri düzenlenmiş, analiz ve raporlamalar hazırlanmış ve master plan ve fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır. Çalışmalar neticesinde bölgede Lojistik Merkez kurulması hem yerel hem de merkezi düzeyde kabul görmüş ve yakında uygulamaya geçecektir.

Bölgesel nitelikte olacak bir lojistik merkezin İyidere-Of arasında konumlanacak şekilde önümüzdeki dönemde kurulması yönünde çalışmalar devam etmektedir. Bu konudaki ön çalışmalar tamamlanarak Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'a sunulmuş olup merkezin kurulması yönünde tensipleri alınmış ve konu deklare edilmiştir. Uluslararası ölçekte hizmet verme kapasitesine sahip toplam yaklaşık 2.000 dönüm arazi üstüne kurulacak lojistik merkez çalışmaları Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Hayati YAZICI koordinasyonunda ve ilgili paydaşların katılımıyla sürdürülmektedir. Önümüzdeki yıllarda aktarma istasyonu ve iletim merkezi olarak küresel ölçekte doğu ile batı ve kuzey ile güney arasında bir çekim merkezi olma hedefiyle kurgulanan lojistik merkezin, kurulması planlanan bölgenin jeopolitik özellikleri sebebiyle altyapı kurulumuna da uygun olduğu görülmektedir. Bölgedeki deniz derinliğinin uluslararası standartlarda olması ve yöre etrafında halihazırda devam eden ulaştırma projelerinin bulunması kurulacak lojistik merkezin etkinliğini artırma, kuzey güney koridoru çalışmaları, Rize - Artvin Havalimanı, Trabzon Havalimanına ikinci pist ve pistlerin uzatımı ile uzun vadeli demiryolu çalışmalarıyla devam eden projelerin katma değerinin yükseltilmesi yönünde artı değer oluşturacağı öngörülmektedir.

Lojistik merkez yaklaşık olarak **95 milyon** TL altyapı yatırım bedeli ile kurulacak ve **1,5 milyon** TEU konteyner kapasitesine, **10 milyon** ton depolama kapasitesine sahip olacak...

Bölgede faal olan depo alanlarının kurulacak merkez içine taşınması ile şehir içi trafik yoğunluğunun azaltılması, tedarik zinciri içindeki tarafların eşgüdüm ve fiziksel yakınlığının sağlanması, resmi birimlerin tek çatı altında toplanması sebebiyle işlem sürelerinin kısaltılması, firmalar için hız, verimlilik, zaman tasarrufu ve güven ortamının sağlanması gibi sonuçlar kurulacak Doğu Karadeniz Lojistik Merkezinin bölgemiz ve ülkemiz için oluşturacağı katkılar arasında sıralanabilir. Doğu Karadeniz Lojistik Merkezinin beklenen ekonomik etkileri değerlendirildiğinde, orta vadede yaklaşık 20 bin kişiye istihdam sağlanması, ihracata 7 milyar dolar değerinde katkı sağlaması, 3 milyar dolar ekonomik hacim yaratması ve bölge firmalarına tedarik zinciri konusunda rekabetçi üstünlük kazandırması gibi özellikler öne çıkmaktadır. Ülkemizin bölgesel lojistik üs olma yönündeki hedeflerine ulaşmadaki fonksiyonu kurulacak İyidere-Of Bölgesel lojistik merkeziyle artırılmış olacak ve bölgemiz Karadeniz ticaretinin transit üssü olacaktır. Lojistik merkezle birlikte yeni yatırımlar için cazibe merkezi oluşturulmuş olacak ve bağlantılı olarak Lojistik İhtisas Akademisi kurulacaktır.

Lojistik merkezin yönetim modeli için Avrupa'daki ve dünyadaki örnekler incelenmiş ve bölge özellikleri de dikkate alınarak fonksiyonel bir yapı tasarlanmıştır. Üç bölümde kurgulanan yönetim kademesi; yönlendirme kurulu, yönetim kurulu ve anonim şirket yapısından oluşacaktır. Yönlendirme kurulunun kamu kurumları ve üniversite entegrasyonunda bir yapıdan oluşması düşünülmektedir. Yönetim kurulu bölgede faal olan odalar, birlikler ve ilgili özel sektör temsilcilerinden oluşacak ve anonim şirket ve yönlendirme kurulu arasında değer oluşturma segmentini ortaya çıkaracaktır.

Bölgemiz ve ülkemiz açısından yaratacağı katma değeri, yapılarını ve muhtemel yönetim modelini değerlendirdiğimiz Doğu Karadeniz Lojistik Merkezi hususundaki çalışmalar Sayın Hayati YAZICI koordinasyonunda, bölgemizin diğer yüksek katma değerli projeleri olan Ovit, Cankurtaran, Zigana geçitleri, demir yolu, yatırım adası, yeni kurulacak OSB'ler ve Ordu-Giresun Havalimanı ile entegre bir şekilde yürütülmektedir.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sayın Mevlüt ÖZEN Kalkınma Ajansları ve OKA'nın faaliyetlerine yönelik değerlendirmelerini sizler için anlattı.

Sayın Genel Sekreterim, ülkemizde 26 adet kalkınma ajansı bulunmaktadır. Bu bağlamda kalkınma ajanslarının gelişim sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

26 kalkınma ajansı geçtiğimiz 5 yıl içerisinde kademeli olarak kuruldu ve faaliyetlerini yoğunlaştırdılar. Aşağı yukarı ortalama her yıl 450 milyon TL civarında merkezi yönetim bütçesinden pay alan ve bunun nüfuslarına ve ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre pay eden 26 kalkınma ajansı-mız mevcuttur.

TR83 bölgesi olarak bilinen Amasya, Çorum Samsun ve Tokat illerinden oluşan ve merkezi Samsun olan Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) 2008 yılının sonlarına doğru kuruluş kararnamesi çıkmış olup, 2009 yılının başlarında faaliyete geçti. Bizimle birlikte 8 adet kalkınma ajansı kurulmuştur. Daha önce kurulan iki kalkınma ajansı (Çukurova ve İzmir) ile birlikte bu sayı 10'a ulaştı. Aradan çok zaman geçmeden 2009 yılının ortalarında ise diğer 16 kalkınma ajansı kuruluş kararnamesi yayınlandı. Tekrar geriye dönük baktığımızda belki de 2009 yılının ortalarında kurulan 16 kalkınma ajansı bir 8-10 ay kadar geç kurulabilseydi, bu yerleşim ve kurulum süreci çok daha sağlıklı, çok daha başarılı geçebilirdi. Ama bütün bu hızlı kurulum sürecine rağmen bu 26 adet kalkınma ajansı Kalkınma Bakanlığı'nın da desteği, illerde de yönetim kurulu üyeleri olan başta Sayın Valilerimiz olmak üzere, belediye başkanlarımız, TSO başkanlarımız ve il genel meclis başkanlarımızın sahiplenmesiyle çok kısa sürede kurulum süreçlerini tamamladılar.

Aslında bu çok daha etkin olabilirdi fikrim şundan kaynaklanıyor. Bütçe tahsislerinde 2011 ve 2013 yıllarında kalkınma ajansları iki defa merkezi yönetim bütçesinden hak ettiği payı alamadılar. Bildiğiniz gibi ajans 24 ay, 18 ay ve 12 ay gibi sürelerle teklif çağrılarını çıkıyor. Bu para da ajansın kasasında duruyor. Türkiye'deki tüm ajansları göz önünde bulundurduğumuzda yaklaşık 500 milyon TL'lik bir bütçenin ajansların kasasında beklediğini görürüz. Bu aslında bürokratik bir süreçtir. Sözleşme imzalıyorsunuz ancak kaynak tahsis ettiğiniz kurum bunu 16-18 ayda kullanıyor. Dolayısıyla kasada para duruyor gibi görünüyor. Bunu 26 ile çarptığınız çok büyük bir rakama ulaşıyor ve kaynak tahsis eden Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı gibi kurumlarımız ajansların kasasında kaynak var, kullanım hızı düşük olduğu kanısına varıyorlar. Dolayısıyla 2011 ve 2013 yılında kaynak kullanımı zora girdi. Eğer kademeli kurulum sürecini gerçekleştireseydik, daha sağlıklı kaynak kullanımı gerçekleştirebilirdi.

Buna rağmen OKA geçtiğimiz 5 yıl içerisinde 300'e yakın projeyi destekledi ve 100 milyona yakın hibe kullandı. Eş finansmanı da göz önünde bulundurursak 160 milyonluk bir kaynak bölgede projeye dönüştürüldü.

Bu anlamda baktığınızda 26 kalkınma ajansı başarıyla kuruldu, personel alımlarını gerçekleştirdiler. Bu personel alımlarına baktığınızda, biz ilk aldığımız 25 personeli 490 kişinin içinden seçtik. Bu çok ciddi bir başarıdır. Türkiye'nin

en iyi üniversitelerinden mezun olan, kaliteli, iyi yetiştirilmiş, lisan bilen, uluslararası tecrübeleri olan ve AB projelerini yürütme kabiliyeti olan arkadaşlarımız ajanslara başvurarak iş sahibi oldular. Personel açısından ajanslar ile diğer kamu kurum kuruluşları ve üniversiteler ile kıyaslandığında yetkin, yeterli, kapasitesi yüksek personelin ajanslarda istihdam edildiğini görmekteyiz.

Ajansların olgunluk süreçleri ile ilgili bir başka değerlendirme de şöyle yapılabilir. Tüm ajanslar mali yeterlilik testinden geçtiler. Ekonomi Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığı'ndan gelen beş kişilik heyetin denetiminden geçerek mali yeterlilik belgesi almışlardır. Sayıştay denetimleri ve dış denetimlerin hepsinden başarıyla çıkmışlardır. Hem iç denetim, hem dış denetim, hem Sayıştay denetimleri hem de mali yeterlilik süreçlerinde başarıyla çıkan ajanslar böylelikle rüşlerini ispat etmişlerdir. Bu son derece memnun edici bir durumdur.

Bence kuruluşlarını tamamlamış durumdadırlar. 2011 ve 2013 yılındaki kaynak kullanımındaki zorlukları göz ardı ederseniz her ajans aşağı yukarı 100'er milyon civarındaki hibeyi kullandırmış durumdadırlar.

Sayın Genel Sekreterim Kalkınma ajansınızı kısaca anlatır mısınız? Bu bağlamda Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın gelişim sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

TR83 bölgesi olarak bilinen Amasya, Çorum Samsun ve Tokat illerinden oluşan ve merkezi Samsun olan Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) 2008 yılının sonlarına doğru kuruluş kararnamesi çıkmış olup, fiilen kuruluşu Temmuz 2009'da genel sekreterin atanmasıyla olmuştur. Genel sekreterin atanmasının hemen akabinde personel alımı ve hizmet binası yapılması gibi işler tamamlandı. Kasım 2009'da hizmet binasının açılışı yaptık. 25 adet uzman personeli de istihdam ettik. İlk mali destek programına da 2009'un sonuna doğru çıktık. Dolayısıyla kurulduktan üç ay sonra örgütlenmesini tamamlamış ve kaynak kullanımına hazır hale gelmiştir.

OKA Bölgesi'nin nüfusu yaklaşık 2 milyon 800 bin civarındadır. Bu nüfusa; kamu, özel sektör ve sivil toplum ile üniversitelerle birlikte ciddi bir kaynaşmayı gerçekleştirdiği-

ni görmekteyiz. OKA ve diğer ajansların en önemli başarısı dört ayaklı bir buluşma sürecini gerçekleştirmiş olmalarıdır. Kalkınma ajansları sayesinde yerel yönetimlerde belediyeler ve özel idareler, ticaret ve sanayi odaları, STK'lar ve üniversiteler kalkınma ajanslarının açtığı platformlarda proje sunma, proje uygulama imkânlarına kavuştular. Bu anlamda ajanslar kendileri proje uygulamadıklarından dolayı bu oluşturdukları platformların başarısı ve aktörlerin bu platformlara sahip çıkması ölçüsünde ajansların başarısından bahsetmek mümkündür.

OKA'ya baktığımızda paydaşlarıyla birlikte uluslararası konferanslar, seminerler, çalıştaylar düzenledi. Buna ciddi bir sahiplenme oldu. Türk-Rus iş konseyleri, Avrupa Birliği Kalkınma Ajansları Birliği ile yaptığı iki adet uluslararası konferans, bölgesel yenilik stratejisinin ilanı sırasında 15 ülkeden vatandaşlarla beraber 26 kalkınma ajanslarının genel sekreterlerinden iki defa katılımları sağlandığı düşünülürse hem ulusal hem de uluslararası düzeyde organizasyon yapabilecek kabiliyete ve kapasitede bir ajans ortaya çıkmış durumdadır.

Uyguladığımız mali destek programlarına sahiplenme düzeylerine baktığımızda belediyelerin, il özel idarelerinin, valiliklerin, kamu kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, özel sektörün ve STK'ların proje sunarak ajansı sahiplendiğini görmekteyiz. 300'e yakın projenin ortaya çıkması da buna işaret etmektedir. Yaklaşık 32 yıldır devlet dairelerinde çeşitli düzeylerde memuriyetlerde çalışmaktayım. Meslek hayatımda edindiğim tecrübeden kurulduğundan 3-4 yıl içerisinde bu kadar etkin, bu kadar çok sayıda projeyi, bu kadar paydaşlarıyla birlikte paylaşılarak yapabilen başka bir yapı ben yaşamadım.

OKA, Avrupa Birliği Kalkınma Ajansları Birliği'nin yönetim kurulunda temsil edilmektedir. Dünya Yatırım Ajansları Birliği'nin üyesidir. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde proje uygulaması ve takibi yapan bir kurumdur. Şu anda OKA'nın AB projeleri kapsamında yürüttüğü projelerin toplam bütçesi 76 milyon avroya ulaşmıştır. Ajansımız Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat'ta hem kendi kaynaklarından proje uygulattıran hem de Avrupa Birliği kaynaklarına ulaşan bir yapıya sahiptir.

Ajans hibe çağrılarında yararlanma süreci nasıl işlemektedir? Yapılan hibe çağrılarında katılım nasıl olmaktadır? Ajans olarak proje çağrılarında ve genel olarak bölgenizde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

OKA ve başka ajanslarla edindiğimiz tecrübe paylaşımlarında şunu görmekteyiz. Kamuya ve sivil topluma proje çağrısına çıktığınız zaman kamunun ve üniversitelerin belli bir oranda proje hazırlama kapasitelerinin olduğunu görmekteyiz. Hibe çağrısına çıktığımız zaman kamu bize toplam bütçenin 4-5 katı büyüklüğünde projeler hazırlayarak gelmektedirler. Özellikle küçük ölçekli altyapı programlarında hiçbir suretle proje sayılarında, proje bütçesinde herhangi bir sorun yaşanmadı. Özel sektöre gelince bizim bölgemizde bu böyle, ancak diğer bölgelerde bu böyle olmayabilir. Daha önce bölgemizde uygulanan Samsun-Kastamonu-Erzurum programı nedeniyle Avrupa Birliği'ne proje hazırlama bilgisine ve yetkinliğine sahip bir sektördü.

2009 yılında 14,50 milyon TL'lik KOBİ'lere yönelik ihracat ağırlıklı kapasite artırımına yönelik hibe programına çıkmıştık. Bu mali destek programına rekor sayıda 535 adet proje geldi. Fakat bu 535 projenin 130'a yakını ön inceleme-

OKA geçtiğimiz 5 yıl içerisinde 300'e yakın projeyi destekledi ve 100 milyona yakın hibe kullandı. Eş finansmanı da göz önünde bulundurursak 160 milyonluk bir kaynak bölgede projeye dönüştürüldü.

de elendiler. Bunlar bir başvurulum, eksikliklerimizi daha sonradan tamamlarız, vergi affı gelir gibi nedenlerle o yıllarda ajansı bilmeden başvuran 130'a yakın başvuru ön inceleme sonucun elenmişlerdir. Ancak geriye kalan 400 proje yarışmaya girerek 130 tanesi asil ve yedek liste girdiler ve 79 adedi ile de sözleşme imzaladık.

Bir yıl sonra 18 milyon TL'lik küçük ölçekli altyapı mali destek programında yararlanıcı kamuydu. Hiçbir sorun çıkmadan 18 milyonluk bütçeyi rahatlıkla tükettiler. Hatta kendileri de 18 milyonluk bir eş finansman kullanarak yaklaşık 36 milyon TL'lik bir yatırım gerçekleştirdiler. Bunlar istihdam yaratan ve geleceği yönelik altyapı oluşturan projelerdi. Örneğin bunlardan çarpıcı olanları Amasya'da bulunan Taşhan'ın restorasyonu projesidir. 3 milyonluk projenin %25'inin sağladık. Samsun Atakum'da sahil yolu projesi yine 3 milyonluk bir projeydi ve % 25'lik bir destek sağladık. Kızılırmak'ta kuş cennetinin yolunun yapılması yine 3 milyonluk bir projeydi ve % 25'lik bir destek sağladık. Dolayısıyla çok çarpıcı, çok yaraya parmak basan yararlı projelerdi.

2011 yılında tekrar 15 milyonluk KOBİ'lere yönelik mali destek programına çıktık. Burada da yaklaşık 300 proje geldi. 60 tanesi kazandı ve paramızın tamamını bu 60 proje tüketti.

Ancak 2013'ün son aylarında 26 milyonluk bir teklif çağrısına çıktık. Bunun 15 milyon TL'sinin KOBİ, diğer kalanını da kamu ve STK'lar kullanacak. Şu anda değerlendirme süreci devam etmektedir. Baktığımızda özel sektörden gele proje sayılarında bir azalma gözlemliyoruz. Bu azalma kaynak kullanımını etkileyecek bir etken olmamakla birlikte eskisi gibi 500 proje gelmiyor. Gelen projelerde ön incelemede elenmeyecek, kalitesi geliştirilmiş projeler olacaktır.

Yalnız proje sayısını az gelmesi nedenlerini inceledik. Çeşitli sebepleri var. Birkaç tanesini şöyle sıralayabiliriz. OKA bölgesinde yer alan dört ilimizde Tarımsal Kırsal Kalkınmanın da desteklerinden yararlanmaktadırlar. Dolayısıyla gıda sanayii, imalat sanayii gibi tarımsal kökenli projeler AB kaynaklarına yönelmiş durumdadırlar. Burada hem % 50 hibe hem de vergi avantajları bulunmaktadır. Bizde ise KDV dahil bütçe hazırlamadığımızdan dolayı hibe % 50 olmakla birlikte % 18'lik KDV'yi çıktığımızda bu oran % 32'ler seviyesine düşmektedir.

Bir başka neden KOSGEB ve teşvik paketleridir. Bütçesi 500 bin TL'den büyük olan projeler teşvik paketlerinden yararlanmak üzere Ekonomi Bakanlığı'na doğru kaymaya başladılar. Dolayısıyla bu gibi kurumlara proje sunmak daha avantajlı hale gelebiliyor.

Kalkınma ajansları hibe çağrılarında yeterli sayıda proje gelmektedir. Burada paydaşlar açısından bakıldığında zaman bir yıl öncesinden bütçe hazırlamakta bazı sorunlar yaşanmaktadır. Proje değerlendirme süreci 3-4 ay sürmektedir. Sözleşme imzalanmasından sonra 3-4 ay içerisinde satın alma yapmaya kalktığınız zaman değişen şartlar nedeniyle, döviz ve benzeri ortam şartları nedeniyle bütçenin önceden hazırlanmasında zorluklarla karşılaşılacaktır. Ajanslar vergi borcu olmaması gibi şartlar öne sürdüklerinden dolayı özel sektörün proje sunmasında bir takım sınırlamalar olabilmektedir. Bir de ajanslara proje sunma ve yürütmeye aşırı bürokratik işlemlerin olduğu yönünde şikayetler almaktayız.

Belki bu zorlukları aşmak için Devletin şu uygulamaya gitmesi gerekebilir. Aynı minvalde açılan teklif çağrılarının tek bir çatı altında ileride sunulabilir. Yani teşvik paketlerinin, KOSGEB desteklerinin, tarımsal kırsal kalkınma desteklerinin ve ajans desteklerinin bir örnek prosedürle teklif çağrısına çıkması farklı bir deneyim olabilir.

Kalkınma kurullarının yapısı hakkında görüşleriniz nelerdir?

Kamu, özel sektör, STK'lar ve üniversiteler Ajansın bir organı olan Kalkınma Kurulu'nda temsil edilmektedir. Kalkınma kurulu 100 kişiden oluşmaktadır. Yılda 4 defa yapılan kalkınma kurulu toplantılarını ortalama olarak yaklaşık 65 kişi ile gerçekleştirmekteyiz. Kanuna göre yılda iki defa yapmamız gereken toplantıları OKA olarak yılda 4 defa yapmaktayız. Şu anda kendilerinin ajans sürecine etkin bir şekilde katılamadıklarını ve katkı veremedikleri yönünde biz izlenimleri var. Yapılması gereken en önemli şey bu kalkınma kurullarının aktifleştirilmesi, etkinleştirilmesi ve belki de yönetim kurullarında temsilileriyle bu kurullara bir heyecan ve motivasyon verilebilir.

Şimdiye kadar güdümlü proje desteğine çıktınız mı? Çıkmışsanız hangi alanda ve ne tür projelere destek sağladınız?

OKA'yı güdümlü proje konusunda Türkiye'deki ajanslar içerisinde en başarılı ajans olarak görmekteyiz. 2010 yılında Türkiye'de ilk uygulanı ve tamamlanan projesi Samsun Fuar ve Kongre Merkezi projesidir. 5 ortaklı bir projede 14 milyonluk bütçeye sahip olup, OKA bunun 7 milyon TL'sini

karşılımıştır. Başarıyla uygulanan projenin temeli atıldı ve çok kısa bir sürede bitirildi. Şu anda kiralama süreci devam etmektedir. Samsun'un 16 bin m²'lik kapalı alanı olan bir fuar ve kongre merkezi tamamlandı.

İkinci güdümlü proje Çorum ilimizde teknoloji merkezi kurulması projesidir. İhalesi tamamlanan projenin yakın zamanda temeli atılacaktır. Toplam bütçesi 6 milyon olup, OKA desteği 4,5 milyon TL'dir. 2014 yılı sonunda faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

Proje sahiplerinin Amasya İl Özel İdaresi ve Amasya Belediyesi olan diğer projemiz mart ayında onaylandı. Toplam bütçesi 16 milyon TL olan projenin 7 milyon TL'sini OKA karşılayacaktır. Amasya'da Yeşilırmak nehrinin lastik bir barajla şişirilmek suretiyle burada elektrik enerjisi üretilmesi ve buranın çevresinin turizm cazibe merkezi oluşturulacaktır. Tıpkı Venedik'te olduğu gibi daha küçük ölçekli Amasya'da Yeşilırmak nehrinde gondol ve kayıklarla gezinti yapılabilecek. Burada park, bahçe, işyerleri, oturma alanları tanzim edilecektir.

Dördüncü projemizin hazırlıkları şu anda devam etmektedir. Tokat ilimizde yapılacak bu proje daha onaylanmamıştır.

Bildiğiniz üzere Ajansların öncelikleri vardır. OKA'nın kısa, orta ve uzun vadedeki öncelikli ve projeleri nelerdir? 2014 ve önümüzdeki yıllardaki hedefleri nelerdir?

Her kalkınma ajansı bölge planı hazırlıyor. Bölge planlarında da gelişmekte olan, gelişme potansiyeli olan sektörleri ve yönelimleri belirliyorlar ve buna yönelik mali destek programları ile müdahale ediyorlar. Bu müdahaleyi yaparken bölge planına bağlı önceliklere göre hareket etmekteyiz.

26 kalkınma ajansından bölge planı hazırlamayan tek ajans biziz. Bunun nedeni ise Yeşilirmak Havzası Geliştirme Ana Planı biz işe başladığımızda DPT tarafından 2023'e kadar geçerli olmak üzere hazırlanmıştı. Büyük bir özveriyle, 2,5 yıl gibi bir sürede binlerce sayfayı bulan bir doküman hazırlanmış ve şu anda elimizdedir. Var olan bölge planımızda da belli yönelimler mevcuttur. Yönelimlerden bir tanesi Küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet kabiliyetlerinin geliştirilmesi ve ihracatlarının artırılmasıdır. Diğer yönelim bölgemizdeki mekânsal altyapının iyileştirilmesidir. Bunun için çevre, turizm gibi benzeri değerler de dikkate alınarak bölgenin hem kent sel hem de konut açısından geliştirilmesidir. Bir başka yönelim bölgede kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik insan kaynaklarının geliştirilmesidir. Bir başka yönelim kültürel değerlerimizin geliştirilmesi ve bu kültürel değerlerin korunarak ekonomide kullanılmasıdır.

Bütün bunlara baktığınızda kalkınma ajansı her yıl çıktığı mali destek programlarıyla bu ihtiyaçlara cevap verecek çağrılara çıkmaktadır. OKA olarak çıkılan beş adet mali destek programlarının ikisinde KOBİ'lerin geliştirilmesi, kapasitelerinin artırılması, ihracata dayalı bir kapasite oluşturulması öncelikleriyle çıktık. Buna karşılık iki programda yaklaşık 130 projeyi destekledik.

Diğer yönelim olan bölgemizdeki mekânsal altyapının iyileştirilmesine yönelik turizm ve çevre altyapının geliştirilmesi için mali destek programına çıktık. 18 milyonluk bütçeyle dört ilde toplam 36 projeye sözleşme imzaladık. Bunlardan 35 adedi projeleri başarıyla uygulamışlardır. Çorum'da müzenin yapılması, konakların restorasyonu, Kızılırmak Kuş Cenneti'nin yolunun yapılması, Atakum sahil yolunun yapılması, Amasya'da Harşena dağının aydınlatılması, Taşhan'ın restorasyonu gibi projelerle altyapı sorunlarına çözüm üretmeye çalıştık.

Takip edilen yıllarda insan kaynaklarına yöneldik. İnsan kaynaklarının geliştirilmesi için kadınlar, gençler gibi dezavantajlı gruplara yönelik değişik programlar uyguladık. İki defa program çıktık ve bu programlarda birisinde 30 ve birisinde 48 (24+24) projelere destek sağladık. Özellikle kadınlara ve gençlere yönelik meslek edindirme, iş istihdamı yönünde pazara girebilecek beceri elde etmeleri yönünde projeler uyguladık. Son çıktığımız dezavantajlılara yönelik mali destek programında ise engellerin kentin kamu dairelerine erişimleri yönünde hibe çağrısına çıktık. Amasya'da engellilere yönelik yaşam merkezi, Turhal'da park ve yaşam merkezi, Samsun'da engellilere yönelik bir rehabilitasyon merkezinin yapılması, kamu dairelerinde asansör sorunlarının çözülmesi ve Samsun'da 32 km'lik kaldırım taşlarının engellilere yönelik olarak değiştirilmesi gibi projelere katkı verdik. Burada da bir örnek teşkil etmek istedik. Kamu engelliler meselesinin farkına varsın. Yasal zorunlulukları yerine getirirken hazırlayacakları projelerde ajansa sunulan projelerden örnekler edinebilmelerini hedefledik. Amacına ulaşan projeler kendi içerisinde bir örnek teşkil etmektedirler.

2013'de en son çıktığımız teklif çağrısı üç adet unsur içermektedir. Bundan sonra da buna eğilim göstereceğiz. Bunlardan bir tanesi enerji alanındadır. Yenilenebilir enerji mali destek progra-

mında 11 milyonluk gibi pilot bir para koyduk. Bu 11 milyon TL'yi harcayacağız. Kamu ve özel sektör başvuru yapma olanağına sahip olan bu mali destek programında güneşten, sudan, rüzgardan enerji üretecekler. Bunlar hazırladıkları projelerden kendi elektriklerini kendileri üretecekler ve arta kalanını ise Devlete satabilecekler. AR-GE ve inovasyona dönük projeleri kabul ettik. Buraya da koyduğumuz kaynağı tüketecek kadar proje geldi. 2018 yılına kadar OKA olarak yenilik meselesine çok önem vereceğiz. Aynı zamanda imalat sanayiine 10 milyonluk bir kaynak ayırdık. İmalat sanayiinde hizmet sektörünün ötesinde bölgemizde gıdadan, kimyadan ve madencilğe kadar değişik alanlarda projeler gelmektedir.

İllerimizin içinde Samsun ve Çorum'da sanayi sektörünün, Tokat ve Amasya'da ise tarım ve turizmin çok hızlı gelişme potansiyeli içerdiğini görmekteyiz. Çıktığımız her programda bu öncelikleri de gözeterek illerin ajans kaynaklarından yararlanabilme ölçüsünde bir hakkaniyeti gözetmeye çalışıyoruz.

Bir başka konu ise gelecekte lojistiğin bu bölge için çok önemli olduğudur. En kritik noktalardan biri olan lojistiği gelecekte çok konuşacağız. Bu kapsamda lojistik master planımızı hazırladık. Lojistik köy ile ilgili Avrupa Birliği'ne bir proje sunduk. 35 milyon avroluk proje kazandı. AB kaynaklarından yararlanarak yakında buraya bir lojistik köy

Önümüzdeki yıllarda ajans kaynakları artırılmalıdır. Bu kaynaklar artırılabilirse tarımda, turizmde, enerjide gelecek yıllarda bu müdahaleleri daha hissedilir düzeyde yapabiliriz.

kurulacaktır. Bu köyde 10 bin civarında işçinin çalışacağını düşünüyoruz. Samsun'un ciddi anlamda lojistik kapasitesi bulunmaktadır. Samsun'un, Mersin'e bağlantısını olarak Türkiye'de çok önemli bir lojistik merkez olacağını düşün-

mekteyiz. Bu köyün en önemli özelliği Türkiye'de ilk defa Bakanlar Kurulu Kararı ile lojistik köy tahsisı yapıldı. Arazisi çok uygun bir fiyata alındı. Bir konsorsiyum kuruldu. Bu konsorsiyumda Samsun Valiliği, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Tekkeköy Belediyesi, Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, OKA, yer almaktadır. OKA, projenin sunucusudur.

Gelecek yıllarda tarıma dayalı sanayiye ve tarımda katma değere çalışacağız. Turizme çalışacağız. Bu bölgenin turizm anlamında çok ciddi potansiyeli mevcuttur. Kültürümüzü de bunun içinde kataraktan endüstriyel bir faaliyet olmasını istiyoruz. Yine gelecek yıllarda yenilenebilir enerji üzerinde duracağız. Lojistik üzerinde duracağız. Cerrahi aletler konusu çok önem arz etmektedir. Cerrahi aletler üzerine bir kümelenme bölgemizde mevcuttur. Merzifon'da ankastre ürünler üzerine bir kümelenme vardır. Bunun da geleceği iyi görünmektedir.

Kısaca tarımından turizmine, lojistiğinden enerjisine, sanayisine varıncaya kadar Ajansımız çalışacaktır. Şunu yalnız belirtmek gerekir. Ajansın kaynaklar yeterli değildir. Her yıl bize verilen 15-20 milyon TL'lik ödeneklerle bu müdahalelerin sağlıklı bir şekilde yapılması çok mümkün görülmemektedir. Önümüzdeki yıllarda ajans kaynakları artırılmalıdır. Bu kaynaklar artırılabilirse tarımda, turizmde, enerjide gelecek yıllarda bu müdahaleleri daha hissedilir düzeyde yapabiliriz.

Kalkınma Ajansları aralarında hangi alanda, ne tür ortak projeler üretilebilir? Bu kapsamda OKA ve DOKA arasında ne gibi ortak projeler yürütülebilir?

OKA olarak hem DOKA hem de KUSKA ile yakın ilişki içerisinde bulunmaya özen gösteriyoruz. Doğu Karadeniz Yeşil Yol Projesi'nde başından beri birlikte çalışmaktayız. DOKA ile birlikte özellikle turizm anlamında ciddi bir güzergah oluşturulması ve bu güzergahın bütün dünyaya pazarlama şansının olduğunda inanıyoruz.

Ortak çalışma babında sanayinin entegrasyonu konusunda çok başarılı değiliz. Sizin zengin olduğunuz alanda siz ilerleyin biz size destek verelim. Bizim zengin olduğumuz alanda biz ilerleyelim siz bize destek verin. Bu maalesef başaramadı ancak Sayın Bakanımız bu konuya önem veriyor. Ajanslar arasında network, bilgi alışverişi, kaynak kullanımında rasyonalizasyonu içeren bir ağ oluşturulması çok önem arz ediyor.

Uygulama alanlarından birisi turizm gibi gözükmemektedir. Diğer ise ileride ortaya çıkacak olan lojistik sektörüdür. Hem Samsun hem de sizin bölgenizde kurulacak lojistik merkezlerde iyi bir sinerji oluşturulabilirse Karadeniz'den İstanbul'a kadar bir alanda işbirliği geliştirilebilir.

Ülkemizin 2023 hedeflerini sağlayabilmesi için Kalkınma Ajanslarının ne tür faaliyetler içerisinde olması gerekmektedir? Bu yöndeki görüşleriniz nelerdir?

2023 hedeflerini yakalama ajanslara birkaç noktada önemli görev düşeceğini düşünmekteyim. En önemlisi orta gelir tuzağı denilen tuzağa düşmemek için Türkiye'nin insan kaynaklarını geliştirilmesi gelmektedir. Biz projelere destek veriyor ve proje uyguluyoruz. Ancak hiç unutulmaması gereken husus insan kaynağımızı AB seviyesine çıkartılması, AB seviyesinin de ötesinde teknolojiyi kullanan, teknolojiyi tüketen, teknolojiyi üreten, teknolojiyi kendi ürünlerinde katma değere dönüştürebilen bir insan kaynağı yapısında ulaşmamız gerekmektedir. Bu konuda 26 kalkınma ajansı teknik destek programları, mali destek programları ile bu katma

değer dönüşümünü gerçekleştirmede ve insan kaynaklarının geliştirilmesinde önemli roller oynayabilirler.

İkinci olarak sürdürülebilir büyümede ajanslara çok ciddi rol düşebilir. Her yıl % 4-5 gibi büyüme ajansların desteği ile çok daha fizibil, daha kolay ulaşılabilir bir hedef haline gelebilir. Bu büyümeden kastım; çevreye zarar vermeden doğal kaynakları aktif ve rasyonel kullanarak, insan kaynaklarınızı ve potansiyelinizi en etkin kullanımı ile kaynaklarınızı katma değere dönüştürerek büyümeyi sağlayabilirsiniz. İstihdamda vahşi bir büyümeden daha ziyade uzun süre yaşayabilir işletmeleri kurmak gerekir. Bu anlamda kalkınma ajanslarının proje seçim mekanizması çok kritik işlev görebilir. Açılan ve kapanan işyeri sayısı buna çok güzel bir örnektir. Neredeyse açılan ve kapanan işletme sayısında eşitlik vardır. Bu da şu demektir. Açıyorsunuz, yaşayamıyorsunuz ve kapatıyorsunuz. Ancak ajansların destekledikleri projelerde kapanan şirket sayısının az olduğunu gözlemliyoruz. Şu ana kadar 130 KOBİ projesini destekledik, tek iflas var.

Diğer bir konu ise Avrupa Birliği sürecidir. İlerleyen yıllarda AB destekleri daha da artacaktır. Ülkemizde kaynak kullanımında sorunlar yaşanmaktadır. Son Bölgesel Rekabet Edilebilirlik Kalkınma Programında 12 kalkınma ajansı 112 milyon avroluk proje sunmamış olsaydık kaynak kullanımında sorun yaşayacaktık. Sunmamıza rağmen uygulamada hala daha sorunlar vardır. Ajansların proje üretme ve proje sürdürme kapasitesi önemli misyon üstlenebilir.

Son olarak Türkiye'nin 500 milyar dolarlık ihracat düzeyine ulaşabilmek için yine kalkınma ajanslarına görev düşebilir. Ajanslara sunulan ve özellikle inovasyona yönelik, katma değeri yüksek ürünleri üreten projeleri seçmede başarılı olursa ihracat hedefine ulaşmada daha kolay mesafe alınabilir. Eğer katma değeri yüksek ürünleri üretmede ajansları kullanabilirsek o zaman ihracat hedefine ulaşmak daha kolay olabilir.

Zaman zaman diğer yayın gruplarından çeşitli röportajlar ve haberler yayınlanmaktadır. Derli toplu bir şekilde mevzuyu gözden geçirme adına bu röportaj için teşekkür ederim.

Tüm kalkınma ajanslarımıza ülkesel hedefler içerisinde yapacakları faaliyetlerde başarılar dilerim. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı bu şerefli ailenin bir parçası olmaktan gurur duymaktadır.

Sizce ülkemizdeki 26 adet kalkınma ajansının sorunları nelerdir? Bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?

Bu soru önemli ve yanıtlaması kolay olmayan bir sorudur. Ajanslar 4-5 yıllık bir deneyime sahipler. Sadece Çukurova ve İzmir Kalkınma Ajansı bizden daha önce kuruldukları için deneyimleri daha fazladır. Herhangi bir teşkilatı kurduğunuzda bu teşkilatın etkin bir şekilde devam edebilmesi için bir deneyim sürecinden geçmesi gerekmektedir. Ajanslar bu deneyim sürecini yaşadılar. Bu deneyim sürecinde iki sorun öne çıktı. Biri kaynak kullanımındaki hız, bir diğeri de personelin ajanslarda uzun yıllara sari olarak çalıştırılabilme sorunudur.

Bu iki sorunun üstesinden gelmek için iki tane iyileştirme yapmak gerekiyor. Biri kaynak kullanımını tıpkı AB projelerinde uygulana yıllara sair yapmak lazımdır. Ajansların kaynak kullanımını yıla sari yapmasını hepimizin bilmesi gerekir. AB kaynaklarında n+3 sistemi vardır. Kaynak kullanımından sonra üç yıl içerisinde kaynağın tüketilmesi gerekir. Tüketilmezse kaynak geri gider. Bunu böyle varsayarsak ajanslara her yıl 20 milyonluk ödenek yerine 60 milyonluk kaynak aktarılsa ve bu kaynağında yıllara sair kullanırsak daha büyük projelere destek sağlanabilir.

Diğer sorun olan personel durumunda ise ajans personeli işçi statüsünde çalışmaktadır. İşçi statüsünde çalıştıkları için de kariyer ve iş güvencesi yönünde kendilerini rahat hissettiklerinden ajanslardan ayrılan personel sayısında artış yaşanmaktadır. Geçtiğimiz dönemlerde ajanslardan ayrılan personel sayısında % 35'lik gibi bir oran vardır.

Atmaca'nın Anavatanı
Ardışen

Kaymakam İlyas MEMİŞ'in bakışıyla Ardeşen ilçesi

Ardeşen 1904 yılında nahiye, 1953 yılında ise ilçe olmuştur. Şu anda Rize'nin merkez itibarıyla en büyük ilçesi, Doğu Karadeniz Bölgesininse ikinci büyük ilçesidir. İlçe olduktan sonra, özellikle de 1960'lardan itibaren Fırtına deresinin ıslah edilerek daha önce bataklık ve yer yer dere olan, hâlihazırda ilçemizin büyük bir bölümünü oluşturan bu geniş alanın yerleşime açılması ve 1970'lerden sonra köylerimizden ve komşu il ve ilçelerden yoğun bir şekilde göç almaya başlaması ve bunun sonucu olarak yapılaşmanın da artmasıyla ilçemiz bugünkü halini almıştır.

İlçemizin ekonomisi Doğu Karadeniz'de ve özellikle de Rize yöresinde olduğu gibi çay tarımı önde gelmektedir. Köylerimizin tamamında ve ilçe merkezinde çay tarımı yapılmaktadır. Son yıllarda kivi yetiştiriciliği de yaygınlaşmaya başlamıştır. Çayıyla, kivişiyle, turuncgilleri ve yöreye özgü birçok meyve ve sebze ile ilçemiz tarımda da adından söz ettiren bir ilçedir.

İlçe merkezinin geniş bir alana yayılmış olması sanayi alanında özellikle mobilya sektöründe önemli gelişmeler kaydetmiştir. 1980'lerden sonra kurulan sanayi sitesi sayesinde artan imalatı ve hızlı büyüyen kentleşmesi sonucu gelişen inşaat sektörüyle, 2000 civarındaki esnafıyla ticaretle ve ekonomide de bölgesinde bir cazibe merkezi haline gelmektedir. Organize sanayinin kurulmasıyla kuşkusuz ilçemiz başta ekonomi olmak üzere her alanda çok daha gelişecektir.

Ardeşen Karadeniz'in en yüksek dağları olan Kaçkarların denizle kesiştiği, Karadeniz'in en büyük akarsularından biri olan Fırtına Deresi'nin denize döküldüğü yine ülkemizin en güzel vadilerinden olan ve son dönemde giderek yayla turizmi alanında bir marka haline gelen Ayder'in de içinde yer aldığı Fırtına Vadisi'nin girişinde yer almasıyla ve yerleşim yeri itibarıyla sahildeki birçok şehirden daha geniş bir alana sahip olmasıyla her geçen yıl daha da büyümektedir.

İlçemiz Karadeniz bölgesinin bir kısmı bu bölgeye has olan zengin florası, birbirinden güzel yaylaları, yeşilin her tonunun yer aldığı ormanları, doğayla tarihin iç içe geçtiği tarihi köprüleri, şelaleleri, camileri, görkemi zirveleri, gölleri, doğal yürüyüş parkurları, masmavi denizi, tulum ve horon gibi tamamen bu bölgeye has zengin kültürü ve folklorik değerleri,

lezzetli yöresel yemekleri ve son yıllarda gelişen rafting sporuyla her geçen gün adından daha fazla söz ettirmektedir.

DOKA'nın da destekleriyle, Kaymakamlığımız tarafından Belediyemiz ve Özel İdaremizin ortaklığıyla, yapılan Fırtına Vadisi Vali Recep Yazıcıoğlu Kano ve Rafting Spor Turizmi Projesi, Türkiye'de örnek bir projedir. Projenin adının bu sporu bölgemizde öncü olarak tanıtan bir Valimizin ismini taşıyacak olması da çok önemlidir. Doğal parkurun içerisinde yapay bir parkur olması hasebiyle de dünyada ilk olma özelliğiyle dikkat çekmektedir. Fırtına Vadisi'nde son 15 yıl içinde rafting ve kano alanında ciddi bir turizm potansiyeli oluşmuştur. Bu proje ile Fırtına Vadisi'ni rafting ve kano alanında bir marka haline getirmek istiyoruz. Aynı zamanda projemiz Ayder yolu üzerine yer aldığından Ayder'e ve Zil Kale'ye gelen turistlerin burada daha fazla bölgenin turizm potansiyelinden istifade etmesinde etkili olacak ve bölgeye daha fazla turistin gelmesine vesile olacaktır. Projenin diğer bir ayağı da rafting parkurunun karşısında Ardeşen'in kültürel değerlerini yansıtan Ardeşen Kültür Parkı'dır. Proje kapsamında bölgeye ait ürünlerin hem tanıtımı hem de satışı yapılmaktadır.

Ardeşen'de eski kültürler halen varlığını canlı bir şekilde devam ettirmektedir. Bununda en güzeli ve belirgin olanı atmaca yetiştiriciliğidir. İlçenin kültürel zenginliğinin bir parçasını oluşturmaktadır.

Ardeşen bütün bu özellikleri ve güzelliklerinin yanında Karadeniz insanının kendine özgü cesareti, özgüveni, girişkenliği ve pratik zekâsıyla bu avantajlarını değerlendirebilen başarılı ve samimi insanların yaşadığı bir ilçe olarak önümüzdeki yıllarda çok daha iyi yerlerde olacaktır.

Ardeşen

Tarihçe

Uzun yıllar Roma ve Bizans İmparatorluğunun yönetimi altında kalan Ardeşen, daha sonra Trabzon Rum Pontus Devletinin yönetimine girmiştir. 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet, Rum Pontus Devletini yıkınca Ardeşen de Osmanlı İmparatorluğuna katılmıştır.

Ardeşen adını alması bir rivayete göre şöyledir; Yavuz Sultan Selim Trabzon Sancak Beyi iken, Osmanlı tahtına sahip çıkmak ister ve bu amacı gerçekleştirmek için Kapa Sancak Beyi olan oğlunun yardımına gerek duyar. Yardım almak için sahil boyu bölgeden geçerken Fırtına Deresi'nde ağaç parçalarını görür. Bölge tamamen boş, bataklık ve çalılık. Çevresindekiler, kendisine bölgede kimsenin yaşamadığını söylediğinde; Yavuz Sultan Selim deredeki ağaç parçalarını göstererek "Bu belde تنها değil, bakın dere yonga taşıyor. Bu yörenin ardı şendir" yani yüksek kesimlerde yerleşim birimleri olduğunu ifade eder. Ardeşen sözcüğü zamanla halk dilinde Ardeşen olarak yerleşir.

Ardeşen 1916 yılında Ruslar tarafından işgal edilmiş ve 1918 yılında ise kurtulmuştur. 10 Mart ilçenin Kurtuluş Günü olarak kutlanır.

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

İlçenin yüzölçümü 743 km² olup, doğusunda Fındıklı, batısında Pazar, güneyinde Altıparmak Dağları ve kuzeyinde Karadeniz ile çevrilmiş olup, kıyı uzunluğu 10 km'dir.

Sahilden 50 km kadar iç kısımlara uzanır. Bölgede Doğu Karadeniz dağlarının uzantıları ve tepeleri yer alır. İlçenin akarsuları Fırtına Deresi, Durak Deresi, Tunca Deresi, Işıklı Deresi, Dolana Çayı ve Yeniyol Deresi'dir.

Sarp ve engebeli arazi yapısının ve ikliminin de etkisiyle İlçe'nin bitki örtüsü, genelde 700-2.300 metre yüksekliğindeki kısımları kaplayan ormanlar oluşturmaktadır. Tarıma elverişli arazi %13, orman alanı %24, çayır mera alanı %32, taşlık, kayalık, akarsu ve yerleşim alanı %31'dir.

İlçe Oluş Tarihi	1 Mart 1953
Kurtuluş Tarihi	10 Mart 1918
Rize İl Merkezine Uzaklık	49 Km.
Rakım	10 Metre
Nüfus (2013)	40.109 (İlçe Merkezi: 25.895 – Belde: 1.826 – Köyler: 12.388)
Yüzölçümü	743 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Ardeşen, Beldeler (Tunca)
Köy Sayısı	42

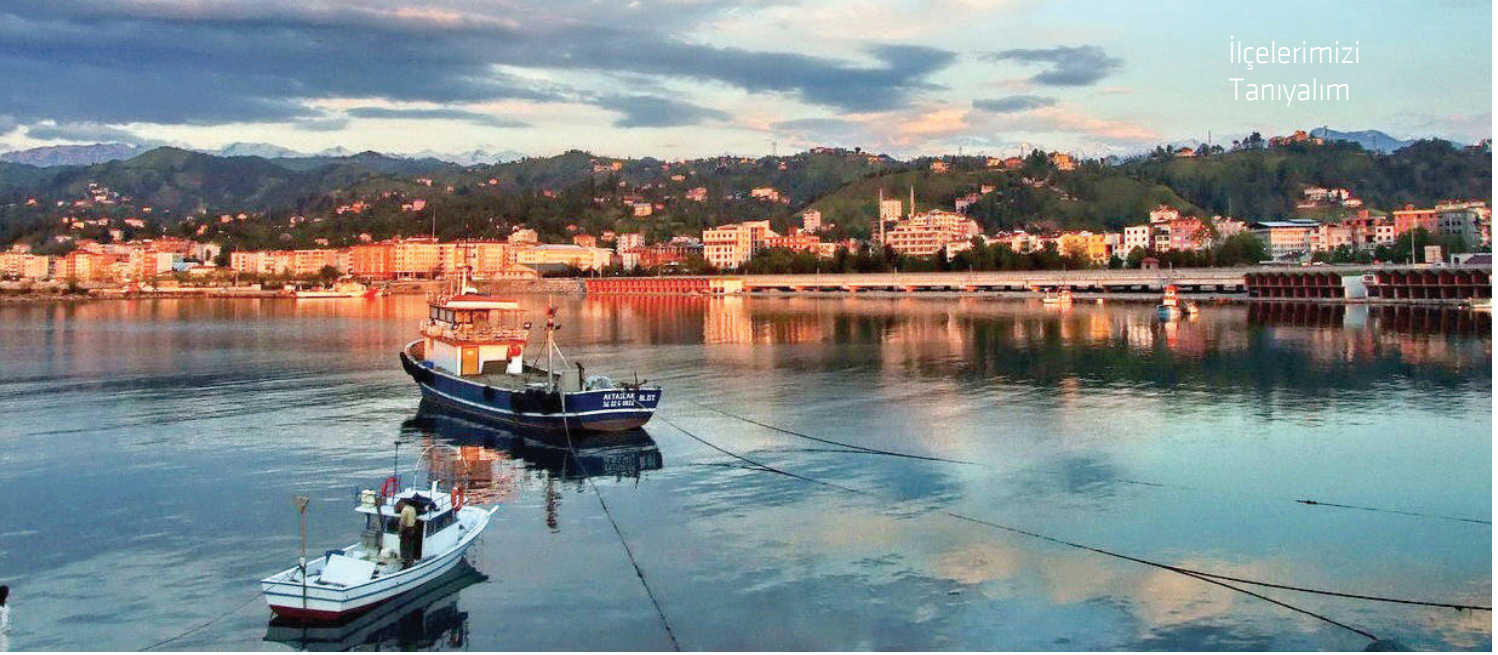
Karadeniz ikliminin koşulları Ardeşen için de geçerli olup, kıyı kısımları ılık ve bol yağışlıdır. İç kısımlara gidildikçe iklim sertleşir. Yıllık ortalama sıcaklık 14-15 derecedir.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin 2013 itibarı ile ADKS veri tabanına göre toplam nüfusu 40.109'dur. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 53,97'dir.

1 beldesi (Tunca), 42 köyü (Akdere, Akkaya, Arıcılar, Armağan, Aşağıdurak, Bayırcık, Beyazkaya, Çıraklar, Doğanay, Duygulu, Düzköy, Eskiarmutluk, Gündoğan, Güney, Hoşdere, Işıklı, Kaçkar, Kirazlık, Köprüköy, Kurtuluş, Küçükköy, Manganez, Ortaalan, Önder, Özgür, Pınarlı, Pirinçlik, Serindere, Seslikaya, Sinan, Şehitlik, Şendere, Şenyamaç, Şenyurt, Yamaçdere, Yavuz, Yeniköy, Yeniyol, Yeşiltepe, Yukarıdurak, Yurtsever, Zeytinlik) ve ilçe merkezinde 20 mahalle (Kavaklıdere, Düz, Müftü, Çiftekavak, Cami, Yayla, Baş, Şentepe, Bahar, Merkez, Fırtına, Kuzey, Yeni, Kahveciler, Barış, Elmalık, Yavuz Selim, Fatih, Deniz, Cumhuriyet) ve Tunca beldesinde 6 mahalle (Ada, Merkez, Konak, Orta, Şenyuva, Esentepe) olmak üzere 26 mahallesi mevcuttur.

Tunca beldesinin rakımı 350-700 metre arasında olup, ilçe merkezine uzaklığı 20 km'dir. Köylerin içinde rakımı en yüksek köy 750 metre ile Güney köyü olmakla birlikte ilçe merkezine en uzak köy ise 30 km. ile Eskiarmutluk köyüdür.

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçe genelinde 2 anaokulu, 11 ilkokul, 6 ortaokul, 8 ortaöğretim okulu, 1 halk eğitim merkezi ile eğitim hizmetleri sürdürülmekte olup, 1 öğretmen evi de mevcuttur.

1 adet toplum sağlığı merkezi, 1 adet 112 istasyonu, 3 adet aile sağlığı merkezi, 11 adet aile hekimi ile ilçedeki sağlık hizmetleri yürütülmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

Çok büyük kısmı, arazi yapısı ve iklim nedeniyle, diğer bitkisel üretime imkan vermeyen toplam 7840 hektar tarım alanının tamamına yakın çaylıklar oluşturmaktadır. 2'si Çay-Kur'a ait olmak üzere 13 adet çay fabrikası bulunmaktadır. Bu fabrikalarda mevsimlik işçi çalışmakta, bazı atölye ve fabrikaların paketleme bölümünde de yıl boyu işçi çalıştırılmaktadır.

Çay dışındaki bitkisel ürünler genelde aile içi tüketimde kullanılmakta ya da yerel pazarlarda ilçe içi tüketime sunulmaktadır. Bu ürünlerin üretim miktarı bakımından kayda değer olanları, tarla ürünlerinden mısır, fasulye, patates; sebzelerden yaprak lahanası, meyvelerden de fındık, kivi ve mandalınadır.

İlçede nispeten yaygın olan ikincil tarımsal faaliyetlerden biri de arıcılıktır. Genelde gezginci olarak yürütülmekte olup, 10000 adet fenni ve 500 adet ilkel olmak üzere toplam 10500 adet canlı arı kovani bulunmaktadır olup, yaklaşık 165 ton bal ve 1500 kg balmumu üretimi yapılmaktadır.

Su ürünleri üretimi kıyı balıkçılığı şeklinde yapılmakta olup, açık deniz balıkçılığı yapan büyük tekne ve işletmeler yoktur. Son yıllarda kültür balıkçılığı hızla artmaktadır. İrili ufaklı 12 adet alabalık üretim tesisi mevcut olup, kapasite toplamı yaklaşık 100 ton/yıldır. Avlanan deniz balığının başını hamsi oluşturmakta, hamsi dışındaki başlıca balık ürünleri ise mezgit ve istavrit oluşturmaktadır.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan Tarım Alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 1.405 dekar, sebze bahçeleri alanı 421 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 66.673 dekar, süs bitkileri alanı 3,9 dekar olup, toplam tarım alanı 68.502,90 dekadır.

2013 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı (2.047)	İnek	2.047
Küçükbaş Hayvan Varlığı (378)	Koyun	82
	Keçi	296
Kümes Hayvanları Varlığı (425)	Tavuk	260
	Hindi	40
	Kaz	55
	Ördek	70
Arıcılık	Kovan Sayısı	7.900
	Bal Üretimi (ton)	75
	Balmumu Üretimi (ton)	0,70

Ulaşım

İlçe Trabzon-Sarp sahil yolu üzerinde, Rize'ye 49 km, Artvin'e 114 km ve Trabzon'a 124 km uzaklıkta bulunmaktadır. Trabzon Hava Limanı'na 120 km uzaklıktadır.

Kültür ve Turizm

Ardeşen'de tarihi eser olarak cami, kilise, kemer köprü ve ev örnekleri bulunmaktadır. Ayrıca Seslikaya Köyü'nde bulunan Süleyman Dede (Efendi) Türbesi (1890) de önemli tarihi eserlerdendir. Son zamanlarda bölgedeki gelişen turizm hareketiyle birlikte yayla turizmiyle de ön plana çıkmaya başlamıştır. İlçenin Fırtına Deresi civarında rafting yapma olanakları mevcut, olup DOKA'nın da destekleriyle yapılan Vali Recep Yazıcıoğlu Kano ve Rafting Spor Turizmi Projesi, Türkiye'de örnek bir projedir. Yapay parkur olması hasebiyle de dünyada ilk olma özelliğiyle dikkat çekmektedir.

Tunca Köyü Camii

Meyilli bir arazide kurulmuştur. 1902-1909 yılları arasında yaptırılmıştır. Kesme taştan inşa edilmiş, kırma çatılı bir camidir. Zemine bir medrese katı yerleştirilmiştir. Son cemaat mahalli olmayan camiye kuzey cephesinin ortasından ve kuzey batıdan girilir. Harim düz letonlu iki sıra pencere ile aydınlatılmıştır. Caminin taş mihrabı sade bordürlerle çevrilmiştir. Minber ahşaptır ve yüzeyi bütünüyle barok karakterli bölgesel motiflerle süslenmiştir.

Işıklı Camii

Son zamanlarda kuzey cephesinde bir son cemaat mahalli eklenmiştir. Esas cami muntazam taş duvarlı, kırma çatılı bir yapıdır. 1887 yılında yaptırılmıştır. Süsleme bakımından ahşap minber, tavan ve mahfil önemlidir. Minber süslemesi, Tunca Camii minberine benzer. Büyük bir daire içerisinde çıkan C kıvrımları ile barok karakterli diğer motifler bütün yüzeyi kaplamıştır.

Seslikaya Köyü Camii

Köyün merkezinde yer alır. 1801 yılında yapılmış, bölgenin ahşap süslemeli camilerinin güzel bir örneğidir. Yapı malzemesi muntazam yontulmuş taş ve ahşaptandır. Dikdörtgen planlı olan caminin yakın yıllarda önüne yeni bir kısım ilave edilmiştir. Kuzeydoğudaki minare de bu sırada yapılmıştır. Harime kuzey cephedeki kapıdan girilir. Girişin üzerinde mahfil bulunur. Harimin aydınlatılması, her cephede altta büyük, üstte küçük düz lentolu ikişer pencere ile sağlanmıştır. Caminin taş mihrabı sadedir. Esas önemli olan ahşap süslemeli minber, mahfil ve tavandır. Minberin yan yüzleri ve korkulukları barok karakterli kıvrım dallar, S kıvrımları ile doldurulmuştur. Aynalıkta kıvrım dallar arasında stilize laleler bulunur.

Seslikaya Süleyman Dede Türbesi

Yenilenen türbe kare planlı ve betonarme bir kubbeye sahiptir. Bu türbe H.1262/M.1845 yılında yapılmıştır. Türbenin doğu yakınında taş duvarlı, dikdörtgen planlı, beşik çatı bir türbe daha bulunmaktadır. Bu türbenin üzerindeki H.1308/M.1890 tarihi okunmaktadır. Bu türbede Süleyman Dede'nin oğlu yatmaktadır.

Yukarı Durak Camii

Büyük Mahalle'de H.1156/M.1743 yılında inşa edilmiştir. Kalın taş duvarlara sahiptir. Kapı kanatları ve minberi orijinaldir ve ahşap süslemelidir. Cami günümüze gelinceye kadar birçok onarım geçirmiştir.

Ekşioğlu Camii

Bu cami ilçe merkezinde Çiftekavak Mahallesi'nde yer alır. Onarılıp yeni ilaveler yapılarak günümüze gelmiştir. İlk cami Ekşioğlu Hacı Mustafa Efendi tarafından inşa edilmiştir. Bu yapı H.128/M. 1869 yılında yenilenmiştir. Yenilenen caminin kuzeyine, yakın yıllarda bir kısım ilave edilmiş, kuzeybatısına da minare yapılmıştır.

“Tarihin Kadim Şehri” Pazar

Kaymakam Selçuk ASLAN'ın bakışıyla Pazar ilçesi

İlçemiz Karadeniz'in en kadim yerleşim yerlerinden birisidir. Her ne kadar sahil yolu ile beraber doğal ve fiziki yapısı görülemese de bile geçmişten beri doğal bir körfez olması hasebiyle doğal liman özelliğine sahiptir. Şehirleşme hareketi olarak ilk yerleşim yerlerinden birisinin Pazar olarak karşımıza çıkar. Farklı tarihsel veriler olmakla birlikte M.Ö. 64 yılında Pompeius tarafından "Athena" adıyla kurulmuştur. Athena adı süreç içerisinde adını Atina olarak kullanılmıştır.

1461 yılında Fatih Sultan Mehmet'in bölgeyi Osmanlı topraklarına katmasıyla bu tarihten sonra bölgemiz Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir. Sosyal ve kültürel yaşamı içerisinde İslamiyet yaygınlaşmaya başlıyor. Bütün Karadeniz'de olduğu gibi yeşilin ve mavinin her tonuna rastlanılabildiği bir ilçemizdir. Batum sancağına bağlı olan Pazar ilçesi, Batum'un 93 harbi sonunda Ruslar tarafından alınması sonucu Trabzon sancağına bağlı olarak idari yapıda yer almıştır. Cumhuriyet ile birlikte Rize il olduktan sonra uzunca bir süre Rize ilinin tek ilçe olarak Pazar ilçesini görmekteyiz. 1953 yılında Ardeşen, 1957 yılında Çamlıhemşin, son olarak da 1991 yılında Hemşin Pazar'dan ayrılarak ilçe statüsüne kavuşmuştur. Şu anda Pazar ilçesi 50 köyü ve yaklaşık 31 nüfusu olan yerleşim yeridir.

Pazar'da sosyo-kültürel yapı oldukça dinamik bir yapıya sahiptir. Karadeniz'in pek çok yerinde ekonominin atardamarı çaydır. Ekonominin % 90'lık bölümü çaydan karşılanmaktadır. Çayın toplanması, işlenmesi, pazarlanması gibi çayın her alanındaki faaliyetler ilçemizde sürdürülmektedir. Çaydan sonra ikinci tarımsal ürünümüz kivi yetiştiriciliği gelmektedir. Narenciye grubu ilçemizde yetiştirilebilmekle beraber daha çok ev ekonomisi şeklinde değerlendirilmektedir. Balıkçılık da ekonomiye katkı yapan başak sektörlerin başında yer almaktadır.

Bunun yanında bal, ekonomik girdi olarak önemli bir tarımsal üründür. Bölgenin balı geçmiş yüzyıllardan beri oldukça meşhur bir baldır. Athena balı dediğimiz bu bal birçok tarihi vesikaya yansımış durumdadır. Konuyu incelerken 1500 yıllarındaki tahrir defterlerinde bu balın (Athena Balı) Osmanlı Sarayı'nın da balı olduğu kanaatine varmaktayız. O dönemde Batum sancağına bağlı olan Pazar, o dönemdeki sancak beyine verilecek vergilerden muaf tutulduğu ve bunun sadece saraya gönderilecek baldan alınacağını fermanlardan ve tahrir kayıtlarından anlamaktayız. Bunun yanında Yeni Cami vakfiyesinde

Kösem Sultan tarafından bir tescil söz konusudur. "Vakfiyeden ne kadar pahalı olursa olsun daima bu balın kullanılması başka balın kullanılmaması şart koşulmuştur ki bu da hayırdaki keyfiyet ve hassasiyet derecesini gösteren tipik bir misaldir. Vakfiyede Athena balından gayri bal alınmayıp ne kadar pahalı olursa olsun yine "Athena Balı" alına. Her kapı için 33 okkalı baldan şerbet yapıla, günlük sarfiyat için 31 okka bal temin edile" yazılıdır. Bu balın markalaşma değeri adına oldukça önemlidir. Evliya Çelebi'de Seyahatnamesinde bu baldan söz etmektedir. Kaymakamlık olarak Athena balının tanıtımı için çalışmalar yürütmekteyiz. Bu konuda kayıp hazinemiz diyebileceğimiz özel sektörün biraz daha ufuk ve vizyona yaklaşabilmeleri adına inanıyorum ki Athena balının tekrar tarihsel şöhretine kavuşabilmesi imkanını sunacaktır.

Yaklaşık 5800 öğrencimiz mevcut olup, 7 tane farklı branşa lisemiz vardır. Bunun yanında Ziraat Doğa Bilimleri Fakültesi ve bunun yanında meslek yüksekokulu ilçemizde yükseköğrenim alanında eğitim vermektedir. Spor alanında ise Türkiye Spor Toto 2.Lig Kırmızı Grup'ta mücadele eden Pazarspor ilçemizi başarıyla temsil etmektedir. Bunun yanında hentbol branşında kız takımımız Türkiye 1.liginde mücadele etmektedir. Şu anda 3.durumda bulunan takımımız Play-off serisine katılmak için mücadele etmektedir. Play-off serisinde de inşallah başarılı olup Hentbol Süper Ligi'nde ilçemizi temsil edecektir. 3.000 kişilik stadımız vardır. Bu sene içerisinde yenileme yapacağız.

Zaman zaman gelen misafirlerimizi benim sıklıkla götürdüğüm Pazar Müzik Sevenler Derneği'miz vardır. Pek çok yerde müzik cemiyetleri yoktur. Buradaki arkadaşlarımız bu profesyonelliği yerine getirmektedir. Memur, işçi, esnaf, pazarcı gibi farklı işlerde çalışanların bir araya gelerek sosyal yaşam tarzı anlamında renkli bir görüntü sergilemektedirler.

Tarihçe

Pazar, M.Ö. 64 yılında Pompeius tarafından "Athena" adıyla kurulmuştur. Grekçe bir sözcük olan "Athena", Latince de, Minerva akıl güzellik ve hikmet anlamındadır.

Roma konsülü Pompeus tarafından kurulan Athena, uzun bir süre Roma'ya bağlı kalmıştır. Athena, dağları geçit vermeyen bir özelliğe sahip olduğundan, zamanın istilacılarından kaçan Grekler, Gürcüler, Mergeler ve Ermenilerin de sığınak yeri olmuştur. Yeryüzünde Müslümanlığın doğuşundan sonra, Emeviler döneminde Anadolu'nun, özellikle güney bölümlerinde büyük kuşatmalar olmasına karşın, Athena bölgesine Müslümanların geldiğine ilişkin hiçbir belgeye rastlanmamıştır. İlçenin Müslümanlıkla doğrudan temasa geçmesi Türklerin Müslümanlığı kabulü ile başlar. Pazar ve bölgesi 1054 yılında Müslümanlığı tamamen kabul eder, Trabzon'un Rum Pontus imparatorluğundan kurtarılması Fatih Sultan Mehmet tarafından 1461 yılında gerçekleşince Rize sahilleri tamamen Osmanlıların eline geçmiştir. Athena bölgesi de Türk egemenliğine katılınca Pazar, Ali Paşa'nın emrindeki komutanlara tımar olarak verilmiştir. Erzurum halkının bir bölümü Yavuz Sultan Selim döneminde Rize'ye yerleştirilmiştir. Pazar, Osmanlı döneminde, uzun bir süre tımar olarak yönetilmiştir. Batum, Rusya'ya bırakılmadan önce ona bağlı bir ilçe olarak kalmış, 1864 Vilayetler Nizamnamesine göre tamamen ilçe durumuna getirilmiştir. İlçe 1916 yılında Rus işgaline uğramış, 1918 de Rus işgalinden kurtulmuştur.

İlçe Oluş Tarihi	1864
Kurtuluş Tarihi	10 Mart 1918
Rize İl Merkezine Uzaklık	40 Km.
Rakım	50 Metre
Nüfus (2013)	30.509 (İlçe Merkezi: 15.032 – Belde/ Köyler: 15.477)
Yüzölçümü	315 Km2
Belediyeler/Beldeler	Pazar
Köy Sayısı	50

Cumhuriyet döneminde 1928 yılında Athena adı "Pazar yeri" anlamında Pazar adıyla değiştirilmiştir. Pazar adını 1928 yılına kadar "Atina" olarak kullanıldığı yöre yaşlıları tarafından dahi bilinmektedir. Bu adın kaynağına ilişkin birçok söylenti vardır. Yunanlı tarihçi filozof Filavinus Arrianus (95-175) ilçeden şöyle bahseder: "Gerçekten Karadeniz'de bu isme sahip olan bir yer var. Yunan Tanrıçası Ethena'nın tapınağının olduğu bu yöre, tapınağın adından dolayı Atina denilmiştir. Bir de terk edilmiş kale var. Liman fazla gemi barındıramaz ama onları rüzgârdan korur...".

1864 Vilayetler Nizamnamesine ile ilçe statüsü yeniden belirlenen Pazar, Cumhuriyet'in kurulmasından sonra Rize'ye bağlı ilçe olarak devam etmiştir. 1953'de Ardeşen, 1960'da Çamlıhemşin ve son olarak 1991 yılında Hemşin Pazar'dan ayrılarak ilçe statüsü kazanmışlardır. Bugünkü idari teşkilatı ilçe merkezi olan Pazar Belediyesi ve 50 köyden oluşmaktadır. Belediye sınırları içerisinde 10 adet mahalle bulunmaktadır.

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

İlçenin yüzölçümü 315 km² olup, doğusunda Ardeşen, batısında Çayeli, güneyinde Hemşin ve Çamlıhemşin ilçeleri, kuzeyinde ise Karadeniz yer alır. Rize'nin doğusunda Hopa-Rize devlet yolu üzerinde doğu-batı istikametinde kurulan Pazar, engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Arazi derin vadilerle yarılmıştır. İlçenin en büyük akarsuyu Hemşin deresidir. Diğerleri Bodasarı, Melyat, Haku ve Hunarsu dereleridir. Akarsuların rejimi düzenlidir.

Yılın her mevsiminde düzenli olarak yağış alan Pazar ilçesinde yaz-kış gece-gündüz ısı farkı oldukça düşüktür. Kışlar oldukça ılıman, yaz ayları ise çok sıcak olmamakla birlikte aşırı nemli bir havaya sahiptir.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin 2013 itibarı ile ADKS veri tabanına göre toplam nüfusu 30.509'dur. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 96,85'dir.

50 köyü (Ak bucak, Akmesit, Aktaş, Aktepe, Alçılı, Balıkçı, Başköy, Boğazlı, Bucak, Dağdibi, Darılı, Derebaşı, Derinsu, Dernek, Elmalık, Güney, Hamidiye, Handağı, Hasköy, Hisarlı, Irmak, Irmakyeniköy, Kayağantaş, Kesikköprü, Kocaköprü, Kuzayca, Merdivenli, Ocak, Ortairmak, Ortayol, Örnek, Papatya, Sahilköy, Sessizdere, Sivrikale, Sivritepe, Subaşı, Suçatı, Sulak, Şehitlik, Şendere, Şentepe, Tektaş, Topluca, Tütüncüler, Uğrak, Yavuz, Yemişli, Yeşilköy, Yücehisar) ve ilçe merkezinde 10 mahalle (Beyaztaş, Cumhuriyet, Gazi, Güzelyalı, İkiztepe, Kirazlık, Pazar, Soğuksu, Yukarı Soğuksu, Zafer) mevcuttur.

Köylerin içinde rakımı en yüksek köy 680 metre ile Kayağantaş köyü olmakla birlikte ilçe merkezine en uzak köy ise 19 km. ile Bucak köyüdür.

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

Bölgenin en eski yerleşim yerlerinden biri olan Pazar ilçesi, kültürel özellikleri itibarıyla geleneksel Türk örf ve adetleri hala daha devam etmekte olup, ataerkil aile tipi egemendir. Geleneksel konutlar ve yapılar yörenin doğa ve iklim yapısına paralel olarak şekillenmiş olup, serender bunun tipik bir örneğidir.

İlçe genelinde 5 ilköğretim, 1 ilkokul, 5 ortaokul, 7 lise olup birinci kademede 3168 öğrenci ve 205 öğretmen, ikinci kademede ise 7 lisede 2117 öğrenci ve 185 öğretmen ile eğitim ve öğretime devam etmektedir. İlçe merkezinde bulunan Halk Eğitim Merkezi ve Mehmet Akif Ersoy Halk Kütüphanesinde bulunan 14.500 kitap ile hizmet sunmaktadır. Yükseköğrenim anlamında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'ne bağlı Pazar Doğa Bilimleri ve Ziraat Fakültesi ile Pazar Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır.

Pazarspor futbol takımı Türkiye Spor Toto 2.Lig Kırmızı Grup'ta mücadele ederken, Pazarspor bayan hentbol takımı ise Hentbol Türkiye 1.liginde mücadele etmektedir. Pazar Gençlik ve Spor Kulübü basketbol, tekvando, kick boks ve masa tenisi dallarında faaliyet gösterirken, Atina Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü ile Pazar Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü ve Jimnastik Kulübü kendi alanlarında sporcu yetiştirmektedir.

İlçede bulunan 150 yatak kapasitesi Kaçkar Devlet Hastanesi ve 9 adet aile hekimi ile sağlık hizmetleri yürütülmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

İlçenin geçmişte en önemli geçim kaynağı mısır, çeşitli meyve ve sebze, türün tarımı ve hayvancılık iken, bugün bunların yerini çay tarımı almıştır. 14.500 çay üreticisi yılda yaklaşık 61 bin ton yaş çay üretmekte ve elde edilen yıllık gelir ise yaklaşık 60 milyon TL civarındadır. İlçede çay tarımına bağlı olarak çay sanayisi gelişmiştir. Çaykur'a ait 3 fabrikada günlük 435 ton, özel sektöre ait 11 adet çay fabrikasında günlük 1.195 ton olmak üzere toplam 14 çay fabrikasında günlük toplam 1.640 ton yaş çay işlenmektedir.

İkinci önemli tarımsal girdi üretimidir. Çaya alternatif teşkil edemese de ilçede kivi üretimi yaygınlaşmıştır. Yıllık kivi üretimi 350 ton civarında olup, yıllık elde edilen gelir 525 bin TL civarındadır.

İlçede gelir getiren diğer bir sektör ise balıkçılıktır. 4 adet kayıtlı gırgır teknesi ve çok sayıda küçük çaplı balıkçı teknelerinden yaklaşık 400 kişi geçimini sağlamaktadır. Ayrıca Hamidiye köyünde balık yemi fabrikası faaliyet göstermektedir.

Geçmişten günümüze haklı bir üne sahip olan "Atina Balı" bölgemizde üretilmektedir. İlçede kayıtlı 157 üretici 4.600 kovan ile yaklaşık 50 ton civarında bal üretilmektedir.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan Tarım Alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 160 dekar, sebze bahçeleri alanı 136 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 61.719 dekar, süs bitkileri alanı 2,58 dekar olup, toplam tarım alanı 62.017,58 dekadır.

Büyükbaş Hayvan Varlığı (937)	İnek	937
Küçükbaş Hayvan Varlığı (1.715)	Koyun	675
	Keçi	1.040
Kümes Hayvanları Varlığı (1.000)	Tavuk	1.000
Arcılık	Kovan Sayısı	4.760
	Bal Üretimi (ton)	45

Ulaşım

İlçe Trabzon-Sarp sahil yolu üzerinde, Rize'ye 40 km, Artvin'e 123 km ve Trabzon'a 115 km uzaklıkta bulunmaktadır. Trabzon Hava Limanı'na 105 km, Gürcistan'ın Batum Hava Limanı'na ise 85 uzaklıktadır.

Kültür ve Turizm

Pazar, sahip olduğu coğrafya ve tarihsel birikimiyle ciddi turizm potansiyeline sahiptir. Sırtını ormana yaslayan kumsalları, oksijen deposu ve doğallığıyla yaylaları, deniz ve ırmaklarda yaşayan balık çeşitliliği, heyecan sevenler için rafting ve offroad parkurları, kaleleri, camileri, yürüyüş parkurları, kemer köprüleri ve konaklama kapasitesi ile turizm merkezi olma yolundadır.

Kız Kalesi

İlçe merkezinin batısında küçük bir yarımada üzerinde kurulmuştur. Kayalık bir zemin üzerinde bulunan kalenin kara ile bağlantısı kesilmiştir.

Yaklaşık 7 m eninde 7 m boyunda olup kare plana sahiptir. Kalenin duvarlarında muntazam taş işçiliği görülür. Giriş kapısı batıdadır. Güney surları yıkılmıştır. Sağlam kalan duvarlarda mazgal pencereleri ve yuvarlak kemerli üst kat pencereleri yer alır.

Kız kalesinin kesin olarak kimler tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. 13. ve 14. yüzyıllarda Trabzon Devleti zamanında yapıldığı sanılmaktadır. Kale, Osmanlılar zamanında da onararak kullanılmıştır.

Koca Köprü

19. yy. Osmanlı dönemi eserlerinden olan tarihi köprü Karadeniz'in tek dört gözlü kemer köprüsüdür. 68,80 metre uzunluğunda, 3,05 metre genişliğinde 4 kemer açıklıklı olan köprü Karayolları 10.Bölge Müdürlüğü tarafından 2012-2013 yılları arasında onarılmıştır.

Ciha Kalesi

Pazardan 7 km. içeride, Hemşin Deresi'nin doğusunda Yücehisar köyünde yer alan Ciha Kalesi 14. yüzyılda Cenevizliler tarafından gözlem ve haberleşmeyi sağlamak amacıyla çevreye hakim bir tepede inşa edilmiştir. Kale vadinin doğu tarafında bir tepenin güney yamacındadır. Dairesel bir plana sahip kalenin giriş kapısı kuzey doğusundadır ve iki kule ile desteklenmiştir. Ortada ise yine daire planlı bir kule daha vardır. Kaleden, bugüne sadece sur kalıntıları ulaşabilmiştir. Tarihi mekanları merak edenler tarafından muhteşem doğa manzarası ile Ciha Kalesi keşif tutkunları tarafından görülmeye değer alanlar arasında yer almaktadır.

Yücehisar Köyü Camii

Kalkınma ajanslarının yerelde üstlendikleri sürdürülebilir kalkınma için kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirlikleri büyük önem taşımaktadır. Kurulan bu işbirliklerinin en önemli amaçları; yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi, sorunların çözümünde farklı bakış açıları ve beklentileri olan kurumların ortak bir hedef için bir araya gelebilmeleri, ortak bir vizyon belirlemek amacıyla çalışmaya girmeleri, çalışmanın nihayetinde sürdürülebilir kalkınma için ortak bir hedefe ilerlemeleridir. Farklı sektörel deneyimler ya da aynı sektörlerdeki farklı deneyimler arasında kurulan işbirliklerinin kurumların çalışmalarını daha etkin kıldığı da yadsınamaz bir gerçektir. Bu sıralanan sebeplerle Ajansımız yalnızca yerelde değil hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki kurumlarla kurulan işbirliklerini her zaman önemsemektedir.

Ajansımızın Nisan 2012 tarihinde Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (Jica) ile imzaladığı protokol, uluslararası düzeyde kurduğumuz işbirliklerinden biridir. Japon Hükümeti; Türkiye'nin sosyo-ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla 50 yılı aşkın bir süredir ülkemize destek sağlamaktadır. Jica Türkiye Ofisi ise iki ülke arasındaki ilişkileri geliştirmek amacıyla bir köprü görevi görmektedir. Jica işbirlikleri; Japonya'da düzenlenen eğitimlere Türkiye'den katılımcıların kabul edilmesi, Japon uzmanların ve kıdemli gönüllülerin ülkemize gönderilmesi, imtiyazlı kredilerin ülkemize verilmesi ve çeşitli sektörlerde projelerin ve teknik işbirliklerin yapılması şeklinde gerçekleştirilmektedir. Türkiye'nin kalkınma sürecini destekleyen bu işbirliği faaliyetlerinde Ajansımız da etkin olarak yer almaktadır.

Ajansımız Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (Jica) arasında imzalanan “Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi” Jica-Doka işbirliğinin somut bir ürünüdür. Kapasite Geliştirme Projesi tasarlanırken işbirliğinin sağlıklı gelişebilmesi için atılan adımlardan ilki; Jica uzmanları tarafından yapılan kısa dönemli ziyaretlerde kurumumuzun ihtiyacının birebir ve yerinde gözlenerek ortaya konması ve ihtiyaca ilişkin olası çözüm önerilerinin üzerinde iki kurumun hep birlikte çalışması olmuştur. İkinci adım ise, ortaya konan vizyonu gerçekleştirebilmek için gerekli kurumsal kaynakların (beşeri, mali, fiziki) ve işbirliği alanları ve ortaklarının belirlenmesi şeklinde devam etmiştir. Ortak vizyona doğru ilerlerken her iki kurumun rolünün ve birbirinden beklentilerinin açıklığa kavuşturulduğu açık bir iletişim süreci izlenmiştir. İşbirliği ortaklarının yapılacak faaliyetlere yönelik bir Eylem Planı çerçevesinde yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi, faaliyetlerin detaylı planlarının hazırlanması, faaliyetlerin gerçekleştirileceği uygulama aşamasına geçilmeden önce bir çerçeve oluşturmuştur. İlgili işbirliği makamları tarafından onaylanan Jica-Doka Kapasite Geliştirme Projesi Eylem Planı gerçekleştirilmek üzere Aralık 2013 tarihinden itibaren Ajansımızda uygulanmaya başlamıştır.

Eylem Planının gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak ve uzmanlık bilgilerinden daha fazla yararlanmak üzere Jica tarafından 2012 Mart ayında görevlendirilen bir Kıdemli Danışman Ajansımızda görev yapmaktadır. Kıdemli uzmana eşlik eden bir de Jica Proje Koordinatörü olup, Proje bitiş tarihi olan Mart 2015 tarihine kadar birlikte görev yapmaktadırlar. Kırsal kalkınma alanında uzmanlık bilgileri ve farklı ülke deneyimlerini görevlerine her daim yansıtan Jica uzmanları, Ajansımızın farklı kültürlerle temas içerisinde olma ve birlikte iş yapabilmek becerisini de geliştirmek için bir olanak sağlamaktadır. Zira farklı toplumsal değerler, kültürel yapı ve farklı iş yapma anlayışı, küreselleşme eğilimleri gösteren günümüz kurumlarında uzlaşma kültürünün gelişmesi, örgütteki çeşitliliğin ve kültürel farklılıkların artmasına katkıda bulunacak bir ortam yaratması bakımından hem kurum hem de çalışanlar için önemli bir deneyimdir. Ayrıca kültürel farklılıkların, örgütlerin rekabet üstünlüğü elde edebilmeleri için etkin bir biçimde yönetilmesi deneyimi alan yazında kurumlar için önemli bir katkı olarak değerlendirilmektedir.

İşbirliği sonucu hazırlanan Kapasite Geliştirme Eylem Planında; kısa-orta-uzun vadeli ulaşılacak hedefler, faaliyetler, performans göstergeleri, beklenen çıktılar ve çalışma grupları belirtilmiş olup her bir eyleme ait detaylı faaliyet planları da mevcuttur. Eylem Planının uygulama aşamasının sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli bilgi akışının ve uygulama disiplinin sağlanabilmesi ve sürecin işleyişini değerlendirmek üzere tasarlanmış raporlar, ölçme yöntemleri, iç ve dış paydaş toplantıları gibi izleme ve değerlendirme araçları tasarlanmıştır. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde görev alacak Ajans personelinin görev dağılımı ve iş akışları belirlenmiş ve DOKADEMİ adında bir şemsiye yapı-bir sürekli öğrenme ve proje koordinasyon platformu- oluşturulmuştur. DOKADEMİ'nin, Eylem Planının gerçekleştirilmesi sürecini yönetmesinin yanı sıra bizzat yürütülmesinden sorumlu olduğu faaliyetleri de söz konusudur.

DOKADEMİ fikrinin doğuşu ve gelişimine yönelik sürecin arka planındaki kabul, günümüzde tüm örgütleri olduğu gibi Ajansımızı da yaşayan bir organizma olarak kabul ederek Ajansımızı günün değişen koşullarına uyum sağlayabilme ihtiyacına sürekli cevap verecek şekilde harekete geçirmektedir. Bu değişime ayak uyduramayan örgütlerin gelecekte varlıklarını sürdürmeyecekleri tezin den yola çıkan "Öğrenen Örgütler" yaklaşımı, Ajansımızın da bu anlamda benimsediği bir yaklaşımdır.

Öğrenen örgütler; hızlı değişimi yakalayabilen ve ihtiyaç duyulan değişim ve dönüşümleri gerçekleştirerek kendi kendini yenileyebilen, örgütsel öğrenme yetersizliklerinin olmadığı örgütlerdir. Sürekli öğrenebilen bir örgüt yaratmanın yolunun, yaşam boyu öğrenen çalışanlar ve öğrenen örgütler geliştirmekten geçtiği varsayıldığında bir öğrenen örgütün kuruluşunun zorlu bir süreç gerektirdiği muhakkaktır. Öğrenmeyi örgüt kapasitesini ve başarısını artırmaya yönelik bir yatırım olarak görmek önemli bir motivasyon olarak değerlendirilebilir. Örgütlerin kendi sorunlarını çözmelerine, yeni fikirler yaratmak için kapasitelerini artırmalarına ve kendi geleceklerini belirlemelerine olanak sağlayan bu öğrenmede örgütlerdeki bireylerin yaşam boyu öğrenmeye motive olmaları, sürekli öğrenme alışkanlığı edinmiş, bilgi üreten, bilgiyi kavrayan ve uygulayan bireyler olmalarına bağlıdır. Öğrenen Örgüt Yaklaşımında örgütün tüm seviyelerinde öğrenmenin öneminin kavranması önemsenir. Nitekim DOKADEMİ, Ajans'ın tüm çalışanlarına hitap eden, etkin bir sürekli öğrenme/öğretme rolü üstlenen, bilgi üretilen ve paylaşılan bir ortam olarak kurgulanmıştır. Günümüzde örgütlerin baş döndürücü değişimden etkilenecek değişimin kendisinden öğrenmeleri de en az değişen koşullara ayak uydurmaları kadar önemlidir.

DOKADEMİ; kısa vadede çalışanlarına, orta ve uzun vadede ise Bölge'deki paydaşlara yönelik düzenleyeceği "aylık forumlar" ile kalkınmanın çeşitli alanlarıyla ilgili uzman kişilerle temas etme olanağı sunacaktır.

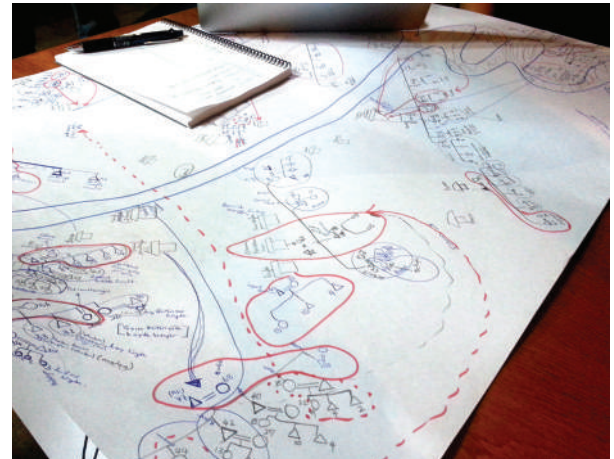
DOKA
DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

DOKADEMİ platformu, Öğrenen Örgüt olma yolundaki Ajansımız için önemli bir başlangıç hamlesidir. DOKADEMİ, Ajansımızın kısa adı “DOKA” ve “AKADEMİ” sözcüğünün son heceleri –DEMİ ile oluşturulmuş, adından da anlaşılacağı üzere kısa vadede Ajansımız, orta ve uzun vadede ise DOKA Bölgesi (TR-90 Bölgesi) için bir tink-tank (düşünce) kuruluşu olarak rol üstlenmeyi hedeflemiştir. İlk aşamada çalışanlarına sürekli öğrenme fırsatları sunarak yönetim ve yürütme becerilerini geliştirmek, sahadaki uygulamaya dayalı deneyimlerini artırmak, işbirlikleri geliştirmeyi teşvik etmek ve tüm bunları sağlayacak bir sürekli öğrenme yapısı oluşturmak DOKADEMİ’nin kuruluş amaçları olmuştur. DOKADEMİ yoluyla ilk hamle Ajans içi öğrenme ve uygulama fırsatlarının yaratılması yoluyla kapasitesinin artırılması olmuş ve bu amaç kısa vadeli olarak hazırlanmış Eylem Planı ile gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Kendi sürekli öğrenme ortamını sağlamış bir örgüt olarak Ajansımızın, orta ve uzun vadedeki amaçları ise bu öğrenmeyi sorumlu olduğumuz TR90 Bölgemize yansıtmak olacaktır.

Öğrenen örgütler yaklaşımında yaratıcılık, proaktif olmak, sürekli ve yaygın öğrenmek, bireysel ve örgütsel heyecan ve duyarlılık ön plandadır. DOKADEMİ’nin

rolü de bu yaklaşımdaki öğeleri destekler niteliktedir. DOKADEMİ; örgüt üyeleri olan çalışanları belirli aralıklarda bir araya getirip onları etkin kılan, her şeyin ötesinde çalışanların heyecan ve yaratıcılıklarından beslenen bir sürekli öğrenme amacını sembolize eder. İlk olarak tüm Ajans çalışanlarına yönelik düzenlenen DOKADEMİ Aylık Forum Toplantıları, çalışanlara sunulan kalkınma odaklı entellektüel bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı bir toplanma platformu olarak faaliyet göstermektedir. Diğer bir deyişle DOKADEMİ, öğrenen örgüt olma yolunda Ajansımızın çalışanlarına öğrenme olanağı sağladığı dinamik bir ortamdır.

DOKADEMİ yapısı öğrenen örgütlerde olduğu gibi üç adımlı bir evre olan öğrenen birey, öğrenen takım ve öğrenen örgütten oluşmaktadır. Ajans çalışanları birer öğrenen birey, DOKADEMİ'yi oluşturan ve yürüten çalışma grupları öğrenen takımlar ve bunlar gerçekleştirildiğinde ise DOKA tüm çalışanlarıyla öğrenen bir örgüt olacaktır. Dolayısıyla sürekli öğrenen bir örgüt, yaşam boyu öğrenme prensibi ile birey-grup-örgüt öğrenmesinin karşılıklı etkileşimiyle gerçekleşecektir. DOKADEMİ Aylık Forumlar düzenli olarak gerçekleştirilmekte ve DOKADEMİ üyeleri bu Forumların hem düzenlenmesi ve kurumsallaşmasında, hem de DOKADEMİ'de sunulan çalışmaların bizzat sahada gerçekleştirilmesinde etkin rol oynamaktadırlar.

DOKADEMİ'nin temel görevleri:

- ✓ Aylık Forumların yıllık planlarını hazırlamak,
- ✓ Forumlara, alanında kaynak kişi olarak tespit edilen konuk konuşmacıları davet etmek ve bunu organize etmek,
- ✓ Forumlarda sunulmak üzere DOKADEMİ üyelerinin çalışmalarını planlamak,
- ✓ Eylem Planının tüm bileşenlerine ait Ajans çalışanlarının ihtiyaç duydukları konularda kalkınma odaklı iyi örnek uygulamalarını yerinde inceleme olanağı sunan çalışma ziyaretlerini planlamak,
- ✓ Kurumda ihtiyaç duyulan alanlarda/konularda Jica temsilcileri ile temasa geçerek ilgili Jica uzmanının TR90 Bölgesindeki kısa süreli çalışma ziyaretlerini organize etmek,
- ✓ TR90 Bölgesi'nde "Göç" çalışmasını planlamak ve yürütmek,
- ✓ TR90 Bölgesi'nde "Eko turizm Alanlarında Atık Yönetimi" çalışmasını planlamak ve yürütmek,
- ✓ Ajansımızın kuruluşundan bu yana verdiği mali desteklerin "Etki Değerlendirmesi" çalışmasını planlamak ve yürütmek,
- ✓ DOKADEMİ üyelerinin bütünsel olarak Eylem Planının işleyişine ilişkin sorun ve önerilerini almak ve düzenli izleme toplantıları gerçekleştirmek, vb. diğer görevleri şeklinde özetlenebilir.

Öğrenen örgüt yaklaşımının, örgütsel bilginin üretimi ve gelişiminde zengin bir bakış açısı sağlamasının yanında örgütlerin yeni bir bilgi üretmesinde ve mevcut risk analizinin yapılmasında da öğrenen örgüt modeli kullanılabilir. Öğrenen örgütlerde; örgütsel seviyede öğrenme, uzun vadede bilgi edinme ve bilgi üretimini destekleme ve sürekli dönüşümü gerçekleştirme kapasitelerini sağlayacak sistemlerin oluşturulmasını gerekli kılar. DOKADEMİ platformu, sürekliliği ve kurumsallaşmış yapısıyla öğrenme sisteminin kendisine karşılık gelmektedir. Öğrenen örgütlerin bilgi yaratması kadar bu bilgiyi paylaşımlarına dair bilince ulaşmaları ise buna karşılık gelen DOKADEMİ'nin aylık düzenlenen forumlarıyla gerçekleştirilmektedir.

Öğrenen örgütlere ait bir diğer tanım; örgütlerde deneyim ekseninde etkinliği ve verimliliği arttırmanın önemini vurgular. DOKADEMİ'nin özellikle deneyimlerden yararlanarak örgütün etkinliğini ve verimliliğini arttırmaya yönelik faaliyetleri şöyle sıralanabilir:

✓ Ulusal ve uluslararası platformlardan ilgili uzmanlık alanlarındaki temsilcileri DOKADEMİ Aylık Forumlarda konuşmacı olarak ağırlaması ve tüm Ajans çalışanların bu Forumlara katılarak öğrenme sürecine dâhil olması,

✓ Jica işbirliğinde ilerleyen kırsal kalkınma deneyimlerinin Japonya iyi örneklerini gözlemleyerek öğrenilmesi ve edinilen deneyimlerin ışığında Ajansın bizzat kendi bölgesinde kendi deneyimlerini edinmesi,

✓ Ajansın verdiği hibe desteklerinin niteliğini arttırmak adına gerçekleştirilen etki analizi çalışmalarının yapılması ve edinilen sonuçların sonraki hibe uygulamalarına yansıtılması,

✓ Ajans içinde daha iyi çalışma ortamlarının yaratılması ve çalışan doyumunun artırılması amacıyla sürekli iyileştirme (Kaizen) uygulamalarının gerçekleştirilmesi ilgili faaliyetler olarak sıralanabilir.

Öğrenen Örgüt Yaklaşımının örgüt içi bir uygulamadan öte örgütün değişime uyum sağlama anlayışı olarak benimsenmesi önemlidir. DOKADEMİ'nin bu amaçla gerçekleştirdiği tüm etkinliklerin; DOKADEMİ anlayışının örgüt tarafından benimsenmesi ve sürekliliğinin sağlanması, örgütün çalışanlarını geliştirmeye ve bir araya gelmelerini sağlayacak bir ortamı yaratmaya katkıda bulunması açısından önemi yadsınamaz. DOKADEMİ Aylık Forumlarının düzenli aralıklarla yapılması, DOKADEMİ için bir logonun tasarlanmış olması ve tüm etkinliklerde bu logonun kullanılması, öğrenme ortamının kurumsal bir kimlik kazanmasına hizmet etmektedir.

sal bir kimlik kazanmasına hizmet etmektedir.

Örgütte DOKADEMİ'yle yaratılan zihniyet değişikliği; kendimizi dünyadan ayrı olarak görmekten dünya ile bağlantılı olarak görmeye, problemleri dış etkenlerin yol açtığı problemler olarak görmekten kendi eylemlerimizin yaşadığımız problemleri nasıl yarattığını görmeye yönelik bir zihniyet değişikliği olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla alan yazında öğrenen örgüt için "insanların kendi gerçekliklerini nasıl yaratacaklarını keşfettikleri yer" tanımı DOKADEMİ ile karşılanmaktadır. DOKADEMİ platformu, Ajans için sürekli iyileştirme çalışmaları (KAIZEN) ile bu imajı destekleyecektir.

Öğrenen örgütlerde, örgütün başarısında çalışanın bireysel profesyonel gelişiminin önemi vurgulanan bir unsurdur. Bu öğrenmenin örgütün üretimiyle ilgili olan kısmının yanı sıra örgüt içi çalışanlar arası rekabetin artırılması, bireysel anlayış ve duygusal olarak olgunlaşması bakımından da ele alındığı görülmektedir. DOKADEMİ'nin bu anlamda sağladığı desteklerle çalışanların yukarıda tanımlanan rol ve becerileri de güçlendirilmektedir. DOKADEMİ özellikle çalışanlarının kırsal kalkınma alanındaki saha çalışmalarını deneyimlemelerine, bu sayede yereli/bölgeyi/hedef alanını yakından tanımasına ve onunla birebir temas etmesine ve bu yolla hedef grup ve örgütlerle birlikte iş yapabilme becerisi geliştirmesine ve tüm bunları gerçekleştirecek bilgi ve becerileri kazanmasına olanak sunmaktadır. Böylece hem çalışanın bireysel profesyonel gelişiminin sağlanması hem de örgütün faaliyetlerinde niteliğin artması hedeflenmektedir. Zira alan yazında birçok kaynak bireysel olarak anlama ve çevreyi gözlemlemenin yanında bireysel veriler ile kurumsal yaklaşımlar arasında bir bağ ya da köprünün bulunması gerektiğini, öğrenen örgütlerde bireysel öğrenim ve algılama kapasitesinin örgütsel öğrenme üzerinde etkili olduğunu, zincirleme bu ilişkide zayıf halkaların bütünü yani örgütü tümünden etkileyeceğini belirtmektedir.

Öğrenen örgütlerle ilgili diğer özelliklere bakıldığında; deneyimlerin gelecekteki öğrenmelere katkısı olduğundan hareketle çalışanların öğrenme şansı yakalayarak motivasyonlarının arttığı ifade edilmektedir. DOKADEMİ ile deneyimleme olanağı sunulmasının, çalışan motivasyonunu ve ilgili alandaki becerisini artırıcı nitelikte olması da bu bağlamda önemli bir katkı olarak değerlendirilmektedir. Deneyimleri bir basamak olarak düşündüğümüzde edinilen her deneyimin çalışanın gelecekteki öğrenmesine yardımcı olduğu da muhakkaktır.

Öğrenen örgütlerde bir diğer özellik olarak bilgi transferi faaliyeti vurgulanmaktadır. Bu özellik bilginin birkaç elde değil örgüt içinde her tarafa yayılmasını ifade etmekte olup yayılmanın farklı türlerde (sözlü, yazılı veya görüntülü, bölümler arası geziler ile işe alıştırma ya da eğitim ve yetiştirme programları, vb.) olmasına atıfta bulunur. DOKADEMİ'nin kurgulanmasında bu özellik dikkate alınmıştır. Zira Ajansın her düzeyde çalışanı odak olarak alınıp bilgiye erişim kanalları bu yelpazede tasarlanmıştır.

Öğrenen örgütlerde varılmak istenen temel nokta; aslında bir yandan örgüt çevreye uyumunu sağlarken, diğer yandan da örgütün hedef aldığı faaliyet alanının kurallarını yeniden yazmaya çalışmasıdır. Örgütün çevreye uyumunun amacı bir yandan da sürekli gelişimle rekabet gücünü artırarak kendi geleceğini var etme kaygısıdır. DOKADEMİ bu amaca kısa vadede Ajans içinde orta ve uzun vadede ise Bölgede hizmet eden bir yapıdır.

Jica-Doka Kapasite Geliştirme Projesi kapsamındaki kurumsal işbirliği protokolünün uygulayıcı yapısı olan DOKADEMİ'nin Eylem Planının gerçekleştirilmesinin sağlanmasındaki etkin rolleri şöyle tanımlanabilir: Proje yönetimi ve kurumsal yönetim konusunun nasıl yürütüleceği konusundaki ilkelerin belirlenmesi; şeffaflık ve anlaşma sağlanması projenin uygulanması sürecinde uyum sağlanmasına yardımcı olması; göstergelerin projenin uygulama süresince takip edilmesi ve işbirliği ortaklarınca paylaşılması; karşılıklı güvenin artması ve gerektiğinde yapılacak müdahalelerin zamanında yapılmasına yardımcı olması; projenin uygulanması süresince gerek performans değerlendirmesinin yapılması, gerekse işbirliği ortaklarının rollerinin yeniden tanımlanması gerekebileceğinin baştan planlanması ve bu konuda gerekli adımların gecikmeden atılmasını sağlayacak bir süreç üzerinde anlaşma sağlanması; başarıyla uygulanan iyi uygulamaların kalıcılığını sağlayacak kurumsallaşma ve yaygınlaştırma çalışmalarının yapılması; projeyi başarıya taşıyan işbirliği ortaklarının projeden ayrılma süreçlerinin belirlenmesi ve projeye kalıcı bir ev bulunmasıdır.

Bu işbirliği projesinde asıl hedef başta ortaya konan vizyonun işbirliği içinde gerçekleştirilmesinin sağlanmasıdır. Ortak hedefe odaklanmanın işbirliğinde kalıcı başarıyı getirdiği muhakkaktır.

DOKADEMİ olarak Jica-Doka Kapasite Geliştirme Projesi Eylem Planının uygulanmaya başlandığı Aralık 2013'ten bu yana birçok çalışma ve etkinlik gerçekleştirilmiş, tamamlanmış ve planlanmıştır. Sürekli öğrenmeyi prensip edinmiş bir yapı olarak DOKADEMİ, Eylem Planı çalışmalarının sıkça etkisini değerlendirmekte ve süreç içinde izleme verilerine dayalı olarak yaptığı güncellemeler ile kendini yenilemektedir. Bugüne kadar DOKADEMİ platformu kapsamındaki gerçekleştirilmiş çalışma ve etkinlikleri kısaca listelersek:

✓ Jica-Doka Kapasite Geliştirme Projesi Eylem Planı'nın yürütücü rolü DOKADEMİ Bileşenine aittir. Bu Eylem Planının tüm dört bileşeninde görev yapacak tüm DOKADEMİ üyeleri görevlendirilmiş, Bileşenlere ait çalışma grupları oluşturulmuştur. Eylem Planının gerçekleştirilmesi aşamasında DOKADEMİ; kolaylaştırıcı ve katılımcı, faaliyetlerin ise izlenmesini ve değerlendirilmesini takip eden bir rolü üstlenmektedir. DOKADEMİ, diğer bileşenlerin tüm toplantılarına, çalışma ziyaretlerine, görüşmelerine katılım göstermekte olup proje faaliyetlerine ilişkin raporlama, arşivleme, tanıtım ve işbirliği görevini de yürütmektedir. Ayrıca DOKADEMİ'nin tanıtım ve kurumsallaşma faaliyetini desteklemek üzere bir logo tasarlanmış olup DOKADEMİ'nin tüm etkinliklerinde görünürlük olarak kullanılmaktadır.

✓ “Hibe Programlarının Etki Değerlendirme”, “Japonya Çalışma Ziyareti Deneyimleri”, “Sürekli İyileştirme (KAIZEN)” konularında DOKADEMİ üyeleri çalışmalarının, konuk konuşmacı tarafından “Türkiye’de Yaşam” konusunda sunumların gerçekleştirildiği üç DOKADEMİ Aylık Forum gerçekleştirilmiş ve Ajans personelinin bu forumlara etkin katılımları sağlanmıştır.

✓ “Farkındalık Yaratma ve İhtiyaç Analizi Bileşeni”nde Eko-Turizm ve Yerel Ürün konularında saha ziyaretleri gerçekleştirilmeye ve ihtiyaç analizleri çalışmaları yapılmaya başlanmıştır.

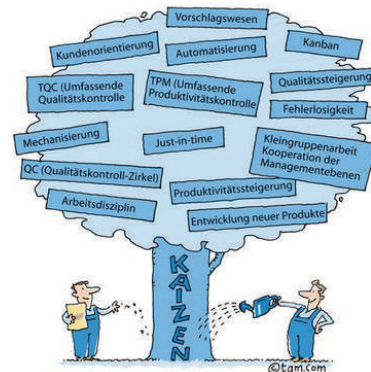
✓ TR90 Bölgesi’nde kapsamlı bir “Göç” çalışması planlanmış olup çalışmanın tasarımı süreci devam etmektedir.

✓ TR90 Bölgesi’nde “Göç” çalışmasının altyapısı olan “Tokuno Metoduyla Kırsal Alan Araştırması Çalışması” 2-12 Temmuz 2013 ve 20 Ağustos-5 Ekim 2013 tarihleri arasında konu uzmanları Kumamoto Üniversitesi’nden Prof. Dr. Sadao Tokuno, Çanakakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Tolga Özşen katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında Bölge genelinde seçilen beş ayrı köyde nüfus, aile yapısı, gelir durumu, geçim kaynakları, teknoloji kullanı-

mı ve pazarla ilişkiler eksenlerinde köylerin dünü ve bugünü incelenmiş ve yarınlara dair projeksiyonlar ortaya konulmuştur. Hane-halkı nüfusu, gelir kaynakları, varlık durumu, eğitim durumu, iş ve meslek durumu, aile içi iş bölümü, gurbet nüfusla ilişkiler, gurbet nüfusun yaşadığı şehirler bilgilerini de sorgulayan bir soru seti üzerinden Bölge köylerinin sosyo-ekonomik yapısı “hanehalkı” birimi ve bu birimin sürdürülebilirliğini köylerin ve kırsal alanın sürdürülebilirliği ile ilişkisi değerlendirilmiştir.

✓ Bölge dışına göçün, tüm bölgesel kalkınma göstergeleri üzerindeki çok boyutlu ve derin etkileri gözetilerek kırsal yerleşimlerin sürdürülebilirliği için yapılabilecekler üzerinde kanıt temelli düşünme ve kırsal nüfusta bir farkındalık oluşturmayı amaçlayan söz konusu araştırma çalışması ile DOKA'nın kırsal alanı analiz ve planlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

✓ Araştırma programı dâhilinde Ajans merkezinde “Michi-no-eki (Yol Kenarı atış İstasyonları) Seminer Programı” gerçekleştirilmiştir. Bölge düzeyinde kırsal kalkınma paydaşlarının (çiftçiler, tarım ve orman il müdürlükleri, planlama müdürlükleri, kooperatifler, vb.) katılımıyla gerçekleşen seminer programında; Japonya’da hâlihazırda başarıyla uygulanan bir kırsal üretici ve kentsel tüketici buluşma noktası olan “michi-no-eki- merkezleri (yol kenarı satış istasyonları) tanıtılarak, Türkiye’de ve Bölge’de uygulama olanakları üzerinden bilgi ve fikir alış-verişinde bulunulmuştur.

✓ Çanakakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Tolga Özşen tarafından “Japonya’da Kırsal Kalkınma Deneyimleri” başlığında bir eğitim verilmiştir.

✓ TR90 Bölgesi’nde “Atık Yönetimi” çalışması başlamış olup literatür taraması aşaması tamamlanmıştır. Bu çalışma için altyapı oluşturmak üzere TR90 Bölgesi’nde “Eko Turizm Alanlarında Atık Yönetimi” konusunda kısa dönem Jica uzmanı ziyareti organize edilmiştir. Çalışma planlanmış olup 2014 Mayıs ayının ilk haftası Jica Atık Yönetimi Uzmanının Bölgemize ziyareti gerçekleştirilecektir.

✓ “Sürekli İyileştirme Uygulaması (KAIZEN) Bileşeni” süreci Ajans içinde başlamış olup literatürün incelenmesi ve Ajans içinde tüm çalışanların bu uygulamaya dair bilgilendirilmesi ve ilgili komitelerin oluşturulması aşamaları tamamlanmıştır. Bir sonraki aşama olan “Önerilerin Alınması” süreci için gerekli altyapı çalışmaları devam etmektedir.

✓ “Hibe Programlarının Etki Değerlendirme” konusunda Ajansın kuruluşundan bu yana mali destek verdiği programları değerlendirmek üzere etki değerlendirme çalışma grubu iki adet proje bazlı izleme ziyareti gerçekleştirilmiş olup bu ziyaretlerde edinilen somut verilerle sonraki mali destek programlarının tasarım ve uygulanması aşamaları için öneri niteliğinde raporlar geliştirmiştir.

✓ Eylem Planı çalışma gruplarının sahadaki ihtiyaçlarından doğan öneriler doğrultusunda uygulamaya ivedilikle geçirilecek olan bir çalışma ziyaret planı hazırlanmıştır.

✓ İlgili bileşenlerde Bölge içindeki kaynak kişiler tespit edilmiş olup ağ kurma faaliyetleri desteklenmektedir.

Kaynakça :

- ✓ Jica Derneği 2010-2011 Yıllık Raporu, <http://www.jicaderneği.org.tr/tr/dokuman.aspx> (erişim tarihi:10.04.2014)
- ✓ Dr. Melahat ÖNEREN, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 4, Sayı 7, 2008, ss. 163 178. “İşletmelerde Öğrenen Örgütler Yaklaşımı”
- ✓ Ufuk AYHAN, “Öğrenen Örgütler ve Kamu Kuruluşları”. Sayıştay Dergisi, Sayı: 76
- ✓ Nuran TORUN ve Eda TİRYAKİ, Jica-Doka Kapasite Geliştirme Projesi “Tokuno Metoduyla Kırsal Alan Araştırması Çalışması” Bilgi Raporu, 20.09.2013

Eda TİRYAKİ

JICA-DOKA Kapasite Geliştirme Projesi Tam Zamanlı Proje Uzmanı

12 yıllık meslek hayatına Trabzon Milli Eğitim Müdürlüğü Avrupa Birliği Programları Biriminde proje uzmanı olarak başlamış, görevi kapsamında proje yazımı ve yönetiminin yanında Proje Döngüsü Yönetimi (PCM) eğitimleri de vermiştir. Merkezi Finans ve İhale Birimi’nde (MFİB) kısa dönemli bağımsız değerlendirci olarak görev almış ve projelerin değerlendirme aşamasını da tecrübe etmiştir. DOKAP, TR90 Düzey 2 Bölgesi Bölgesel Kalkınma Hibe Programı’nda izleme görevlisi olarak görev yapmıştır. 2010 yılında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nda (DOKA) İzleme ve Değerlendirme Birimi’nde izleme uzmanı olarak göreve başlamış, sırasıyla Stratejik Planlama ve Programlama Birimi’nde “2014-2023 TR90 Doğu Karadeniz Bölge Planı”nın hazırlanmasında Sosyal Durum Analizi başlığında görev almıştır. Halen JICA-DOKA Kapasite Geliştirme Projesi’nde tam za-

manlı proje yürütücüsü olarak görev yapmakta olup Jica Kıdemli Uzmanı ve Jica Proje Asistanı ile proje çekirdek ekibi olarak projenin hem masa başı hem de sahada uygulanmasında etkin rol almaktadır. Proje bileşenleri olan; kırsal kalkınma alanında (yerel ürün üretimi ve tüketimi, ekoturizm, vb.) TR90 Bölgesinde farkındalık yaratma ve insan kaynaklarının kapasitesini geliştirme (ihtiyaç analizi, eğitim, uzman desteği, vb.), kurum içi sürekli gelişimin (KAIZEN Felsefesi) desteklenmesi, düşünce kuruluşu DOKADEMİ’nin kuruluşu ve gelişimi sürecinin planlanması ve yönetilmesi, Bölge ölçeğinde çalışmaların (iç göç, atık yönetimi, vb.) planlanması ve yürütülmesi görevleri arasındadır. Yurtiçi ve yurtdışında proje yönetimi, mesleki eğitim, kırsal kalkınma konularında birçok eğitim programına katılmıştır. Evli ve 1 çocuk annesidir.

Özçeyiz Mobilya Kapasite Arttırımı ve Modernizasyon

Projesi

Yılda 18.000 m² MDF ve suntalam işlediklerini ve 1000 adet kapı yaptıklarını ifade eden Özçeyiz Mobilya firmasının sahibi Yücel Akbıyık, 5 milyon TL ciroya ve 650 bin TL'lik ihracata sahip olduklarını söyledi.

Çezmo adında da markaları bulunduğu belirten Akbıyık, "Büro malzemelerinden tutun da dekorasyon, otel, şantiye, okul donanımları ile ilgili mobilyanın her alanında hizmet vermekteyiz. 30-35 senelik bir firmayız. 25 kişilik personelimizle bölgemizle birlikte Kars, Ardahan ve Iğdır illerine de hizmet vermekteyiz.

Ayrıca Gürcistan'ın Batum ve Tiflis şehirlerine ihracat yapmaktayız. Bu anlamda imalattaki kapasitemizi artırmak için makine parkımızı güçlendirmek amacıyla DOKA'ya proje sunduk ve kabul oldu. Bu projeye CNC makinesi aldık. Bu proje sayesinde 7 kişilik ek istihdam sağladık" diye konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0055		
Proje Adı	Özçeyiz Mobilya Kapasite Arttırımı Ve Modernizasyon Projesi		
Yararlanıcı	Özçeyiz Mobilya İmalat Taşımacılık Dış Ticaret Ltd. Şti. Hopa Şubesi		
Bütçe	₺ 245.500,00	Destek Miktarı	₺ 122.750,00 (% 50) Proje Süresi 5 Ay
İletişim	Sundura Mahallesi Eski Ziraat Donatım Depoları Hopa / ARTVİN		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet CNC freze makinesi satın alınarak kurulumu gerçekleştirilmiştir.

Teknoloji Yatırımı ile Geleneksel İmalattan Modern Sanayiye Geçiş Projesi

Sözenler Orman Ürünleri Yönetim Kurulu Eş Başkanı Cengiz SÖZEN

Firmanın temellerinin 1953 yılında H.Osman Sözen ve oğlu İdris Sözen tarafından atıldığını belirten Sözenler Orman Ürünleri Yönetim Kurulu Eş Başkanı Cengiz Sözen, “Kurulduğu yıllarda orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmamız, daha sonraki yıllarda ahşap sektörünün yanında inşaat ve yapı sektöründe de yatırım ve faaliyetler gerçekleştirdi” dedi.

2009 yılında 3. nesil olarak kendilerinin göreve geldiğini belirten Yönetim Kurulu Eş Başkanı Cengiz Sözen bu alandaki yatırımlarının hız kesmeden devam ettiğini kaydetti. Sözen, konuşmasına şöyle devam etti:

“Son yıllarda yapmış olduğumuz çalışmalarla tesislerimizi teknolojik anlamda yeniledik, ürün kalitesi ve çeşitliliğini artırarak bölgenin en büyük ahşap entegre tesisini kurduk. Üretimlerimizi Arsin OSB’de 12000 m2 alanda kurmuş olduğumuz tesisimizde gerçekleştiriyoruz. Firmamız üretim ve hizmetlerini kaliteden ödün vermeden uygun fiyat anlayışıyla satış mağazalarımızda nihai tüketicilere sunmaktır. Tesisimizde kereste üretim hatları, rabıta üretimi, ahşap üretimi, lamine ahşap üretimi, kütük ev üretimi, park bahçe mobilyaları üretimi, kapı üretimi hatları ile emprenyeli üretim tesisi bulunmaktadır.”

“Teknolojik anlamda yetersiz olduğunu düşündüğümüz kapı üretim hattımızın, ürün kalitesini ve kapasitesini yükselterek rekabet gücümüzü arttırmak amacıyla bu ünitemiz için yatırım kararı aldık” diyen Sözen, “Bu kapsamda DOKA’ya projemizi sunduk. Bu proje ile kapı ünitesinde gerekli olan makine ve ekipmanlarımızı satın aldık. Kapı üretimindeki yüzde 20’lik kapasite artışını hedeflemekteyiz. Aynı zamanda istihdam sayımıza 5 kişi daha ilave etmiş olacağız. DOKA ve benzeri kuruluşların yapmış oldukları bu tür çalışmalar işletmelerin proje kültürünün de gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bölgemize sağlamış olduğu destekler için DOKA yönetimine ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunuyoruz” şeklinde konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİMALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0050

Proje Adı Teknoloji Yatırımı İle Geleneksel İmalattan Modern Sanayiye Geçiş Projesi

Yararlanıcı Sözenler Orman Ürünleri Ticaret Sanayi Ve İnşaat Limited Şirketi

Bütçe ₺ 89.050,00 **Destek Miktarı** ₺ 44.525.300 (% 50) **Proje Süresi** 8 ay

İletişim Arsin Organize Sanayi Bölgesi 6.Cadde No:8 Arsin TRABZON

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet kapı ebatlama makinesi, 1 adet ahşap kapı kasa işleme makinesi, 1 adet çizicili yatar daire makinesi, 1 adet sürücülü robot makinesi, 1 takım oval bıçak grubu, 1 adet ebatlama bıçağı ve 1 adet profil bıçağı satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- ISO 9001 Kalite Yönetim Sisteminin Kurulumu

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ile ilgili danışmanlık hizmetinin yanı sıra ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi belgesi alınmıştır.

4- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela, 5 adet teçhizat etiketi yaptırılmıştır.

Güvenler Kapasite Artırımı, Ürün Çeşitlendirme ve Markalaşma Projesi

Güvenler Doğrama İmalat İnşaat Mobilya Sanayi Turizm Nakliye ve Ticaret Limited Şirketi Sahibi Nevzat Güven, şirketlerinin 1990 yılında aile şirketi olarak kurulduğunu ifade ederek, “Şu anda Deriner Barajı'nın suları altında kalan mağazamızda yaklaşık 10 yıl hizmet verdik. 1999'da şu anda bulunduğumuz yeri alarak buraya taşındık. Marangozluk işimize yeni makineler alarak mobilya alanında da imalatlara başladık. Yine 1993 yılında Artvin'e sıcak presi getirerek Artvin'de ilk defa pres kapı imalatını yapmaya başladık” dedi.

Artvin'de 308 orman köyü bulunduğunu ve orman ile alakalı birçok ürünün Artvin'e dışarıdan girdiğine dikkat çeken Güven, “İşte kapının yüzde 80'i Rusya'dan, lambri, fırınlanmış kereste gibi ürünler il dışından ve çok enteresandır kürek, kazma sapları bile il dışından geliyordu. Artvin insanı hem çalışkan ve özverili olmasına rağmen ilimizdeki en büyük sorunumuz arsa sorunudur. Çoruh Nehri kıyısında bulunan alanı kiralamak suretiyle hayalimde olan fabrikayı kurduk. Buraya kendi imkanlarımızla 15-16 tane de makine aldık. Ancak seri üretim aşamasında birkaç makineye de ihtiyacımız vardı. Bu makineleri DOKA desteği sayesinde alarak fabrikamıza dahil ettik. Bu makinelerle birlikte yıllık 40-50 bin civarında kapı üretmeyi planlıyoruz” diye konuştu.

Fabrikalarında şu anda 40 civarında istihdam sağladıklarını dile getiren Güven, konuşmasına şöyle devam etti: “Dönem içerisinde bu sayı zaman zaman 45-50'yi de bulmaktadır. Artvin'de nitelikli iş gücü bulma noktasında sorunlar yaşamaktayız. İyi ki aile şirketiyiz. İyi ki eski sektörden geldiğimiz için elimizde 15'e yakın usta var. Buna 15 civarında insanı çırak düzeyinde takviye ederek yetiştirdik. Daha fazla imalat yapabilir ve daha fazla sayıda insanı istihdam edebilirdik. Ancak bu hem kaliteyi düşürür hem de iş kazasını artırır.”

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0075		
Proje Adı	Güvenler Kapasite Artırımı, Ürün Çeşitlendirme Ve Markalaşma Projesi		
Yararlanıcı	Güvenler Doğrama İmalat İnşaat Mobilya Sanayi Turizm Nakliye Ve Ticaret Limited Şirketi		
Bütçe	₺ 532.900,00	Destek Miktarı	₺ 266.450,00 (% 50)
İletişim	Yeni Mahalle 19 Mayıs Caddesi Merkez / ARTVİN		
Proje Süresi	7 ay		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

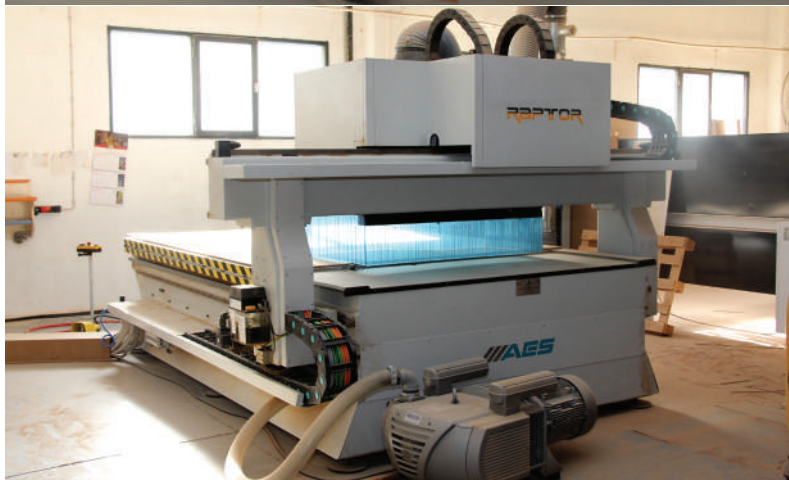
Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje bütçesinden proje koordinatörü istihdam edilmiştir.

2- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela yaptırılmıştır.

3- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet kasa profil makinesi, 1 adet profil sarma makinesi, 1 adet otomatik kopyalama ağaç torna makinesi, 1 adet kapı, kilit kol yeri delme ve menteşe yeri açma makinesi, 1 adet vakum pres makinesi, 1 adet hassas ebatlama makinesi, 1 adet kopya aparatlı ağaç makinesi, 1 adet yatar daire makinesi, 1 adet yarı otomatik fingerjoint hattı, 1 adet CNS ahşap işleme bilgileri satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Kapasite ve Kalite Artırımı Projesi

Tatsam Süt Ürünleri Şirket Müdürü Serkan Özdemir, 2004 yılında kurulan firmalarının günlük 200 litre süt ile imalata başladığını kaydederek, “Şu anda günlük 5 tona kadar çıkabiliyor. Bu oran yazın biraz daha fazla kışın ise biraz daha düşük oranda seyretmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi’ne hitap ediyoruz. Tatsam markası son 4-5 yılda ön plana çıktı. İlk başta sadece yoğurt ile üretime başlamıştık. Şu anda tereyağı ve kaşar üretimi yapabiliyoruz” dedi.

2012 yılının 7. ayında şu anda bulundukları fabrika-ya taşındıklarını dile getiren Özdemir, “Daha önce fabrikanın yapımı ve makine alımı konusunda Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu’ndan destek aldık. DOKA’ya sunduğumuz proje ile de kapasitemizi artırma-ya yönelik makineleri satın aldık. DOKA desteği sayesinde süt işleme kapasitemizi artırdık. Bu destekler bizim için hayati öneme sahip” diye konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI
Referans No	TR90/13/İS/0170
Proje Adı	Kapasite Ve Kalite Artırımı Projesi
Yararlanıcı	Beş-Er Gıda San. Turizm Otelcilik İnş. Taah. Ve Tic. Ltd. Şti
Bütçe	₺ 307.254,00 Destek Miktarı ₺ 153.627,00 (% 50) Proje Süresi 8 ay
İletişim	Kavaklı Beldesi Yalı Mahallesi Sanayi Caddesi No:7 Akçaabat TRABZON

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet pastörizatör, 1 adet ayran dolum ve kapama makinesi, 1 adet buhar kazanı, 1 adet CIP yıkama sistemi, 1 adet soğutmalı süt tankı, 1 adet antibiyotik test kiti ve inkübatörü, 1 adet mikrobiyolojik analizler için inkübatör, 1 adet otoklav ve 1 adet antibiyotik cihazı alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- ISO 9001 Kalite Yönetim Sisteminin Kurulumu

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ile ilgili danışmanlık hizmetinin yanı sıra ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi belgesi alınmıştır.

4- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela, 5 adet teçhizat etiketi yaptırılmıştır.

Gündaylar Mobilya Kapasite Artırımı ve Ürün Çeşitlendirme Projesi

Firma sahibi Yahya GÜNDAY,

“Şirketimiz 1965 yılında iki kardeşin ortaklaşa kurduğu bir firmadır” diyen firma sahibi Yahya Günday, “Daha önceleri köyde imalat yapıyorduk. 1992 yılında Gümüşhane Merkez’e taşındık. 1992’den beri ahşap kapı üzerine imalat yapıyoruz. 2001 yılında mobilya alanına geçiş yaptık. Aynı zamanda köyde de mobilya üzerine üretim yapılmaktaydık. Şu anda teşhir dükkânımız 1987 yılında mobilya mağazasıydı. Eski formika kaplama mobilyaları yapıyordu. 1992’de mobilya sektöründe de faaliyet gösterdiğimiz andan itibaren mutfak dolabı da yapmaya başladık. 2010 yılında kapı bayiliği alarak bu tarihten sonra kapı imalatına tekrar başladık. Yaklaşık 4 yıldır PVC kapı ve mutfak dolabı imalatı yapmaktayız” dedi.

“DOKA’ya artık dışarıya bağımlılığı azaltmak ve kendi üretimimizi kendimiz yapmak amacıyla proje sunduk ve kabul oldu” diyen Günday, “Aldığımız makineleri Gümüşhane Organize Sanayi Bölgesi’nde yaptığımız fabrikaya kurduk. Önceleri haftalık 15-20 kapı yaparken, DOKA sayesinde aldığımız makineler ile günlük 70 kapı üretecek hale geldik. Böylelikle kapasitemizi ve istihdam sayımızı da artırmış olacağız” şeklinde konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI
Referans No	TR90/13/İS/0004
Proje Adı	Gündaylar Mobilya Kapasite Artırımı Ve Ürün Çeşitlendirme Projesi
Yararlanıcı	Selahattin Günday (Bahriye Günday)
Bütçe	₺ 280.175,00 Destek Miktarı ₺ 140.000,00 Proje Süresi 8 ay
İletişim	Daltaban Sanayi Sitesi GÜMÜŞHANE

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında
1 adet CNC çoklu
işlem makinesi,
1 adet bantlama
makinesi, 1
adet tak ara
katlı kapı presi
makinesi, 1 adet
tek kafa kesim ve

kırlangıç makinesi, 1 adet tutkal sürme makinesi,
1 adet kasa ebatlama makinesi, 1 adet çizicili
yatar daire makinesi, 1 adet vidalı kompresör,
1 adet toz toplama ünitesi ve 1 adet eğri kenar
bantlama makinesi satın alınarak kurulumları
gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela yaptırılmış ve 1000
adet katalog bastırılmıştır.

Kereste ve Lambri Üretiminde Kapasite Artırımı Projesi

Firma sahibi Turgay ÖZTÜRK,

Bu meslek dede mesleğidir” diyen firma sahibi Turgay Öztürk, “Babam, 1975’den beri bu işi yürütmekteydi. Biz de baba mesleği olan bu işi yeni imalathanemizde DOKA’nın da destekleriyle birlikte daha modern ve teknolojik makineler alarak sürdürme arzusundayız. Eskiden işçilerimiz beden gücünü kullanarak işleri yapaktaydılar. Yeni aldığımız makinelerle beden gücünü ortadan kaldırdık ve yapılan işi daha verimli hale getirdik. Bu yeni makinelerle birlikte kapasitemizi yüzde 80 oranında artırdık. Aylık 200 m3 civarında ağaç işlerken yeni makinelerle birlikte aylık 350 m3 seviyesinde ağaç işleyebileceğiz” diye konuştu.

“Şu anda yapımı devam eden ve Trabzon'a ulaşımı sağlayacak olan karayolu bittiğinde buradaki ticari hayatta daha büyük bir canlılık olacağını düşünmekteyim.” diye konuşan Öztürk, “Makineleri aldığımızda kış sezonu olduğundan istihdam sayımızı artırmamıştık. Ancak istihdam sayımıza 3-4 kişi daha ilave edeceğiz” dedi.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0093		
Proje Adı	Kereste Ve Lambri Üretiminde Kapasite Artırımı Projesi		
Yararlanıcı	Turgut ÖZTÜRK		
Bütçe	₺ 392.185,00	Destek Miktarı	₺ 196.092,50 (% 50)
İletişim	Tekke Mahallesi 19 Mayıs Caddesi No:8 Şiran GÜMÜŞHANE		
Proje Süresi	8 ay		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Proje bütçesi ile 1 adet çalışma masası, 1 adet makam koltuğu, 1 adet evrak dolabı, 1 adet bilgisayar ve 1 adet yazıcı satın alınarak firma içinde proje ofisi oluşturulmuş ve proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 3 adet tabela, 1 adet bez afiş, 10 adet teçhizat etiketi yaptırılmış ve 2000 adet el broşürü bastırılmıştır.

3- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet enine götürücü tomruk makinesi, 1 adet mekanik tip tomruk yükleme makinesi, 1 adet enine götürücü kereste makinesi, 1 adet boyuna götürücü kereste makinesi, 1 adet hidrolik yarma makinesi, 1 adet kanal açma silme lambri makinesi ve 1 adet lambri ekleme makinesi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Üretimde Kapasite, Kalite ve Verimliliğin Artırılması Projesi

Firma yetkilisi Samet KOPUZ,

Firmalarının 1985 yılında pencere üzerine imalat yapmak amacıyla kurulduğunu belirten firma yetkilisi Samet Kopuz, “90’lı yıllarda mutfak dolabı üretimine başladık. Daha sonra teknolojinin ilerlemesiyle mutfak dolabı, kapak imalatı üzerine yoğunlaştık. İşe önce yerli makinelerle başladık. DOKA’ya sunduğumuz proje ile ithal makineleri aldık. Şu anda günlük kapasitemiz 50 m3 civarındadır. Yeni aldığımız makinelerle birlikte kapasitemizi 250 m3 civarında artırmayı amaçlıyoruz” dedi.

“Önceki makine parkımızla Rize ve Artvin pazarına yüzde 10 civarında mal satabiliyorduk” diyen Kopuz, yeni aldıkları makinelerle birlikte pazarın yüzde 50’sine mal satmayı planladıklarını söyledi.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0013		
Proje Adı	Üretimde Kapasite, Kalite Ve Verimliliğin Artırılması Projesi		
Yararlanıcı	Kopuzlar İnşaat San. Ve Dış Tic. Ltd. Şti.		
Bütçe	₺ 533.470,00	Destek Miktarı	₺ 276.735,00 (% 50)
İletişim	Çarşı Mahallesi Yenievler Sokak No:9 Merkez RİZE		
		Proje Süresi	8 ay

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet CNC panel işleme makinesi, 1 adet membran pres makinesi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela, 2 adet teçhizat etiketi yaptırılmış ve 500 adet katalog bastırılmıştır.

AB Fonlarında Yeni Dönem Yeni Fırsatlar

Giriş:

2014 yılı ile beraber Avrupa Birliğine üyelik yolunda ilk kez uygulanan Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) 2007-2013'in son dönemine girmiş bulunuyoruz. Bu dönemi kapsayan N+3 kuralı çerçevesinde 2017 yılı sonuna kadar bu dönemde sunulmuş ve kabul ederek başlamış olan projelerin tamamlanması beklenmektedir. Bu dönemde AB tarafından IPA ile Türkiye'ye yaklaşık 4.9 milyar Avro kaynak ayrılmıştır. Son yıllarda yaşanan AB bölgesini de ciddi olarak etkileyen olumsuz küresel iktisadi konjonktürün de etkisi ile 2014-2020 döneminde IPA fonlarında ciddi bir artış olmasa da bir önceki döneme yakın oranlarda fonların kullanımı söz konusu olacaktır. Sona ermekte olan bu IPA döneminde 2010 yılı itibariyle fiili olarak kurulan Ajansımız 'da 2007-2013 döneminin son çağrıları kapsamında dahil olduğu programlar kapsamında Doğu Karadeniz bölgesi için bir dizi proje üretme ve sunma imkanı bulmuş. Bu çerçevede hâlihazırda, ajansımız tarafından IPA BRÖP, IPA İKG, ENPI CBC ve Hayat Boyu Öğrenme programları kapsamında 5 proje yürütülmektedir.

2007-2013 IPA I. Dönem:

Avrupa Birliği 2007-2013 döneminde aday ülkelere ve potansiyel aday ülkelere sağladığı mali yardımları ilişkin yeni bir mekanizma geliştirmiş ve aday ülkeler için sağlanan mali yardımlar Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirilmiştir.

IPA kapsamında sağlanan mali yardımlar 5 başlık altında yapılandırılmış olup bu başlıklar:

- I. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma
- II. Sınır Ötesi İşbirliği
- III. Bölgesel Kalkınma
- IV. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi
- V. Kırsal Kalkınma (IPARD)

IPA başlıklarından I. ve II. Hem aday hem de potansiyel aday ülkelere açık iken III. IV. ve V. Başlıklar sadece aday ülkelere açıktır. Bu noktada Türkiye 2007-2013 döneminde tüm IPA programlarından faydalanma imkânını bulmuştur.

IPA kapsamında sağlanan mali destek başlıklarına tek tek incelediğimizde;

I. Başlık olan Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma altında yer alan fonlar için ağırlıklı olarak merkezi kamu kurum/kuruluşlarının faydalanıcı olarak yer almakta ve bu kurumların sorumlu oldukları alanlardaki AB mevzuatına uyum kapsamında gerçekleştirilen reform süreçlerine ilişkin projeler desteklenmektedir. Bu başlık altında yürütülen Türkiye ve AB Sivil Toplum Diyalogu I & II gibi bazı projeler üzerinden belirlenen öncelikler dâhilinde yerel aktörlere yönelik de teklif çağrıları olabilmektedir.

II. Başlık Sınır Ötesi İşbirliği kapsamında Türkiye iki program üzerinden AB Mali desteklerinden faydalanma imkânı bulmuştur. Bu programlar Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı ve Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI) Karadeniz Havzası Sınır Ötesi İşbirliği Programı'dır. Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı Türkiye'den sadece Edirne ve Kırklareli illerini kapsayan bir program olarak yürütülmüş ve dolayısıyla TR90 bölgesine herhangi bir etkisi olmamıştır.

Karadeniz Sınır Ötesi İşbirliği kapsamında ise bölgemiz kurum/kuruluşları başvuran olmasa da proje ortağı olarak 2007-2013 döneminde gerçekleştirilmiş program I. ve II. Teklif çağrıları kapsamında proje ortağı olarak bu programdan faydalanma imkânı bulmuştur. ENPI + IPA fonları ile toplamda yaklaşık 38 milyon Avroluk bir kaynak kültür, eğitim, ekonomik ve sosyal kalkınma ve çevrenin korunması alanında Türkiye, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Moldova, Ukrayna, Gürcistan ve Ermenistan'dan program kapsamındaki bölgelerden yerel aktörlerin projeleri desteklenmiştir. Türkiye'nin tüm Karadeniz kıyısı bölgeleri bu programdan yararlanabilmiştir.

2007-2013 döneminde merkezi kurumlar dışındaki yerel aktörler ve dolayısıyla Doğu Karadeniz bölgesi açısından da en önemli fon kaynaklarının IPA III. IV. ve V. Başlıkların altında yapılandırılan programlardan sağlanabildiğini görüyoruz.

IPA III. ve IV. bileşenlerde yer alan Operasyonel Programlar ve bu programların öncelikleri şu şekilde olmuştur:

Tablo 1.

IPA III	Bölgesel Kalkınma
	Çevre OP
	Öncelik 1 : İçme suyu temini, kanalizasyon ve atık su arıtma hizmetlerinin geliştirilmesi
	Öncelik 2 : Entegre katı atık yönetiminin geliştirilmesi
	Çevre OP Teknik Yardım
	Ulaştırma OP
	Öncelik 1 : Demiryolu altyapısının güçlendirilmesi
	Öncelik 2 : Liman altyapısının geliştirilmesi
	Teknik Yardım
	Bölgesel Rekabet Edebilirlik OP
	Öncelik 1 : İş ortamının iyileştirilmesi
	Öncelik2: İşletme kapasitelerinin artırılması ve girişimciliğin teşvik edilmesi
	Teknik Yardım
IPA IV	İNSAN KAYNAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ OP
	Öncelik 1 : İstihdam
	Öncelik 2 : Eğitim
	Öncelik 3 : Hayat boyu öğrenme
	Öncelik 4 : Sosyal içerme
	Teknik Yardım

Bu başlıklar altında ulusal bazda akredite olan kamu kurumlarımızın IPA birimlerince hazırlanan Operasyonel Programlardan yerel aktörlerimiz önemli bütçelere sahip projeler sunabilmekte ve yürütebilmektedir.

IPA III. bileşeni olan Bölgesel Kalkınma altında Çevre, Ulaştırma ve Bölgesel Rekabet edebilirlik alanlarında hazırlanmış olan 3 farklı operasyonel program bulunmaktadır. Ulaştırma Operasyonel Programı (Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı), Çevre Operasyonel Programı (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı), Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı). Bu 3 farklı operasyonel program içerisinde bölgemizden yerel aktörler, 2007-2013 dönemi içerisinde Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında aşağıda yer alan öncelikler altında çeşitli projeler sunarak yürütmeye başlamıştır;

Öncelik 1: İş Ortamının İyileştirilmesi

- Tedbir 1.1. Sanayi altyapısının geliştirilmesi,
- Tedbir 1.2 Yeni finansal araçların oluşturulması ve geliştirilmesi
- Tedbir 1.3 Ar-Ge, İnovasyon, teknoloji ve bilgi teknolojileri altyapısının geliştirilmesi,
- Tedbir 1.4 Turizm altyapısının geliştirilmesi ile pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin iyileştirilmesi,

Öncelik 2: İşletme Kapasitelerinin Artırılması ve Girişimciliğin Teşviki:

- Tedbir 2.1. İşletmelere temel bilgi ve danışmanlık desteği sağlanması
- Tedbir 2.2. Sanayi sektörleri arasında işbirliğinin güçlendirilmesi
- Bu dönemde III. bileşen altında yer alan Ulaştırma ve Çevre Operasyonel programları ise altyapı yatırımlarına odaklanmıştır.

2007-2013 döneminde Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında bölgemizden aşağıda yer alan projeler kabul edilerek uygulanmasına başlanmıştır:

Bu program kapsamında yayınlanan teklif çağrılarında TR90 bölgesi aktörlerince sunulmuş 8 proje kabul edilmiştir. **Bu projeler**

- Giresun Fındık Araştırma İstasyonu Laboratuvar Hizmetleri Birimi Kurulması (Giresun),
- Fındık Lisanslı Deposu ve Fındık Pazar Yeri Kurulması (Giresun),
- Peynir Altı Suyu Tozu Üretim Tesisi (Trabzon),
- Doğu Karadeniz Gemi İnşa Sanayi Üretim Destek ve Hizmet Merkezi (Trabzon),
- Arım Balım Peteğim (Ordu),
- Rize Çay Araştırma ve Uygulama Merkezi (Rize),
- Gümüşhane Geleneksel ve Organik Ürünler İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) (Gümüşhane),
- Kaçkar Dağları Milli Parkı'nda Sürdürülebilir Turizmi Geliştirme Projesi (Artvin-Rize)'dir.

Bu projeler ile bölgemizin Bölgesel Rekabet Edebilirlik OP kapsamında kullanmaya hak kazandığı toplam IPA kaynağı yaklaşık 65.9 milyon Avro olmuştur.

IPA IV. bileşeni altında yürütülen ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Program Otoritesi olduğu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında 2007-2013 dönemi için % 85'i AB tarafından finanse edilen toplam 557 milyon Avroluk bir kaynak kullanıma sunulmuştur. Bu dönem içerisinde açılan teklif çağrıları üzerinden desteklenen ve merkezi kamu kurumlarınca yürütülen proje/operasyonların sayısı 400'ü geçmiştir. Program ile bölgemizin de aralarında yer aldığı kişi başına milli gelirleri Türkiye ortalamasının % 75'inin altında kalan 12 Düzey II bölgeden kurum/kuruluşlar öncelikli ve ağırlıklı olarak yararlanma şansı bulmuştur.

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında belirlenmiş olan 4 öncelik alanı altında aşağıda yer alan tedbirlere yönelik operasyon ve projeler desteklenmektedir.

İstihdam:

- Tedbir 1.1: Önceden tarımda çalışanlar dahil olmak üzere, kadınların işgücüne katılımlarının teşvik edilmesi ve kadın istihdamının artırılması
- Tedbir 1.2: Gençlerin istihdamının artırılması
- Tedbir 1.3: Kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi
- Tedbir 1.4: Kamu istihdam hizmetlerinin kalitesinin artırılması

Eğitim:

- Tedbir 2.1: Eğitimin Önemi Hakkındaki Bilincin Artırılması Ve Başta Kadınlar Olmak Üzere İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Ve İş Piyasasına Giriş İçin Okullaşmanın Artırılması
- Tedbir 2.2: Özellikle Mesleki Ve Teknik Eğitimin İçeriğinin Ve Niteliğinin İyileştirilmesi

Hayat Boyu Öğrenme:

- Tedbir 3.1: Hayat Boyu Öğrenme İçin Gerekli Olan Beceri ve Yeterliliklerin Geliştirilmesi
- Tedbir 3.2: İnsan Sermayesine Daha Fazla Yatırım Yaparak İşçi ve İşverenlerin Uyum Yeteneklerinin Artırılması

Sosyal İçerme:

- Tedbir 4.1: Dezavantajlı Kişilerin İstihdam Edilebilirliğinin Arttırılması, İşgücü Piyasasına Erişimlerinin Kolaylaştırılması ve İşgücü Piyasasına Girişlerinin Önünde Yer Alan Engellerin Ortadan Kaldırılması
- Tedbir 4.2: İşgücü Piyasası ve Sosyal Koruma Alanındaki Kurumlar ve Mekanizmalar Arasında Daha İyi Bir İşleyiş ve Koordinasyon Sağlanması

Bu bileşende MEB, Türkiye İş Kurumu gibi kurumlar operasyon olarak adlandırılan şemsiye projeler hazırlarken yerel aktörlerde bu operasyonların bir ayağını oluşturan hibe teklif çağrılarında yararlanma imkânı bulabilmiştir.

IPA V. Bileşeni olan Kırsal Kalkınma (IPARD) temel olarak AB'nin Ortak Tarım Politikası ve kırsal kalkınma politikası alanlarında topluluk mevzuat ve programlarına Türkiye'yi hazırlamak amacını gütmektedir. Program otoritesinin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olduğu bu bileşen kapsamında yaklaşık 460 milyon Avroluk bir kaynak 2007-2013 dönemi için kullanıma sunulmuştur.

IPARD Programının stratejik amaçları:

- Hedeflenen yatırımlar vasıtasıyla tarım sektörünün (işleme dahil) sürdürülebilir modernizasyonuna katkı sağlanması,
- Genişleme Paketinde belirtildiği üzere; gıda güvenliği, veterinerlik, bitki sağlığı, çevre ve diğer standartlara ilişkin AB müktesebatının üstlenilmesinin teşvik edilmesi,
- Kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanması,
- Yerel kırsal kalkınma stratejileri ve tarım-çevre tedbirlerinin uygulanması için hazırlık faaliyetlerinin yapılmasıdır.

IPARD Program kapsamında sağlanan mali destekler program stratejik amaçları doğrultusunda aşağıda yer alan 3 öncelik alanına odaklanmaktadır:

Öncelik Eksen 1: Ortak Tarım Politikası ve gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı ile ilgili alanlara ilişkin Topluluk standartlarının uygulanması ve tarım sektörünün sürdürülebilir adaptasyonuna katkı sağlanması için müdahaleler.

Öncelik Eksen 2: Tarım-çevre tedbirleri ve LEADER yaklaşımının uygulanmasına yönelik hazırlık faaliyetlerini destekleyen müdahaleler.

Öncelik Eksen 3: Kırsal ekonominin gelişimini destekleyerek kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlayan müdahaleler

IPARD Programı kapsamındaki fonlar çeşitli kriterlere göre belirlenmiş 42 ilde kurulmuş olan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu il koordinatörlükleri aracılığıyla bu illerde yer alan nihai faydalanıcıların sunabileceği projelere teklif çağrısı yöntemi ile verilmektedir. Bu kapsamda TR90 bölgesinden Giresun, Ordu ve Trabzon illeri bu program kapsamındaki desteklerden yararlanabilmektedir.

IPA Harici Topluluk Programları:

IPA programları dışında kalan ve bölgemizden kurum/kuruluş, STK, KOBİ'ler ve kişilerin de yararlanabildiği programlar aşağıdaki başlıklar altında özetlenebilir;

- AB tarafından fonlanan Ulusal Ajans'ın program otoritesi olduğu Erasmus+ programları (2007-2013 dönemi Hayat Boyu Öğrenme Programları)
- Eğitim Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı (Executive Agency Education, Audiovisual and Culture) (EACEA), Erasmus+ Programları, örgün ve özgün eğitime yönelik programlar, aktif vatandaşlık, gençlik ve kültürel programlar
- KOBİ'ler için Yönetim Ajansı (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises - EASME) tarafından 2014-2020 döneminde yürütülecek programlar şunlardır:
 - Horizon 2020: Kamu kurumları, Üniversiteler, AR-GE'ye yönelik kurum/kuruluşlar, KOBİ'lere yönelik AR-GE programlarını kapsar (2007-2013 Dönemi 7.Çerçeve)
 - COSME: KOBİ ve İşletmelerin Rekabet Edebilirliği (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) (2007-2013 dönemi CİP-EIP)
 - LIFE: Çevre ve İklim Eylemleri (Environment and climate action)
 - EMFF : Denizcilik ve Balıkçılık Fonu (The Maritime and Fisheries Fund)
 - Akıllı Enerji Avrupa (Intelligent Energy – Europe)
 - Eko İnovasyon Girişimi (The Eco-innovation initiative)

IPA programı dışında kalan ve yukarıda verilen topluluk programları genel olarak tüm AB üyesi ülkeleri, ve programlar özelinde aday ülkeleri, EFTA ülkelerini ve AB komşuluk politikası kapsamında işbirliği yapılan ülkeleri kapsayabilmektedir. Oldukça rekabetçi olan bu programlarda uluslararası işbirliği ve ağlara sahip olmak ve Avrupa çıkarı üreten ortak/entegre projeler üretmek önemlidir.

2007-2013 Dönemi DOKA Projeleri:

2007-2013 döneminde ajansımız 2010 yılında personel alımları sonrası fiili olarak kuruluşu ve faaliyetlerin başlaması mevzuat topluluk ve IPA fonlarının bölge için kullanımına yönelik çeşitli proje çalışmaları yürütmeye başlamıştır. Geçtiğimiz 3 yıl içerisinde yapılan bu çalışmalar neticesinde halihazırda farklı programlarda 5 proje ajansımız tarafından yürütülmektedir. Bu projeler:

Proje/Operasyon	Program
▪ Gümüşhane Geleneksel ve Organik Ürünler İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM)	BRÖP
▪ Hazır Giyim İmalatına Yönelik Mesleki Eğitim ve Girişimcilik Operasyonu (Gate for Women)	IKG OP
▪ Sınır ötesi İşbirliği Ağlarının Kurularak Kültür Turizminde Kalite Standartlarının Artması (ALECTOR)	ENPI CBC
▪ Sürdürülebilir Bir Karadeniz Turizmi için - Ortak Tanıtım ve Gelişim Stratejileri Karadeniz Ağı (BS NST)	ENPI CBC
▪ Turizm hizmetlerinde çeşitlilik ve sürdürülebilir gelişimi teşvik eden En İyi Uygulamaların Değişimi (THUSAURUS)	LLP

Bu projeler ile bölgemiz için yaklaşık 13 milyon Avroluk bir kaynağın kullanımı sağlanmaktadır. Projelerin bölgeye sağladığı bir başka fayda ise proje faaliyetleri içerisinde yer alan aktiviteler ile bölgesel kalkınmada en önemli unsurlardan birisi olan beşeri sermayeye yapılan yatırımlardır. Örneğin, Thusaurus projesi ile bugüne kadar bölgemizin farklı kurumlarından 12 kişinin uluslararası hareketliliği sağlanarak, İspanya, Estonya, Yunanistan ve Romanya'da kültür, eko-turizm ve kurvaziyer turizmi gibi tematik alanlarda en iyi uygulamaları yerinde görmesi sağlanmış. Gene bu projede 18 potansiyel girişimci yerel eğitim seminerleri ile turizm sektörüne ilişkin genel ve tematik bilgiler almanın yanı sıra ve iş kurarken kullanabilecekleri finansal kaynakları da öğrenmişlerdir.

Proje inşaat, ekipman alımı, teknik yardım gibi konular iş tanımları ve şartnamelerinin hazırlandığı yaklaşık 6 milyon Avroluk bir kaynağın kullanılacağı İŞGEM projesi ile en az 20 işletmenin kurulacak merkez içerisinde yer alırken, burada kurulacak işletmelere fiziksel ortam ve ekipman dışında ihracat, pazarlama ve benzeri alanlarda iş geliştirme danışmanlıkları ve eğitim destekleri de sağlanacaktır.

İŞGEM projesi gibi teknik çalışmaları devam eden Hazır Giyim İmalatına Yönelik Mesleki Eğitim ve Girişimcilik Operasyonu ile kullanılacak olan yaklaşık 3.5 milyon Avroluk bir kaynak ile kurulacak olan hazır giyim eğitim merkezi ile bölgede faaliyet gösteren tekstil firmalarının ihtiyacına cevap verebilecek ve bu sektörde girişimci olabilecek en az 300 kişinin sektörel bilgi ve iş eğitimleri ile donatılması ve girişimcilik eğitimleri alması öngörülmektedir.

Ajansımızın Doğu Karadeniz bölgesinin uluslararası alandaki bölgesel/yerel işbirliği ağlarını geliştirmek adına kuruluş yılı itibariyle üzerinde çalışmaya başladığı Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI) Karadeniz Havzası Sınır

Ötesi İşbirliği programı ise ilk sonuçlarını vermeye başlamıştır. ENPI CBC Programı ikinci teklif çağrısında DOKA'nın proje ortağı olarak yer aldığı ALECTOR ve BS NST projeleri uygulanmaya başlamıştır. 24 ve 18 ay boyunca devam eden bu projelerde proje çıktılarının etkin bir şekilde elde edilebilmesi için 4 proje personelin istihdam edilerek çalışmaya başlamıştır. Bu projelerde Karadeniz Havzası komşularımız, olan Yunanistan, Gürcistan, Ukrayna, Bulgaristan, Romanya ve Moldova'dan 12 proje ortağımız kurum ile birlikte kullanılacak olan yaklaşık 1.8 milyon Avroluk kaynak ile aşağıda yer alan proje çıktılarına ulaşılması hedeflenmektedir;

BS NST

Yerel gelişim projeleri için 5 sınır ötesi işbirliğinin sağlanması: Beş ülkeden uzmanlar ortak ve karşılıklı turizm tanıtımları ağ oluşturulması üzerine çalışacaklardır (ağ 18 ay boyunca ve proje sonrasında aktif olacaktır)

600 girişimci / ekonomik aktör ve 40 yerel idare düzenlenecek 32 eğitim/yenilikçilik faaliyetinden faydalananacaktır

Sınır Ötesi Tanıtım için Ortak Pazarlama Stratejisi Geliştirilmesi

Yeni ürünler ve sınır ötesi tur projeleri için Fizibilite Araştırmaları: Moldova/Ukrayna/Romanya ve Gürcistan/Türkiye'yi içeren olası sınır ötesi tur paketleri için gerekli araştırmaların yapılması

Yetenek gelişimi için eğitimler;

- **Eğitim Paketi I :** Güzergah & internet/sosyal medya pazarlaması
- **Eğitim Paketi II :** kültür turizmi/kurvaziye/eko-turizm gibi alanlarda hizmet yetenekleri, pazarlama gibi alanlar
- **Eğitim Paketi III :** Sürdürülebilir turizm gelişim stratejisi için kamu-özel sektör işbirlikleri
- **Eğitim Paketi IV :** Turizm ürünlerinin ortak tanıtımı, kamu-özel sektör işbirlikleri, ortak finansman modelleri vb.
- **Ortak Tanıtımlar:** Moldova, Ukrayna, Batum ve İstanbul (EMITT) turizm fuarlarına katılım ve tanıtım

ALECTOR

Kültürel mirasa odaklanan ALECTOR projesinin faaliyetleri 5 iş paketi ve 18 aktiviteden oluşmaktadır. Projenin uluslararası faaliyetleri içerisinde;

- 1 uluslararası proje konferansı,
- 1 uluslararası gönüllük ödül töreni,
- 12 proje komite toplantısı ve 4 sınır ötesi çalışma ziyareti
- Yerel düzeylerde de 9 proje bilgilendirme günü,
- 9 yerel çalıştay ve 9 basın turu gerçekleştirilecektir.
- 1 Açık Hava Sokak Müzesi,
- 1 Sınır Ötesi Kültürel Miras Yolu,
- 10 sürekli sergi,
- 10 bölgesel kültürel miras turizm planı,
- ALECTOR Seyahat Rehberi,

ALECTOR Kültürel Miras Planlama Rehberi Gibi bir dizi proje çıktısına ulaşılması öngörülmektedir.

Mevcut IPA döneminde Ajans tarafından bölge için hazırlanan ve yürütülen IPA, ENPI CBC ve LLP fonlarına yönelik proje/operasyonlar dışında, DOKA bölge aktörleri tarafından yürütülmekte olan Fındık Lisanslı Deposu ve Fındık Pazar Yeri Kurulması (Giresun) ve Rize Çay Araştırma ve Uygulama Merkezi gibi IPA programlarından desteklenen projeler için proje sahibi kurumlarımıza geçici personel görevlendirmeleri ile teknik destek sağlamaktadır.

AB Programlarında Yeni Dönem 2014-2020

2014 yılı ile Avrupa Birliği programlarında yeni bir dönem başlıyor. Yeni programlama döneminde 2014-2020 çok yıllık bütçesi ile akıllı, sürdürülebilir ve katılımcı bir büyümeyi öngören Avrupa 2020 stratejisini uygulamak temel hedef olarak öne çıkıyor. Bu strateji içerisinde;

- İstihdam
- Araştırma ve Geliştirme
- İklim Değişimi ve Çevre
- Eğitim
- Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma

Yeni dönemde göze çarpan bazı önemli değişiklikler ise

- Çok sayıda farklı programların sayılarının azaltılması
- Hayata Boyu Öğrenme altında Erasmus, Comenius, Leonardo, Grundtvig tüm programların Erasmus + adı altında birleştirilmesi
- Gençlik Eylemleri ile Kültür ve Medya programlarının 2014-2020 Yaratıcı Avrupa (Creative Europe) programı altında birleştirilmesi
- Geçmiş dönemde 7. Çerçeve ve eco-inovasyon gibi farklı programlar altında yer alan tüm araştırma ve yenilikçiliğe yönelik programların Ufuk 2020 (Horizon 2020) altında birleştirilmesi
- Genel fonlama prensipleri ve prosedürlerin basitleştirilmesi
- Uygulayıcı ajansların rolünün artırılması ve fon yönetimlerinde merkezi kurumların rolünün azaltılması,

2014-2020 Döneminde IPA Programları

2014-2020 döneminde IPA programlarında uygulanacak önemli bir yenilik sektör yaklaşımıdır. Bu kapsamda yeni dönemde IPA fonları yapılacak olan programlama ile 5 temel politika alanına yönelik hazırlanacak olan ülke strateji belgesi ve sektörel operasyonel programlar üzerinden kullanılacaktır.

Bu politika alanları ve sektörlerin şu şekilde olması beklenmektedir;

Politika Alanları	Sektörler
Geçiş Süreci ve Kapasite İnşası	1. Yönetişim ve Kamu İdare Reformu 1.1 Sivil Toplum 1.2 Düzenleyici Reform ve Müktesebat Uyum Mekanizması 1.3 Türkiye'nin Birlik Programları ve Ajanslarına Katılımının Desteklenmesi 2. Adalet, İçişleri ve Temel Haklar 2.1 Yargı ve Temel Haklar 2.2 İçişleri
Bölgesel Kalkınma	3. Çevre 4. Ulaştırma 5. Enerji 6. Rekabetçilik ve Yenilik
İstihdam, Sosyal Politika ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	7. Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar
Tarım ve Kırsal Kalkınma	8. Tarım ve Kırsal Kalkınma
Bölgesel ve Alansal İşbirliği	9 Sınır Ötesi ve Bölgesel İşbirliği

Politika alanları ve sektörler incelendiğinde bölgesel ve yerel aktörlerin proje/operasyon sunarak kullanabileceği IPA kaynaklarının ağırlıklı olarak Rekabetçilik ve Yenilik, Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar, Tarım ve Kırsal Kalkınma ile Sınır Ötesi ve Bölgesel İşbirliği olduğu görülmektedir.

2007-2013 döneminde TR90 bölgesi için önemli miktarda IPA fonun kullanıldığı, 2007-2013 dönemi Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel programının yerini almak üzere 2014-2020 dönemi için Rekabetçilik ve Yenilik Operasyonel Programı çalışmaları halihazırda devam etmekte olup, taslak çalışmalar itibarıyla program içerisinde 3 temel eylem altında (Özel Sektörün Geliştirilmesi, Yenilik ve Kapasite Geliştirme) aşağıda yer alan önceliklere yönelik proje ve operasyonların desteklenmesi öngörülmektedir;

1. Eylem: Özel Sektörün Geliştirilmesi (%60 -220 milyon €)

- KOBİ'lerin ve işletmelerin desteklenmesi
- Sanayi altyapısının geliştirilmesi (ortak kullanım üretim ve depolama tesisleri, inkübatörler, iş geliştirme merkezleri vb.)
- Kümelenme, ağ oluşturma ve KOBİ'lerin uluslararasılaştırılması
- Hizmet sektörünün ve altyapısının desteklenmesi (turizm sektörü ve pilot lojistik projeleri başta olmak üzere)
- Yaratıcı endüstrilerin ve altyapılarının geliştirilmesi (reklamcılık, mimari tasarımlar, endüstriyel tasarımlar, yeni medya ve yazılımlar, film endüstrisi, görsel sanatlar, sahne sanatları, müzik endüstrisi)
- Mevzuata ilişkin sadeleştirme
- KOBİ'lerin finansmana erişiminin desteklenmesi ve finansal araçların çeşitlendirilmesi

2. Eylem: İnovasyon

- Araştırma kapasitesinin güçlendirilmesi (araştırma merkezlerinin/akredite laboratuvarların kurulması, üniversitelerin araştırma kapasitesinin geliştirilmesi vb.)
- Ar-Ge ve inovasyonun ticarileştirilmesi
- Ar-Ge ve inovasyon altyapısının geliştirilmesi (Teknopark ve Ar-Ge merkezlerinin fiziksel altyapısının oluşturulması vb.)
- Teknoloji transferinin teşvik edilmesi (Teknoloji Transfer Ofislerinin fiziksel altyapısının oluşturulması ve kapasite geliştirme faaliyetleri vb.)
- Sosyal inovasyonun desteklenmesi (yenilikçi kamu/ sosyal hizmetlerinin geliştirilmesi vb.)
- Üniversite sanayi işbirliğinin desteklenmesi
- Enerji verimliliği, temiz teknolojiler, endüstriyel simbiyoz (ortak yaşam) ve yeşil ekonomiler gibi konularda Ar-Ge faaliyetleri (İhtisas Ar-Ge merkezlerinin kurulması, bu alanlardaki projelerin desteklenmesi vb.)

3. Eylem: Kapasite Geliştirme

- Program Otoritesi ve Proje Faydalanıcılarına yönelik teknik yardım
- KOBİ Destek Programları uygulayan Ulusal Kurumların kapasitesinin geliştirilmesi (BSTB, KOSGEB, TÜBİTAK)
- KOBİ'lerin Topluluk Programlarına katılımının artırılması (Horizon 2020, COSME)

* Eylemler ve Faaliyetler taslak bilgilerdir. Nihai bilgiler OP'ın kesinleşmesi ve açıklanması sonucunda belli olacaktır.

Sonuç ve Değerlendirme:

Önümüzdeki 2014-2020 IPA II döneminde, “Bölgesel Kalkınma”, “İstihdam, Sosyal Politika ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi” ile “Bölgesel ve Alansal İşbirliği” politika alanları için hazırlanmakta olan operasyonel programlara hazırlanacak programlar üzerinden ön hazırlığı yapılmış, etkili ve hızlı proje geliştirme çalışmaları ile TR90 bölgesinin önemli kaynakları kullanması mümkün olacaktır. Yeni dönemde Avrupa Birliği’nin “akıllı”, “sürdürülebilir” ve “katılımcı” bir büyümeyi öngören 2020 strateji doğrultusunda Türkiye için hazırlanan ülke strateji belgesi ve akabinde bu belgelere bağlı yapılandırılacak operasyonel programları göreceğiz. Bu dönem içerisinde inovasyon altyapısına ek olarak inovasyonun ticarileştirilmesi, özellikle insanların bireysel yeteneklerine bağlı gelişen yaratıcı endüstriler, temiz teknolojiler, enerji verimliliği, endüstriyel simbiyoz ve yeşil ekonomiler gibi görece daha yeni temaların öne çıkması bekleniyor. Bu çerçevede bölgemizin ihtiyaçlarının IPA II öncelikleri ile örtüştürülmesi sonucu oluşturulacak projeler konusunda bölgemiz aktörlerinin ortak çalışmalarını hızlı bir şekilde yapması gerekiyor.

Yeni dönemde açılan 22. Müzakere faslı olan Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu” faslı ile yeni fon kaynaklarının bölgemiz aktörlerince de kullanılabileceği öngörülmektedir. Henüz program seviyesinde detayları belli olmasa da bölgesel ve alansal işbirliği alanında bölgesel öncelik ve ihtiyaçlara yönelik projelerin bu kaynaktan gelecek fonlar ile hayata geçirileceği düşünülmektedir. Bu noktada bölgesel/yerel sorunları çözebilecek yada “sürdürülebilir” ve “akıllı” büyümeyi tetikleyebilecek potansiyel gelişim alanlarına yönelik projelerin ön hazırlıklarına vakit kaybetmeden başlamamız gerekiyor. Bu perspektif içerisinde yeni IPA döneminde yürütülecek olan projelerin AB’nin 2020 stratejisine katkı sağlaması ve sosyo-ekonomik kalkınmaya sürdürülebilir katkı sunması gerektiğini göz önünde bulundurmalıyız.

2007-2013 döneminde IPA fonlarının çok ağırlıklı olarak TR90 bölgesinin de içerisinde bulunduğu kişi başına düşen milli geliri Türkiye ortalamasının % 75’inin altında kalan 12 Düzey II bölgesine yoğunlaştığını gördük. Ancak önümüzdeki 2014-2020 IPA II döneminde bir yapısal fon ve programın bu tür bir coğrafi önceliklendirme gütmekten tüm Türkiye’yi kapsayacağını göreceğiz. Bu durum hazırlanacak ve sunulacak projelerimizin çok daha rekabetçi bir değerlendirilmeye tabi tutulması anlamına geliyor.

Yeni dönemde Avrupa Birliği ile ülkemiz arasında devam eden tam üyelik müzakereleri çerçevesinde açılan yeni bir müzakere faslı olan 22. Fasıl, “Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu”, ile ülkemizin bu alanda halihazırda AB üyelerince kullanılan “Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu”, “Uyum Fonu” ve “Avrupa Sosyal Fonu” gibi fonlara hazırlık kapsamında yeni kaynakların kullanılabilmesi mümkün olacaktır. Bu fonların kullanılmasında özellikle ajansımız gibi bölgesel düzeyde faaliyet gösteren kurumları önemli rol oynaması ve yerel paydaşlarla daha yakın ve yoğun bir işbirliğinin yapılması beklenmektedir.

2007-2013 döneminde Türkiye için Ulusal Program Otoritesinin AB Bakanlığı olduğu ENPI Karadeniz Havzası Sınır Ötesi İşbirliği programının genel olarak başarılı bir program olarak addedilmekte ve 2014-2020 döneminde sürdürülmesi beklenmektedir. Bu program için yeni dö-

nemde Türkiye'den kurum/kuruluşlarımızın başvuran kurum olabilmemesinin de mümkün olması beklenmektedir. Bu durum önceki program döneminde ülkemiz oldukça eleştirilen bir dezavantajın ortadan kalkmak anlamına geliyor. Ancak yeni dönem kurallarının bir avantaja dönüşebilmesi ve bölgemiz aktörlerinin bu program kapsamında sunulan fonlardan azami ölçüde yararlanabilmesi için kurumlarımızın daha fazla inisiyatif alması gerekmekte, uluslararası işbirliği ağlarını etkin kullanması ve genişletmesi dolayısıyla daha pro-aktif bir tutum sergilemesi gerekmektedir.

Yeni dönemde N+3 kuralının N+5 olarak uygulanacaktır. Bu anlamda görece daha büyük ölçekli bütçeli projelerin gerçekleştirilmesine imkân sağlayan IPA III. ve IV. bileşenleri Operasyonel Programları ile yürütülen projelerin teorik olarak +2 yıla daha sahip olacaktır ve 2014-2020 + 5 (2014-2025) dönemi ile 11 yıl gibi uzun sayılabilecek bir periyod içerisinde yüksek bütçeli ve iddialı projelerinde başarılı ve sağlıklı bir şekilde uygulanması mümkün olabilecektir. Öte yandan bu tür projeler arka planlarında AB 2020 gündemi, Türkiye ülke strateji belgesi ve bölgesel/yerel önceliklerin çok iyi analizi, örtüştürülmesi ve detaylı çalışılması gerekmektedir.

2007-2013 döneminde uygulanan IPA proje operasyon ve projelerinde yaşadığımız en önemli sorunlardan bir tanesinin projelerin konsept olarak kabul sonrasında detaylandırılması aşamalarında (teknik şartnameler, ihale dosyaları ve ihale süreçleri) proje sahibi kurumlar, program otoriteleri ve AB Delegasyonu arasındaki sürecin çok fazla zaman ve efor gerektirmesidir. Bu durum birçok projenin bitiş sürecinin program döneminin ötesine sarkması ve sonuç itibarıyla projelerin uygulanamaması, bir sonraki programlama dönemine aktarılması ve bu projeler için 2007-2013 dönemi itibarıyla ayrılan kaynakların kullanılmaması gibi olumsuzlukları getirmektedir.

Önümüzdeki IPA II döneminde, "Rekabetçilik ve Yenilik", "Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikaları" ek olarak bölgesel ve alansal işbirliği kapsamında yeni yapısal fonların da bölgesel ve yerel aktörlerce kullanılabilecek olması Doğu Karadeniz için önemli fırsatlar sunmaktadır. 2007-2013 döneminde kurumlarımızın edindiği tecrübe, ajansımızın fiili kurulumu ve operasyonel olarak çalışmaya başlamasını ve yerel paydaşlarımız ile oluşturulan birlikte çalışma kültürünü de göz önünde bulundurarak yeni dönemdin sunduğu fırsatları değerlendirmek mümkün olacaktır. Bu amaçla AB gündemi ve ülke strateji belgelerine uyumlu olarak yerel/bölgesel değerleri ve kaynakları kullanmak için geliştireceğimiz proje ve operasyonlar üzerinden IPA fonlarından ciddi bir kaynağı bölgemizin kalkınmasını için kullanmamız mümkün olacaktır.

Mehmet BOZDOĞAN
AB Ulusal ve Uluslararası
Programları Koordinatörü

Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler (2002) mezunudur. Exeter Üniversitesi, İngiltere'de Jean Monnet Bursu ile Avrupa Birliği üzerine 2005 yılları arasında Yüksek Lisansını tamamlamıştır.

İş hayatına 2003 yılında Filipinler Büyükelçiliğinde Ticaret Asistanı olarak başlamış ve bu pozisyonda bir buçuk yıl çalıştıktan sonra 2004 yılında Ulaştırma Bakanlığına AB Uzmanı olarak çalışmaya başlamıştır.

2009-2010 yılları arasında Trabzon AB-Türkiye İş Geliştirme Merkezinde, İş Geliştirme Müdürü olarak proje süresince çalıştıktan sonra 2010 yılı itibarıyla Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansında çalışmaya başlayan Mehmet Bozdoğan, halen DOKA'da AB Ulusal ve Uluslararası Programları Koordinatörü olarak görev yapmaktadır. IPA, LLP, ENPI CBC gibi AB programlarına ilişkin TR90 bölgesi için projeler hazırlanması, yürütülmesi ve gerekli koordinasyonun sağlanması için çalışmaktadır. Mehmet Bozdoğan AB programlarına ilişkin kurumsal kapasitelerin artırılması ve program/proje bazında teknik destek verilmesi konularında da bölge paydaşlarını destekleyici çalışmalar yapmaktadır.

Karagöl (Borçka / Artvin)

Karagöl (Şavşat / Artvin)

Dereköy Köprüsü (Ikizdere / Rize)

Ajansımızın Desteklediği 3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi Trabzon'da Başladı

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Lojistik Derneği organizasyonunda düzenlenen 3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi, Trabzon'da başladı.

Katılımcılar açılıшта, Soma da hayatını kaybedenler için saygı duruşunda bulundu.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Prof. Dr. Osman Turan Kongre Merkezi'nde bu sabah açılış konuşmaları ile başlayan kongre de Türkiye'deki lojistik sektöründe çalışmaları bulunan akademisyenler iki gün boyunca çeşitli oturumlarda bildiriler sunacak.

3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi açılış konuşmalarında ev sahipliği yapan kongre eş başkanları Prof. Dr. Birdoğan Baki ve Doç. Dr. Coşkun Hamzaçebi 150'ye yakın bildirinin sunulduğunu ve ancak 100 bildiriye yer verebildiklerini söyledi. Kongrede ki akademik sunumların Türkiye'nin dünyadaki lojistik ve tedarik zincirinde gelecekteki konumunu şekillendireceği vurgulandı.

Lojistik Derneği Başkanı Prof. Dr. Gülçin Büyükoçkan, Türkiye'de lojistik ve tedarik sektörünün verimliliğe odaklanması gerektiğini belirterek, ilki 2012'de Konya, 2013'de Aksaray ve 2014'de Trabzon'da toplanan sektör taraflarının geleceği planlamaya çalıştığını aktardı. Trabzon toplantısında yenilikçilik ana temasının işlendiğini aktardı.

Trabzon Lojistik Merkez De Başarılı Oldu

3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi açılış konuşmalarında Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, lojistik merkez çalışmalarında Trabzon'da muthiş bir ivme kazanıldığını söyledi. Yerel dinamiklerin işbirliğinde takdire şayan çalışmalar gerçekleştirilerek bugüne gelindiğini, kamu ve özel sektörün işbirliğinin başarılı olduğunu kaydetti.

Hacısalihoğlu, lojistik merkezler konusunda merkezi yönetim koordinasyonunun önemli olduğuna dikkat çekerek sektör ile ilgili beş bakanlığın bulunduğunu, sürecin hızlanması, dünyadaki gelişmelerin yakalanabilmesi açısından yasal altyapı ve sorumlu bakanlık konusunda daha net adımlar atılması gerektiğini söyledi.

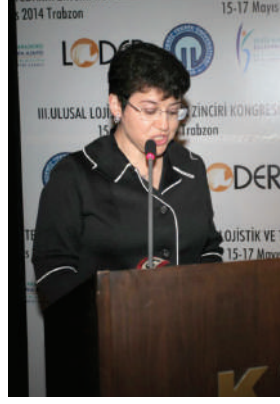
Ulusal Kongre İle Lojistikte Yenilikler Ülkeye Taşınacak

Trabzon'da gerçekleştirilen 3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi'nde sunulan 100'ün üzerinde ki akademik bildirinin sektörün geleceğinin yapılandırılması açısından çok kıymetli olduğunu ifade eden Hacısalihoğlu, sunumlarda yeniliklerin gündeme getirilip destekleneceğini kaydetti.

Hacısalihoğlu, "Tabanda, tedarik zincirinde iyileştirmelerin üretimden son tüketiciye kadar olan süreçte maliyetlerin düşürülmesi basit anlamda rekabette avantaj kazandıracaktır." dedi.

Başbakan Yatırım Adasının Pazarını Araştırmamızı İstedi Ulusal Ve Uluslararası Büyük Bir Taleple Karşılaştık.

Trabzon Lojistik Merkez ile Yatırım Adası ve Endüstri Bölgesi'nin bir bütün olarak düşünülmesi gerektiğini ifade eden Hacısalihoğlu, atılan adımların doğruluğunun gelen talepler ile ortaya çıktığını kaydetti. Hacısalihoğlu şunları söyledi: "Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın büyük bir heyecanla ilgilendiği Yatırım Adası ve Endüstri Bölgesi projesi için pazarın ne olacağını, bu konuda bir takip yapılmasını ve talep toplanmasını istemişti. Bu güne kadar yaptığımız ulusal ve uluslararası çalışmalarda talebin çok yüksek olduğunu gördük. Burada kamunun üzerine düşen görevi yapmasını bekliyoruz."

Lojistik, Dünya'da 15 Trilyon Dolarla Ulaşan Sektör Oldu

Kongre düzenleyici kurumlarından biri olan Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, dünya ölçeğinde öne çıkan üç ana sektörden biri olan Lojistik ve tedarikin yaklaşık 15 trilyon dolar ciroyu yakaladığına dikkat çekti.

2014-2023 Bölgesel Gelişim Stratejileri

Kaldırım, coğrafi olarak lojistik ve tedarik zincirinde kesişme noktasında bulunan Türkiye'nin jeopolitik anlamda da önemli olduğunu, enerji, ulaşım gibi koridorların üzerinde bulunduğunu vurguladı. 2023 stratejisi kapsamında 500 milyar dolar gibi ihracat rakamı hedeflendiğini bu destekleyecek ihracat, ulaşım ve yüksek katma değerli sanayi ürünleri üretimi stratejilerinin de ortaya konduğunu kaydetti. Kaldırım, "Bu hedeflerin realize edilmesinde ulusal kalkınma planları hazırlanmaktadır. 2014-2023 Bölgesel Kalkınma Planı hazırlanmıştır. 2023 stratejileri, hedefleri Türkiye'nin global ekonomik pazardan alacağı pay ve dünyanın ilk on ekonomilerinden biri olunması lojistik üs olunması ile bağlantılıdır" dedi.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, lojistik sektörü açısından merkez olmanın önemli olduğuna dikkat çekerek, Trabzon'un merkez olma değeri bulunduğuna, 2010'da başlanan yerel aktörler ile çalışmaların uluslararası alandaki başarılı örnek çalışmaların incelenmesi ile desteklendiğini, nihayetinde ise Lojistik Master Planın hazırlandığını anımsattı.

Doğu Karadeniz'de yürütülen bu çalışmaların ülkenin diğer bölgeleri tarafından da takip edildiğini ifade eden Kaldırım, "Sonuç olarak Lojistik ve Tedarik sektöründe Ulusal Strateji de ortaya çıkıyor" şeklinde konuştu.

Müthiş Bir Potansiyel Var

Kaldırım, Trabzon Lojistik Merkezi Projesi'nin Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a sunulduğunu, çok isabetli görülen projenin Trabzon ve Rize arasında sınır olan Of-İyidere mevkiine konumlandırıldığını dile getirdi. Kaldırım, "Trabzon ve Rize illerinin kesiştiği bu alan arkasında Erzurum'a açılan Ovit tüneli gibi çok büyük bir projeye yakınlığı ile de çok büyük önem kazanmıştır. Yakın coğrafyada Kafkaslar ile yakın ve Orta Avrupa arasında uluslararası düzeyde fonksiyon ve hizmet verecektir."

Yeni Nesil Lojistik Merkezler

Lojistik merkezlerin dış ülkelerdeki tarihinin çok eski olduğuna vurgu yapan DOKA Genel Sekreteri Kaldırım, yeni nesil lo-

jistik merkezlerin gündeme geldiğini, tedarik ve ulaşım hizmetlerinin karşılanmasının öncelikli hale geldiğini, rekabetin çok arttığı dünya da artık yeni nesil lojistik merkezlerin işlevinin de arttığına işaret etti.

Lojistik merkez olarak önem taşıyan ülkelerdeki örneklerin incelendiğini ifade eden Kaldırım, Almanya örneğinin yeni nesil lojistik merkezler arasında ideal olduğunu vurguladı. Kaldırım, şöyle konuştu. "Almanya örneği 20 metre deniz derinliği olan liman, hemen arasında depolama merkezleri, üretim merkezleri, hizmet sektörü, yaşam alanları gibi çok fonksiyonlu birbirini destekleyen merkezler ön plana çıktı. Benzeri bir çalışma da Dubai de incelendi. Başlangıçta fizibil gösterilmeyen lojistik merkez zamanla çok başarıya ulaştı ve dünyanın en büyük 6. Lojistik merkezi oldu. Havaalanı ve karayolu yapılarak destekleniyor."

Trabzon Lojistik Potansiyeli

Genel Sekreter Çetin Oktay Kaldırım, lojistik açısından Trabzon'un güçlü altyapıya sahip olduğunu, tartışılmakta olan bir Demiryolu bağlantısının eksikliği bulunduğunu ifade ederek, "Trabzon havaalanı 2. Pisti ile genişleyecektir. Aynı zamanda Giresun ve Rize havaalanları da yapılmaktadır. Karadeniz Sahil Yolu Doğu Batı aksında ciddi bir altyapı olmuştur. Kuzey - Güney aksı yapım aşamasındadır. Demiryolu bu anlamda bölge için çok önemlidir. Fizibil olacaktır. Müthiş bir altyapı var burada. Yeni nesil lojistik merkezlerden biri burada kurulacak. Birbiri ile paralel olarak çalışacak olan üretim merkezi anlamında burada yatırım adası ve endüstri bölgesi hayata geçirilecektir." şeklinde konuştu.

Bilgi Üretenler İle Sektörün Bir Arada Olması Ulusal Lojistik Geleceği Şekillenecek

Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Baykal, 3. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi için KTÜ, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Lojistik Derneğinin bir araya gelmesinin çok önemli olduğuna dikkat çektiği konuşmasında, "Bilgi üretenler ve piyasa düzenleyicileri bu kongre de bir araya gelmiştir. Sorunlara çözüm getirileceğini ve yeniliklerin ülkeye taşınacağına inanıyorum" dedi.

Trabzon Lojistik Birikimi Olan Bir İldir

Trabzon Vali Yardımcısı Halil İbrahim Ertekin'de, Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresinin 3.'sünün Trabzon'da yapılmasının çok önemli bulunduğunu söyledi. Trabzon'un bu sektörün önemini algılamış ve öğrenmiş bir kent olduğunun altını çizdi. Ertekin, "Trabzon lojistik birikimi olan bir ildir." dedi.

Trabzon Sağlık Turizminde Marka Olma Yolunda İlerliyor

Turizmle ilgili projelere önemli destekler sağlayan Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), turizmin çeşitlendirilmesi noktasında da çalışmalarına ve destek faaliyetlerine tüm hızıyla devam ediyor.

DOKA tarafından desteklenen ve Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü tarafından yürütülecek olan “Trabzon Sağlık Turizminde Marka Olma Yolunda” başlıklı projenin sözleşmesi imzalanarak, projenin hayata geçirilmesine dair ilk adım atıldı.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, sağlık turizminin ülkemiz açısından diğer turizm alanlarından farklı bir noktada olduğunu, geleneksel turizme nazaran katma değerinin ve çarpan etkisinin çok yüksek olduğunu söyledi. DOKA olarak sağlık turizminin önemine her platformda dikkat çektiklerini ve Ajans bünyesinde uzmanlardan oluşan bir “Sağlık Turizmi Çalışma Grubu” kurduklarını dile getiren Kaldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

“Trabzon, Sağlık Bakanlığı’nın yaptığı sınıflandırmada sağlık turizmi açısından İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve Muğla gibi turizmde marka olmuş şehirlerin ardından 2. derecede önem ve potansiyele sahip iller arasında yer almıştır. Ulusal ölçekteki planlar incelendiğinde sağlık turizmne büyük önem atfedildiğini görmekteyiz. DOKA olarak biz de hazırladığımız Bölge Planı’nda sağlık turizmi ile ilgili stratejiler belirledik, bu doğrultuda katıldığımız organizasyonlarda bu alanda tanıtımlar yaptık, yurt içinde ve dışında promosyon yapmak isteyen bölgemiz sağlık kuruluşlarına destek sağladık. Bundan sonra da çalışma ve desteklerimizi sürdürerek ülkemizin 2023 vizyonunda ulaşılması hedeflenen 2 milyon sağlık turisti ve 20 milyar Dolar gelir hedefine katkı sağlayacak tüm projelerin içerisinde olacağız.”

Sağlık turizminde yurtdışından hasta getirmek kadar, gelen mevcut turistlere de tanıtımın iyi yapılması ve sağlık hizmetlerinin kaliteli verilmesinin önemini vurgulayan Kaldırım,

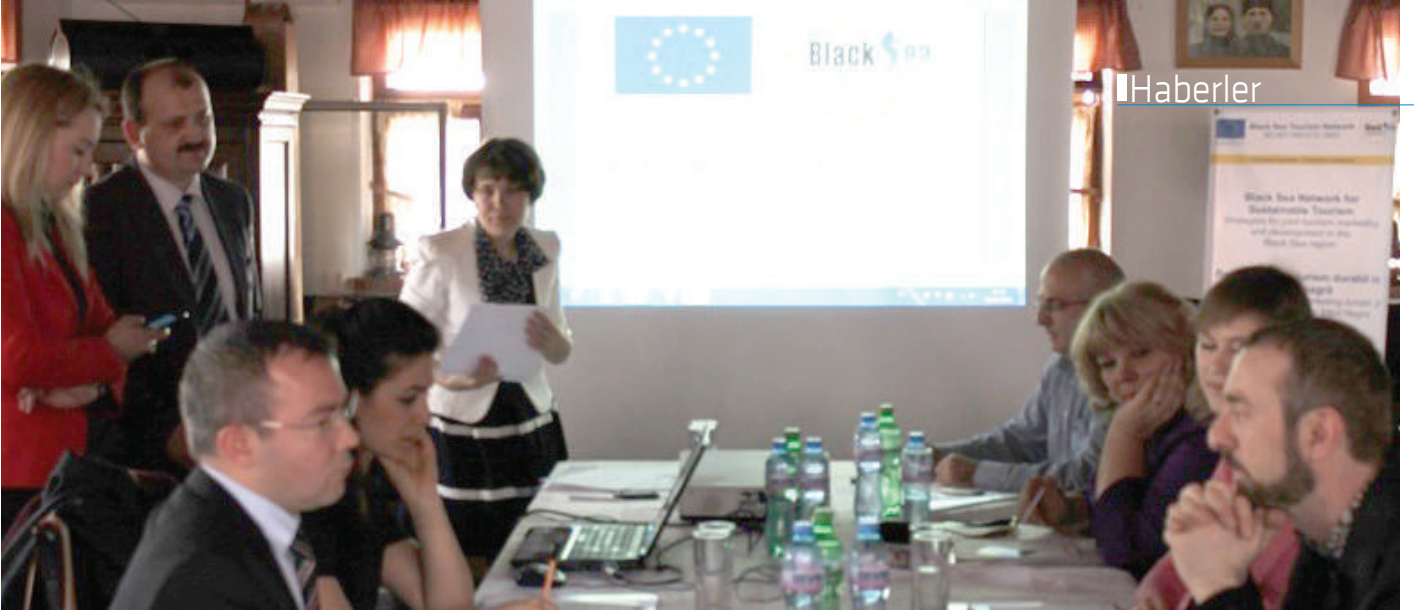
sağlık turistlerine verilecek hizmette sağlanacak kalite artışının vatandaşlarımıza da doğrudan yansıtacağını ifade etti.

Proje ile ilgili olarak konuşan Trabzon İl Sağlık Müdürü Dr. Kemal Süleyman ise, Trabzon’un hâlihazırda sahip olduğu turizm değerleri ile kentin sağlık altyapısının birbirine entegre edilmesinin şart olduğunu, sağlık turizmi kapasitesinin geliştirilerek, özellikle yakın coğrafya ile Körfez ülkelerinden gelecek hastaların Trabzon’da tedavi görmelerinin hem bölge hem de ülke ekonomisine ciddi kazançlar getireceğini kaydetti.

Projenin sağlık turizmine dair Trabzon’da gerçekleştirilecek ilk proje olması ve bundan sonraki çalışmalara veri sağlaması açısından da büyük öneme sahip olduğunun altını çizen Süleyman, “Mevcut durumumuzu görmek, doğru pazarlara odaklanmak ve etkin tanıtım yapabilmek adına proje süresince başta Kamu Hastaneleri Genel Sekreterliğimiz olmak üzere tüm paydaşlarımızla ortaklaşa çalışıp, Trabzon’u hak ettiği noktalara taşımaya gayret edeceğiz” dedi.

Dr. Kemal Süleyman, süreç öncesinde ve süreç boyunca kendilerine yardımcı olan başta DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım olmak üzere tüm DOKA çalışanlarına katkılarından dolayı teşekkür etti.

Öte yandan proje sayesinde; Trabzon’un ulusal ve uluslararası ölçekte sağlık turizminden daha yüksek pay alması, Trabzon’un turizm marka değerlerinin ve sağlık turizm potansiyelinin aktif olarak değerlendirilmesi ve yapılacak tanıtım faaliyetleri ile bölge düzeyinde sahip olunan «Sağlık Kenti» algısının uluslararası alana taşınması hedefleniyor.

BS NST Projesi Başlangıç Toplantısı Kişinev'de Gerçekleştirildi

Karadeniz Sınır Ötesi İşbirliği Program kapsamında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (DOKA) da ortak olarak yer aldığı 'Sürdürülebilir Bir Karadeniz Turizmi İçin Ortak Tanıtım ve Gelişim Stratejileri Karadeniz Ağı -BS NST Projesi'nin açılış toplantısı 9-12 Nisan 2014 tarihlerinde, proje ENPI Ana Yararlanıcısı olan Business Consulting Institute ev sahipliğinde Moldova'nın Kişinev şehrinde gerçekleştirildi.

Açılış toplantısına Moldova, Bulgaristan, Ukrayna, Gürcistan ve Türkiye'den altı proje ortağı kurum olan Uluslararası İş Geliştirme ve Yatırım Tanıtım Merkezi (IBDIPC), Gürcistan, Burgas Belediyesi, Bulgaristan, Odessa Bölgesel Kalkınma Ajansı (ARD), Ukrayna, Acara Turizm ve Tatil Beldeleri Birimi, Gürcistan, Business Consulting Institute (BCI), Moldova ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, Türkiye katılım sağladı.

Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin ortak bir platformda buluşturup, bir turizm pazarlama stratejisi geliştirip turizmle ilgili kurumların kapasite ve yeteneklerinin geliştirilmesini ve turizm destinasyonlarının etkin bir şekilde tanıtımını hedefleyen proje, aynı zamanda proje kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerde turizm çalışanlarını, kamu-özel sektör çalışanlarının ve STK'larında aktif katılımını içermektedir.

BS NST proje toplantısında DOKA AB Programlar Koordinatörü Mehmet Bozdoğan, ajansımızın yapısı ve yürüttüğü çalışmalar ilgili kısa bir sunum yaparken aynı zamanda ajansımız tarafından geliştirilen turizm projeleri hakkında proje ortaklarını bilgilendirdi.

ENPI Lider ortak Moldova öncülüğünde toplanan proje ortakları, toplantıda, proje aktiviteleri, projenin hedefleri ve uygulama süreçlerini gözden geçirdi. Proje ortakları proje aktivitelerinden eko-turizm, kültür turizmi gibi alanlarda gerçekleştirilecek olan pazar araştırmaları, tematik alanlarda bölge paydaşları için düzenlenecek eğitimler, ve bölge kalkınmasına fayda

sağlayacağı düşünülen yerel turizm ürünlerinin tanıtımı ile ilgili proje aktivitelerine ilişkin çalışma takvimi ve aktivitelerin içeriği üzerine görüş ve önerilerini paylaştı. Toplantı ikinci gününde proje aktiviteleri için Moldova'nın yerel turizm acentaları ve çalışanları ile de bir çalıştay gerçekleştirilerek proje çalışmaları üzerine sektör temsilcilerinin görüş ve önerileri alındı.

BS NST projesinin bir sonraki toplantılarının Gürcistan-Tiflis-Batum ve akabinde Bulgaristan-Burgas'da düzenlenmesi kararlaştırılırken, DOKA ev sahipliğinde gerçekleştirilecek uluslararası çalıştayın Kasım ayında yapılması ve proje kapsamında EMITT 2015 fuarında ortak tanıtım gerçekleştirilmesi planlandı.

Körfez Bölgesi'nin En Büyük Fuarı Tamamlandı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai Emirliği'nde gerçekleştirilen dünyanın en büyük turizm fuar organizasyonlarından biri ve Ortadoğu'nun en büyük fuar organizasyonu olarak kabul edilen Arabian

Travel Market (Arap Turizm Pazarı) 2014 fuarına katılarak bölgemizin tanıtımını yaptı. 5-8 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen fuara, DOKA, bu yıl ilk kez Doğu Karadeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren 8 seyahat acentesi ile birlikte katıldı.

DOKA'nın bölge potansiyeline bağlı olarak turizmde yürütmekte olduğu tanıtım faaliyetleri arasında yer alan hedef pazarlardaki turizm fuarlarına katılmak başta gelmektedir. Son dönemde Arap Turistlerin Doğu Karadeniz'i keşfetmesiyle dikkatler bu pazara yoğunlaşmış ve tanıtım faaliyetleri yoğunlaştırılmıştır. Bu bakımdan Suudi Arabistan'ın Cidde ve Riyad şehirlerindeki fuarların yanı sıra Dubai ATM Fuarı DOKA'nın her yıl katıldığı fuarlar arasındadır.

Fuara katılan bölge acenteleri DOKA standında yer alarak birebir görüşmeler gerçekleştirdiler ve bölge turizm tanıtımları ile kendi firma ve programlarını tanıttılar. DOKA'nın yanı sıra Türkiye standında ve dışında tanıtım yapan acentelerin de çoğunun bölgeyi tur programlarına dahil ettikleri ve etkili şekilde tanıttıkları bu bakımdan başta Trabzon olmak üzere Doğu Karadeniz turizminin öne çıktığı görüldü.

DOKA Yönetim Kurulu Başkanı Ordu Valisi Kenan Çiftçi ve DOKA Yönetim Kurulu Üyeleri Trabzon Valisi Abdil Celil Öz, Artvin Valisi Kemal Cirit, Rize Valisi Nurullah Çakır, Gümüşhane Valisi Dr. Yusuf Mayda, Artvin Belediye Başkanı Mehmet Kocatepe, Rize İl Genel Meclisi Başkanı Muhammet Avcı, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İsmail Akçay ile DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım ve DOKA personelinden müteşkil heyet programa katılarak çeşitli temaslarda bulundu.

Program kapsamında dünyanın en önemli konteyner limanlarından biri olan DP World Dubai Jebel Ali Limanı ve en önemli kruvaziyer limanı projelerinden biri olan Port Rashid Limanı'nı ziyaret eden heyet, buradaki liman yatırım ve işletme modelleri ile geliştirilen yatırım projeleri konularında bilgi aldı ve incelemelerde bulundu.

Fuar kapsamında, bir süredir Suudi Arabistan'dan Trabzon'a direkt seferler başlatmak üzere çalışmalar yürüten Nas Air havayolu şirketi yetkilileri ile birebir temaslarda bulunulurken, şirket yetkilileri gerekli girişimlerde bulunulduğu ve yakın zamanda uçuşlara başlanacağı bilgisini verdi. Yine yakın dönemde Birleşik Arap Emirlikleri'nde Antalya'ya doğrudan seferlere başlayacağı bilgisi verilen BAE menşeli Air Arabia havayolu şirketi yetkilileri ile yapılan görüşmede Trabzon'un destinasyon olarak tanıtımı yapıldı. Bu projelerin hayata geçmesi durumunda hedef pazarlardan bölgeye yönelik ulaşım süresi ve formalitelerin kısılacacağı böylelikle Körfez Bölgesi'nden turist akışının hızlanacağına inanılmaktadır.

Türkiye B.A.E. Büyükelçisi Şefik Vural Altay ve Türk Temsilcilikleri yetkilileri DOKA standını ziyaret ederek DOKA Yönetim Kurulu Üyeleri ile görüş alışverişinde bulundu. Program kapsamında DOKA Yönetim Kurulu heyeti Büyükelçiye makamında ziyaret ederek Bölge turizm ve yatırım olanaklarının Birleşik Arap Emirlikleri'nde tanıtım imkan ve yolları konularında bilgi ve görüşleri alındı.

DOKA

Batum Fuarı'nda Bölgeyi Tanıttı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Gürcistan'ın Acara Bölgesi'nin başkenti Batum'da 02-04 Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleşen 7. Uluslararası Expo Batumi Turizm Fuarı'na katılarak, Doğu Karadeniz Bölgesi ve yatırım ortamını başarıyla tanıttı.

Batum'da düzenlenen turizm festivalinin açılışına, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Ordu Valisi Kenan Çiftçi, Artvin Valisi Kemal Cirit ve eşi Seval Kaya Cirit Hanımefendi, Acara Özerk Cumhuriyeti Hükümet Başkanı Archil Ivanisvili, Türkiye'nin Batum Başkonsolosu Engin Arkan, Artvin Belediye Başkanı Mehmet Kocatepe, Artvin Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Kurtul Özel Artvin, Artvin İl Emniyet Müdürü Hamdi Selçuk, Artvin Kültür ve Turizm İl Müdürü Hüseyin Ateş, Hopa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Akyürek ile çok sayıda davetli katıldı.

Bu yıl 7'incisi düzenlenen fuara, Türkiye, Gürcistan, Azerbaycan, İran, Ukrayna, Ermenistan, Polonya, Çin ve daha birçok ülkeden yaklaşık 50 firma katıldı.

Transkafkasya demiryolunun ve Bakü-Tiflis petrol boru hattının önemli limanı, hızla gelişen turizm ve ticaret merkezi olan Batum'da en büyük yatırımlar Türk firmaları tarafından gerçekleştiriliyor. Yaz aylarında bir milyona yakın turist ziyaret ettiği Batum'da turizm ve gayrimenkul sektörlerine yönelik gerçekleştirilen fuarı, 20 bine yakın kişi ziyaret etti.

Fuara DOKA'yı temsilen Artvin Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Berna Kiriş Turna, Rize Yatırım Destek Ofisi Uzmanı Serkan Atabaş, İDB uzmanı Ahmet Doğan katıldı.

DOKA standında Doğu Karadeniz Bölgesi illerini kapsayan tanıtım CD'si, afiş, kitapçık ve broşürler, aynı zamanda ajansı tanıtan kitap ve broşürler dağıtıldı.

2014 Yılı İmalat Sanayi Mali Destek Programı Bilgilendirme ve Eğitim Toplantıları Tamamlandı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından 10 Mart 2014 tarihinde ilan edilen "2014 Yılı İmalat Sanayi Mali Destek Programı" kapsamında gerçekleştirilen bilgilendirme toplantıları ve Proje Döngüsü Yönetimi ile KAYS eğitimleri TR90 (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize, Ordu, Trabzon) illerinde tamamlandı.

Özel sektör temsilcilerinin yoğun ilgi gösterdiği bilgilendirme toplantılarında, İmalat Sanayi Mali Destek Programı hakkında ayrıntılı bilgilendirme yapılarak katılımcılardan gelen soruları cevaplanarak kayıt altına alındı.

"Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimi" toplantılarında; mantıksal çerçeve matrisi oluşturma, faaliyet planı, bütçe ve başvuru formu oluşturulmasına yönelik eğitimler verilerek katılımcılarla birlikte örnek çalışmalar yapıldı. Eğitim sonunda katılımcılar elektronik başvuru sistemi KAYS hakkında bilgilendirildi.

Eğitimler, Proje Yönetim Birimi Başkanı H. Salih Şahin, Giresun Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Özge Adıgüzel, Uzmanlar Zeynep Taşpınar Sevinç, Zübeyde Hanım Altun, Feyza Nur Çelik ve Oğuzhan Şatır tarafından verildi.

6 ilde yapılan toplantılarına toplam 370 kişi katılım sağladı.

Trabzon'un ve Bölgenin Kalkınmasında Heyecan Yaratan Arap Turizmi Masaya Yatırıldı

Trabzon Valisi Abdil Celil Öz başkanlığında, Trabzon'da turizminin geliştirilmesi sorunlarının ve çözüm önerilerinin görüşüldüğü geniş çaplı turizm koordinasyon kurulu toplantısı gerçekleştirildi.

Trabzon'da bir otelde gerçekleştirilen toplantıya Vali Öz'ün yanı sıra, Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, İl Jandarma Komutanı Turgay Aras, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Trabzon Emniyet Müdürü Murat Köksal, kamu kurumları ve kuruluşların yetkilileri, Sivil Toplum Kuruluş yöneticileri, Turizm işletme belgeli tesis yöneticileri ile seyahat acente yöneticileri katıldı.

Trabzon Valisi Abdil Celil Öz, "Bir memnun turist bin turist getirir" ölçüsüyle hareket etmek zorundayız" diyerek sorunları ve önerileri dinledi. STK'ların ve turizm firmalarının yoğun ilgi gösterdiği toplantıda önemli sorunlar dile getirildi.

Turizm Konseyi kurulmasının yanı sıra, turizm koordinasyon toplantısının her yıl iki kez yapılması kararı alındı.

Öne çıkan sorunlar 1- Meydan Parkı'na danışma ofisi kurulsun. 2- Kalifiye eleman ihtiyacı giderilsin. 3-Yazın yurtların otelcilik yapması engellensin. 4- Şehir içi trafik levhaları turizmin önünü açsın. 5- Alternatif turizm öne çıkarılsın. 6- Turiste mutlaka aktivite sunulsun. 7- Fiyat tarifeleri standart hale getirilsin. 8- Şehre giriş noktalarında turizm ofisleri olsun.

Turizmde Trabzon 'Biz De Varız' Diyor

Vali Abdil Celil Öz, "Turizm dediğimiz zaman aslında Trabzon geçmişte belli tecrübeler yaşamış, Türkiye turizmde Dünya ile birlikte önemli değişim ve dönüşüm yaşıyor. Bu sektörün içerisinde son yıllarda artan bir hızla Doğu Karadeniz Bölgesi ve bu bölgenin merkezi olarak ta Trabzon bizde varız diyor. Ancak bu 'biz de varız'ın içini doldurmamız gerekiyor. Bunun içini doldurmak için gerek kamu kurumları, yerel yönetimlerimiz, STÖ'lerimiz, odalarımız ve sektörün içerisinde yer alan kurum; şirket ve işletmelerimiz mutlaka bu sürece ayak uydurmak ve bu değişim dönüşümde alınması gereken tedbirleri somutlaştırıp kurumlarımızla paylaşıp bu hedef doğrultusunda gitmek istiyoruz" dedi.

Turizmde İstenen Ölçekte Değiliz

Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu ise, Trabzon'un çok tanınmış olmayan bakir bir turizm alanı olduğunu vurgulayarak, "Yeşilin her tonunu barındırmış olup yürüyüş güzergahlarıyla bile çok büyük ilgi çekebilecek bir kent. Tarihin 4000 yıllık mirasını taşıyan şehrimizi bir turizm açısından bakir görüyoruz. Deprem yönünden hiç etkilenmemiş olduğu bir bölge olan, insanı seven, sevecen insanıyla altyapısıyla birlikte dünya turizmine daha fazla açılabilmesinde sizin görüşleriniz bizim için belediye olarak tüm il sınırlarıyla büyükşehir olan Trabzon'umuz da büyük önem taşımakta. Sizlerin vereceği görüş kanaatlere göre de büyükşehir belediyesinin her metrekareye getireceği hizmetleri de planlamış olacağız" ifadelerini kullandı.

“Trabzon’umuz bir 2013 yılında en temiz il seçilmiş yaşanılabilirlik kriterlerin de 4. sırada yer alabilmiştir” diyen Gümrükçüoğlu, “Belediyeçilik hizmetleri açısından da 2. sırada yer alabilmiş. Turizm açısından istenilen seviyeye gelinmiş değil. Bizim belediye olarak 3 tane söylemek istediğimiz husus var. Birinci olarak yabancı dil hadisesi. Belediye kendine göre kurslar düzenlemekte. Ama tüm kamu kurum kuruluşlarıyla birlikte bu kursları arttırmalıyız. Ve bu arttırmada da rehberliği bunun yanına ilave etmemiz gerekiyor. İkinci olarak Trabzon’umuz için konaklama meselesidir. Tüm kamu kurum kuruluşlarımızın desteğiyle konaklama tesisleri artmalı. Bu iki hususun devamında turistin istediği güvenlidir, tarih, doğa ve konaklayacak yer ve ulaşımıdır. Bunların yanına rehberliği eklediğimizde birçok sorunu halletmiş oluruz. Bu kamu kurum kuruluşlarının zorlamasıyla olmaz. Bu kültürün oluşturulması kabul edilmesi benimsenmesiyle gerçekleşebilir. Biz buna ilaveten katılımcıların görüşlerini de not almış olacağız. O notlarımızda da kendimize düşeni yerine getirmeye gayret edeceğiz” diye konuştu.

Toplantı sonunda genel bir değerlendirme yapan Vali Öz, “Bu sorunlar için hep birlikte gayret gösterelim. Daha da önemlisi fiyat ne belirlenmişse onu ilan edelim, görünür yapalım. Ona göre faturamız olsun. Tarifeler koyalım. Havaalanı’ndan taksiye binen bir kişi Uzungöl’e kaç liraya gideceğini bilsin. Bunu bizim Turizm Danışma Büromuz takip etsin, biz takip edelim, ekip denetlesin. İletişim çağının hızla geliştiği bu dönemde bu piyasa-

da yer edinmek uzun emeklerin sonrası olduğu gibi bu piyasada kaybetmek çok daha kolaydır. Dolayısıyla, ‘bir memnun turist bin turist getirir’ sözü, ‘bir memnuniyetsiz turist belki on binleri bir anda götürür’ şeklinde değerlendirmek lazım. Bu anlamda bakıldığında bizim temel yaklaşımlarımızı yeniden gözden geçirmemiz, bu konuda il olarak en üst yöneticisinden bütün kurumları ve vatandaşlar olarak üzerimize düşeni yapmak seferber olmak gerekiyor. Bu süreci iyi yönetip gerek kültür varlıkları ve doğal güzelliklerini gerekse misafirperverlik gibi birikimlerimizi kullanarak bu sektörde mümkün olan en iyi payı almamız lazım” dedi.

Öte yandan toplantı da yapılan sunum da Arap turizmiyle birlikte Trabzon’da 8 yeni otel yapıldığı, 2 bin 500 kişilik istihdam sağlandığı ifade edilirken, Bir Arap turistin gezdiği yerde 2 bin 500 dolar bıraktığı anlatılarak, 200 bin Arap turistin Trabzon’a ortalama yılda 500 milyon dolar bıraktığı ortaya kondu.

Vali Çakır, Ortadoğu'nun Önde Gelen Tur Operatörlerine Rize'yi Tanıttı

Rize Valiliği, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından desteklenen ve THY Sponsorluğunda gerçekleştirilen, Rize Turizm İl Müdürlüğü ve Rize'de Turizme hizmet veren acentelerin katıldığı, Yabancı Tur Operatörlerine Rize'yi tanııtım resepsiyonuna 6 yabancı ülkeden 30 turizm acentesi yetkilisi katıldı.

Rize Valiliği Ayder Sergi ve Konferans Salonunda verdiği resepsiyonda seyahat acenteleri birliği yetkililerini ve tur operatörlerini Rize'de ağırlamaktan büyük memnuniyet duyduğunu dile getiren Rize Valisi Nurullah Çakır, gelen misafirlerin bu tür organizasyonlarla Rize'yi daha iyi tanıma fırsatı bulacaklarını söyledi. Vali Çakır, konuşmasına şöyle devam etti:

“İlimizde hizmet veren turizm operatörleri, otel işletmecileri, turizme hizmet veren tüm ticari sektörler sizleri şehrimize görmekten mutluluk duyuyorlar. Bizler sizlerin aracılığıyla ilimizde turizm sektörlerinde hangi tür alt yapıya ihtiyaç duyulacağını sizlerin gözlemleriyle yeniden görmüş olacağız. Rize'miz sadece doğası, yüzlerce endemik bitki türleri, sahilleri, dağları, yaylaları, dereleri, tarihi ev ve köprüleri, yöresel ve organik yiyecekleri, el sanatları vb. gibi yüzlerce kültürel ve tarihsel değerlerinin yanında Dünya'da ve ülkemizde su'dan sonra en çok tüketilen çayımız Rize'mizde ve diğer komşu illerimizde yetişmektedir. Henüz bir kaç gün önce başlayan yaş çay hasadı tarlalarımıza sizleri götürüp çay toplama ve çayımızı tanıma fırsatını yakalamış olacaksınız.”

Vali Çakır, bu resepsiyonun gerçekleştirilmesi konusunda önyak olan ve katkı sağlayan Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Türk Hava Yolları ile Rize'de Turistik İşletmeler

ve Konaklamalar Birliği ile tur operatörleri üyelerine ve Kültür Turizm İl Müdürlüğü'ne katkılarından dolayı teşekkür etti.

DUBAİ 2014 Uluslararası Turizm Fuarı'nda Rize'yi tanıttıklarını da dile getiren Vali Çakır, Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle 5-8 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilecek olan organizasyon öncesinde bu resepsiyonun son derece önemli olduğunu söyledi. Rize ve Karadeniz Bölgesi'nin turizm potansiyelini öne taşıyıp Türkiye'nin turizm pastasından daha fazla pay alabileceğini ifade eden Vali Çakır, Rize'nin tanıtımına hız kesmeden devam ettiklerini kaydetti.

Rize'nin kültür, tarih, deniz, gastronomi, inanç, sağlık ve termal turizmini uluslararası acentecilere ve turizm elçilerine yakından tanıttak olmanın dolayı büyük memnuniyet ve heyecan duyduklarını dile getiren Vali Çakır, ziyaret esnasında misafirlerine, Rize'nin yöresel tatlılarından olan pepeçura ikramında bulundu.

DOKA Dubai Uluslararası Gayrimenkul Fuarına Katıldı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Ortadoğu'nun en büyük Gayrimenkul Fuarı olan Dubai International Property Show-IPS'ye (Dubai Uluslararası Gayrimenkul Fuarı) ve Annual Investment Meeting-AIM'ye (Yıllık Yatırım Toplantısı) katılarak, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin gayrimenkul ve turizm yatırım ortamını başarıyla

Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) 40'tan fazla gayrimenkul projelerin lansmanı ile projelerin değerinin yaklaşık 36 milyar dolar olması, BAE'deki gayrimenkul sektörü potansiyelinin ne kadar gelişmiş düzeyde olduğunu göstermekte olup bu gayrimenkul yatırım projelerinin potansiyeli kapsamında IPS'de yatırım yapacak olan bireysel ve kurumsal seçkin müşterilere yatırım projeleri sergilenmiş, şirketlerin tanınırlık kazanmasını sağlanmıştır.

Fuarda katılımcı firmaların profilini Avrupa, Asya-Pasifik, Kuzey ve Güneydoğu Afrika'dan inşaat firmaları, gayrimenkul geliştirme ve yönetim şirketleri, Akıllı Binalar, Konut Projeleri, Plaza ve Ofis Projeleri yapan şirketler, Alışveriş Merkezleri, Oteller, Devremülk Projeleri yapan Şirketler, Finans Şirketleri, Bankalar, Yatırım Şirketleri, Ekonomi Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Emlak Şirketleri, Mimarlık ve Tasarım Şirketleri, Mühendislik ve Danışmanlık şirketleri ; ziyaretçi profilini ise Mimarlar & Tasarımcılar, Ticari Gayrimenkul Yatırımcıları, Müteahhitler, Danışman Mühendisler, Finans Kurumları, Sermaye Yöneticileri Bireysel Yatırımcılar, Endüstriyel Gayrimenkul Şirketleri, Yatırım Ajansları, Pazarlama Uzmanları, Proje Müdürleri, Emlak Danışmanları ve Gayrimenkul Geliştiriciler, Emlak Ofisleri, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Konut Yatırım Ajansları, Gayrimenkul Kuruluşları, Şehir Planlayıcıları oluşturmuştur.

Annual Investment Meeting-AIM (Yıllık Yatırım Toplantısı) ile birlikte düzenlenen IPS, dünya çapında emlak ve turizm sektörleri yatırımları konusunda önemli bir potansiyele sahip olmakla beraber, gayrimenkul ve inşaat şirketleri için kârlılıklarını arttırabilecekleri, yeni bir network elde edebilecekleri dünya standartlarında olan bu organizasyona 3 Trabzonlu gayrimenkul şirketinin yer aldığı, 14'i Türk gayrimenkul firması olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinden toplam 104 firma katıldı ve 20 bine yakın ziyaretçi fuarı ziyaret etmiştir.

Fuarda gayrimenkul yatırımlarının yanı sıra, yayla tatil köyü ve otel yatırımları yapmayı planlayan birçoğu Arap yatırımcı olmak üzere uluslararası yatırımcılarla tanışılıp, bölgemizin turizm sektöründe yatırım potansiyeli, bölgemizde uygulanmakta olan turizm sektörüyle ilgili devlet destek ve teşvikleri ve Kalkınma

Ajansımızca yatırımcılara sağlanan hizmetler hakkında yatırımcılar bilgilendirilmiş olup, yatırımcılar bölgemize davet edildi.

Stratejik network edinmenin yanı sıra ve konferans, fuar, üst düzey üçlü görüşmeler, hükümetler arası görüşmeler, birebir görüşmeler, yatırım ödülleri, kapasiteyi arttırmaya yönelik çalışmaların yer aldığı çok değerli öğrenmeye yönelik etkinliklerin sunulduğu, Birleşik Arap Emirlikleri Başkan Yardımcısı ve Başbakanı Dubai Emiri Şeyh Muhammed Bin Rashid Al Maktum'un himayesi altında 8-10 Nisan 2014 tarihleri arasında Dubai International Convention and Exhibition Centre'da gerçekleştirilen Yıllık Yatırım Toplantısı AIM'de bazı Afrika ve Avrupa ülkelerinin Yatırım Tanıtım Ajansları ile tanışılıp tecrübe bilgi paylaşımını gerçekleştirdi. Ayrıca Dubai'nin başarılı şehir planlaması ve Dubai hükümetinin emirlikte yaşayanlara sunduğu kalite hizmetleri kapsayan Dubai Hükümeti Mükemmellik Modeli hakkında Dubai Maliye ve Ekonomi Bakanlığı uzmanlarından bilgi edinildi. AIM 2014, Doğrudan Yabancı Yatırım (FDI) uzmanlarından yatırımcının sektörüyle ilgili bilgileri ilk elden öğrenme fırsatı sunmakla birlikte, bu uzmanlar yatırımların geri dönüşlerini maksimuma çıkarabilmek için Doğrudan Yabancı Yatırıma ait en son bilgileri ve yatırım politikaları ile ilgili bilgileri yatırımcılarla paylaşmakta olup; paylaşılan bilgi ve analizler, yatırımlarla ilgili doğru ve başarılı kararlar alınmasına yardımcı olmuştur.

Ayrıca Birleşik Arap Emirliklerinin (BAE) 3. büyük emirliği olan Sharjah'ın Yatırım ve Kalkınma Kurumu ziyaret edilerek Yatırım Promosyonu Birim Başkanı Mohamed Juma Al Musharrkh'la tecrübe bilgi paylaşımlarında bulunuldu ve kurumlar arası işbirliği için uzlaşmaya varıldı.

DOKA'yı temsilen fuara Tanıtım, Teşvik ve İşbirliği Birim Başkanı Vahit Ketboğa, TTİB Uzmanı Adil Soltan ve Trabzon Yatırım Destek Ofisi Uzmanı Murat Karaca katıldı.

Fuarda DOKA ile birlikte ayrıca bölgemizden Artvin Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Kurtul Özel, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Emanullah Tüfekçioğlu, Eski Rize Pazar Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Neşet Çakır ve Trabzon ABİGEM Direktörü Yunus Emre Katrancı katıldı.

Kalkınma Ajansları Gaziantep'te Buluştu

İpekyolu Kalkınma Ajansı'nın (İKA) ev sahipliğini yaptığı kalkınma ajansları ve paydaşları arasında bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı 2014 yılı '2. Kalkınma Ajansları Konferansı' Gaziantep'te gerçekleşti.

2. Kalkınma Ajansları Konferansı' kapanış toplantısına katılan Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, «Önümüzde yeni bir dönem var ve başarılarla kendimizi mutlu hissedip rehavete kapılırsak tuzığa düşeriz» dedi. Türkiye'nin son 12 yılda her açıdan daha kalkınmış ülke haline geldiğini belirten Bakan Yılmaz, ülkenin, geçen yıl itibarıyla 820 milyar dolarlık ekonomiye ulaştığını hatırlattı.

Kişi başı milli gelirin 10 bin 700 doları aştığını vurgulayan Bakan Yılmaz, şöyle konuştu: «Ekonomimizi büyütmüşüz güzel ama bu geliri adil bir şekilde dağıtıp yoksulluğu ve işsizliği azaltabildik mi? Bütün bunlara baktığınız zaman yine Türkiye'de çok önemli başarı görüyoruz. Dünyada son 10 yılda gelir dağılımını iyileştiren en iyi ülkelerden biri Türkiye oldu. Hem ekonomiyi bu kadar büyütüp hem de gelir dağılımını iyileştirmek kolay bir iş değil. Bazı ülkeler hızlı büyümek için gelir dağılımından feda eder. Bana göre Türkiye'nin asıl başarısı ekonomik büyümeyle sosyal gelişmeyi eş zamanlı gerçekleştirmesi oldu.»

Sürdürülebilir kalkınma Yönetim kalitesinin sürdürülebilir kalkınmaya ilave edilmesi gerektiğini belirten Bakan Yılmaz, şunları kaydetti: «İyi bir yönetim ve işleyen sistem kuramazsanız ekonomik gelişmeyi sağlayamazsınız. Ayrıca sosyal etkileşim ve çevre konu-

sunda hak ettiğiniz yere gelemezsiniz. Yönetim konusunda da son 12 yılda Türkiye'de ciddi adımlar atıldığını görüyorum. Türkiye vesa-yetçi bir sistemden normal demokrasiye dönüştü. İnsanların inandıkları gibi yaşamadığı bir ortamda yenilikçi ve gelişmiş ekonomik yapı kuramazsınız. İnsanların özgür bir şekilde tartışmadığı, fikirlerini rahat ifade edemedikleri ortamda teknolojiyi ve girişimciliği geliştiremezsiniz. Demokrasi, temel hak ve özgürlükler ile fikir hürriyetinde attığımız adımlar aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma adına çok büyük başarılar olarak tarihe geçti.»

“Yeni reformlara ihtiyacımız var” Yılmaz, Türkiye’nin son yıllarda elde ettiği başarıyı devam ettirmesi gerektiğinin altını çizdi. Türkiye’nin değişim iradesini de sürdürmesi gerektiğine işaret eden Bakan Yılmaz, “Önümüzde yeni bir dönem var ve başarılarla kendimizi mutlu hissedip rehavete kapılırsak tuzağa düşeriz. Ülkelerin, ‘orta gelir tuzağı’ dedikleri tuzak var. Belli bir seviyeye kadar gelip sonra o seviyede uzunca bir süre kalma riskini bertaraf ettirebilmemiz için mutlaka reform irademizi devam ettirmemiz lazım. Bazı hedeflere ulaştıysak onları takdir edelim ama yeni hedefler koymamız gerekir” ifadelerini kullandı.

Türkiye’nin gelecek 10 yılda ikinci bir sıçramayı yapması gerektiğini anlatan Bakan Yılmaz, “Türkiye’nin 2023 hedefine yönelik ikinci bir atılım ve dönüşüm yaşaması lazım. Ekonomik politikalarımızda bazı yeni reformlara ihtiyacımız var. Teknoloji ve bilginin daha fazla katma değere dönüştüğü ekonomik yapıyı hedeflememiz gerekiyor.”

Ajanslar Giderek Güçleniyor

Kalkınma Bakanlığı Müsteşarı Kemal Madenoğlu da, Kalkınma Ajanslarının henüz yeni bir oluşum olduğunu ama giderek güçlendiğini söyledi. Kalkınma Ajansları modelinin demokratik, yenilikçi ve yerel aktörlerin katıldığı bir sistem olduğunu anlatan Madenoğlu, şöyle konuştu: “Türkiye’nin kalkınma sürecinde geçtiğimiz yıllarda 2001 yıllarından 2014 yıllarının başlarına kadar büyük bir aşama kaydettik. Bu süreçte yaklaşık yüzde 5 büyümeye yakaladık. Hükümetimizin 2023 vizyonu olarak ortaya koyduğu hedeflere ulaşmak için, 5 yıllık bir plan hazırladık. Biz teknik çalışmadan sonra Sayın Başbakanımızın başkanlığında hükümet üyelerine bunları sunduk. Yerelde ve Türkiye’de sorunları, potansiyelleri belirledik ve hangi konulara ağırlık verilmesi gerektiğini belirleyerek yol haritası çıkardık. Bu çalışmada 25 kritik alan belirledik. Şimdi bu 25 alanda eylem planları hazırlıyoruz ve bitme noktasına geldi. Eylem planlarımız hemen hemen hazır ve yakında hükümetin önüne koyacağız. İlerleyen zamanlarda reform paketleri olarak kamuoyuna açıklanacaktır.” İhracatın Türkiye’nin büyümesinde lokomotif unsur olacağını söyleyen Madenoğlu, “Tüketim bazlı büyümeden, üretim bazlı büyümeye geçmeliyiz ve ihracatımızı arttırmalıyız. Biz yerel bazda ince işçilikle, orta ölçekli, küçük ölçekli işletmelerin daha nitelikli, daha katma değerli üretim yapmasını sağlamalıyız. Burada kalkınma ajansları katalizör rolü üstlenerek bu sıçramayı sağlamaya çalışmalıyız» diye konuştu.

DOKA Turizm Çalışmalarına Ara Vermeden Devam ediyor.

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki illerinin turizm potansiyelinin tanıtılması amacıyla Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından desteklenen "Doğu Karadeniz'i Tanıtma Gezisi" etkinliği çerçevesinde Bölgemizin tarihi ve turistik yerlerini gezen Suudi Arabistan'ın Yanbu, El Kassim ve Damman şehirlerinden gelen 18 turizm seyahat acentesinin temsilcilerinden oluşan heyet onuruna akşam yemeği verildi.

Yemeğe Trabzon Vali Yardımcısı Abdurrahman Koçoğlu, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Özcan İlarıslan, DOKA Genel Sekreter Vekili Vahit Ketboğa, DOKA Tanıtım, Teşvik ve İşbirliği Birimi Uzmanları Fikri Akkaya ve Adil Soltan ile Turizm Seyahat Acenteleri temsilcileri katıldı.

Doğu Karadeniz Bölgesi'ni tanıtmak amacıyla gerçekleştiren organizasyondan ve Suudi Arabistanlı misafirleri ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Trabzon Vali Yardımcısı Koçoğlu, «Bu doğal güzelliklerimizi size anlatmak, Türkiye'nin sahip olduğu turizm potansiyelinden bölgemizin hak ettiği payı almasını sağlamak amacıyla 4 gün sürecek olan geziye katıldığınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Yaz mevsiminin sıcak ikliminden kurtularak serin bir tatil geçirmek isteyen turistlerimiz için yaylalarımız çok rahat imkanlar sunuyor. Yeşil ile mavinin bü-

yüleyici güzelliğine sahip bölgemizde Arap turistleri de görmeyi arzu ediyoruz» dedi.

Arap ülkelerinden Doğu Karadeniz'e gelen turist sayısının her yıl istikrarlı olarak arttığına dikkat çeken Koçoğlu, gerçekleştirilen organizasyonların yaşanan turist artışında büyük payı olduğunu belirterek, başta DOKA olmak üzere emeği geçenlere teşekkür etti.

Suudi turizm acente yetkilileri ise, Doğu Karadeniz'in muhteşem bir doğası ve güzelliği olduğunu ifade ederek, bölgeye önemli sayıda turist göndereceklerini söylediler.

Program, Türk ve Arap turizm acente yetkililerinin yaptıkları ikili iş görüşmelerinin ardından çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi.

Vali Çiftçi Suudi Arabistan Seyahat Acenteleri ve Tur Operatörlerini Kabul Etti

Doğu Karadeniz Bölgesini Ortadoğu'da yeni pazarlara açmak amacıyla Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (DOKA) desteği ile düzenlenen "Doğu Karadeniz Fam Trip" etkinliği kapsamında, Karadeniz Bölgesi gezisine çıkan Suudi Arabistanlı seyahat acenteleri ve tur operatörleri temsilcileri ile THY Yanbu Satış Şefi Ahmad Yahya Mahmoud'dan oluşan heyet, Vali Kenan Çiftçi'yi ziyaret etti.

Suudi Arabistan'dan gelen seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin ilgilendiği turist profili, turistlerin eğilimleri ve Suudi Arabistan'ın turist potansiyeli hakkında organizasyon firması yetkilisinden bilgi alan Vali Kenan Çiftçi, Suudi Arabistan'dan gelen seyahat acenteleri ve tur operatörlerine Ordu'nun turizm potansiyeli, turizm destinasyonu ve Ordu hakkında genel bilgiler verdi.

Suudi Arabistanlı seyahat acenteleri ve tur operatörlerine "İlimize hoş geldiniz" diyerek, konuşmasına başlayan Vali Kenan Çiftçi, "Ordu'yu sizlere tanıtmaya çalışacağım. Ancak, 10 yıldan bu yana Suudi Arabistan'dan Ordu'ya gelen konuklarımız var. Ordu'yu onların da ağzından dinleyebilir, tanımaya çalışabilirsiniz. Suudi Arabistan'dan Ordu'ya gelen gruplar, Ordu'yu çok beğeniyorlar. O kadar çok beğendiler ki hatta buradan ev dahi satın aldılar ve yazın burada yaşıyorlar. Bir diğer açıdan baktığımızda kültürel ve dini açılarından birbirine yakın toplumlar. Ordu insanı sıcakkanlı ve misafirperver bir yapıya sahiptir" dedi.

Ordu'nun, 19 ilçesi, 750 bin nüfusu ile geniş bir alanda çok farklı kesimlere hitap eden bir il olduğunu belirten Vali Çiftçi, "Turizmde '4G' diyoruz. Gezme, görme, gurme ve gülme. Bunların tamamını burada karşılayabilecek ve bu etkinlikleri yapabilecek alan ve mekanlar var. Beşinci G ise girişimcilik o da sizlersiniz. Ordu'muz tarihi ve doğal güzellikleri ile dünyada ender kendine mahsus özellikleri olan ve özellikle Ortadoğu insanının geldiğinde zevk aldığı bir yerdir. Buraya gelen insanlarımız, buradaki tabiatı, ağaçları, yeşilliği, denizi, yaylaları gördüğünde hayallerindeki daha ötesini görmüş olduklarında ayrı bir zevk alırlar" dedi.

Suudi Arabistanlı seyahat acentelerinin ve tur operatörlerinin müşteri portföyünde gençlerin, yeni evlenen çiftlerin balayı seyahatleri ile orta yaşlardaki ailelerin önemli bir yer tuttuğunu öğrenen Vali Çiftçi, Ordu'nun gençler ve yeni evlenen çiftlerin balayını geçirebilecekleri ideal bir yer olduğunu ifade ederek, "Ordu, yamaç paraşütü

gibi çok farklı sporların yapılabilirdiği, Boztepe'den çok güzel görünen bir il'dir. Boztepe, şiirlerde de ifade edildiği gibi 'Boztepe'ye çıkmalı, şu Ordu'ya bakmalı' diye anlatılan mekandır. Gecesi ise çok farklıdır. Bir kadının boynuna taktığı gerdanlık gibidir yukarıdan bakıldığında, muhteşem bir görüntüsü olur. Ordu'nun 121 km sahili var ve bu sahillerin tamamında denize girilebiliyor. Bir beyefendinin eşini götürebileceği dünyanın en güzel yerlerinden bir tanesi burasıdır. Sahilde yürüme bandları, spor yapabilecek alanlar bulunuyor. Ordu, özgür bir ildir. Hiç kimse bir başkasına ters gözle bakmaz. Ailece akşamları rahat gezilebilir. İnsanların rahat ettiği ve huzur bulduğu bir şehirdir" diye konuştu.

Vali Kenan Çiftçi, seyahat acenteleri ve tur operatörlerine slayt sunumu eşliğinde Ordu hakkında genel bilgiler de verdikten sonra konukların Ordu ile ilgili merak ettikleri soruları da cevaplandırdı.

Vali Kenan Çiftçi, Suudi Arabistanlı bir seyahat acentesi yetkilisinin Arap turistlerce ailelerin daha rahat edebildikleri apart tipi tesislerin tercih edildiğini ifade etmesi üzere yaptığı açıklamada, "Daha önceden de ilimize gelen Arap turistlerin öneri ve talepleri doğrultusunda, turizm yatırımcılarımızı özellikle yaylalarda ve sahip kesiminde bungalov ve apart tarzı konaklama tesislerinin yapımı için teşvik ediyoruz. Bununla ilgili çalışmalar başladı ve hızla devam ediyor" dedi.

Suudi Arabistan'dan gelen seyahat acenteleri ve tur operatörleri, Valilik binası önünde çekti oldukları hatıra fotoğrafı ile birlikte Valilik ziyaretlerini tamamladılar.

Ziyarette, İl Kültür ve Turizm Müdürü Erkan Gülderen ve DOKA Ordu Yatırım Destek Ofisi Yetkilisi Ali Paşa Hekimoğlu da hazır bulundu.

Trabzon Kurvaziyer Gemilerine Hazırlanıyor.

Trabzon, Kurvaziyer turizme tam destek veriyor. Karadeniz Havzasında Trabzon'un bir marka haline getirme çalışmaları hızla sürüyor. Uluslararası planda tanıtımla ön plana çıkan Trabzon, bu yıl 12 Nisan'da ilk kurvaziyer gemiyi ağırlayacak. Geçtiğimiz yıl 27 kurvaziyer sayısına ulaşan Trabzon'a bu yıl için şu anda 40 kurvaziyer gemi rezervasyon yaptırdı. Kurvaziyer gemilerin gerek sayısının daha da artırılması gerekse gelen turistlerin şehrinde ağırlanması konusunda çalışmalar tüm hızıyla devam ediyor.

Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu başkanlığında yapılan "Kurvaziyer Turizm" Toplantısına Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, TÜRSAB Doğu Karadeniz Yürütme Kurulu Başkanı Suat Gürkök, DOKA Genel Sekreter Yardımcısı Vahit Ketboğa, Trabzon Liman İşletme Genel Müdürü Muzaffer Ermiş TTSO Yönetim Kurulu Üyeleri ve sektör temsilcileri katıldı.

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI DR. ORHAN FEVZİ GÜMRÜKÇÜOĞLU

Kurvaziyer Turizm Toplantısı'na katılan Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, konuşmasının başında yeni büyükşehrin kuruluşunun önemli bir uğraşı olduğunu ifade ederek çok yoğun bir organizasyon dönemi olduğunu söyledi. Bütün katkılara açık olduğunu söyledi.

Turizm konusunda gerçekleştirilen bu toplantının yanı sıra şehrin geleceği ile ilgili her alanda, her birinin, her önerisini bu şehrin sahibi olarak sizlerden beklediğim katkılarınız ile büyüyeceğini ve yükseleceğini aktardı. Gümrükçüoğlu, "Sadece turizm değil, öngördüğünüz her alanda ne önerirseniz çalışacağımız hususlar olarak ders bilip çalışacağımızı ve yine sizlerle dönüp paylaşacağımızı bilmenizi isterim. Dolayısıyla şehir eğer bir şey yapacaksa sizlerle yapacak, beraber yapacağız, yani öngörülerinizi her alanda özellikle istihdam ediyoruz. Sizlerin bilgi birikimi ve şehrin hem sahibi hem sakini olarak sizlerden istihdam ediyoruz."

Kurvaziyer Turizm konusundaki Trabzon'da gerçekleşen ilk toplantıya katıldığını anımsatan Trabzon büyük Şehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, kurvaziyer turizmi ile gelen yolcuların şehirde park alanları sorununu belediye olan destek vereceğini söyledi. Trabzon'un dar alanları bulunmasına karşın, sahilde Belediye Otobüslerinin bulunduğu alan ile kavşak arasındaki bölgenin bu amaçla kullanılabileceğini aktardı.

TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI M. SUAT HACISALİHOĞLU

Büyükşehir Belediye Başkanının, Büyükşehir olur olmaz ayağının tozu ile hemen sorumluluğu üzerinde hissedererek toplantımıza katıldığını ifade eden TTSO Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, kendisine teşekkür ettiklerini söyledi. Kurvaziyer turizmi konusunda hep birlikte yürütülen çalışmalara Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ve TÜRSAB'ında destek verdiğini ve toplantıya katıldıklarını aktardı.

"Kurvaziyer turizmi üzerinde neden duruyoruz?" şeklindeki soru ile konuşmasına başlayan Başkan M. Suat Hacısalihoğlu, dünyada kurvaziyer turizminde çok hızlı ve önemli gelişmeler olduğunu, bu turizmi katılan turistlerinde harcama oranlarının da çok yüksek olduğuna dikkat çekti. Kurvaziyer turizmini araştırdıklarında Trabzon'u biraz daha ön plana çıkarmak üzere kurvaziyer turizminde gerekli katkıyı almak üzere çalışmalar başlatıldığını ifade etti.

Yıllardan beri şehrimize belirli oranlarda kurvaziyer gemi geldiğini vurgulayarak amaçlarının bu alışkanlığı çok daha ileri seviyelere taşımak olduğunu ifade etti. Bu doğrultuda,

Karadeniz Cruise Platformu'nun 4 ülkeden 4 liman şehrinin katılımı ile kurulduğunu anımsatan Hacısalihoğlu, Yalta'da düzenlenen Uluslararası Karadeniz Forumunda tanıtımının yapıldığını dile getirdi. Hacısalihoğlu, önümüzdeki zaman içerisinde kurvaziye turizmi konusunda Trabzon'un çok daha etkili olacağını vurgulayarak şöyle konuştu: "Yalta'daki toplantıda özellikle Karadeniz Havzasını 7 ülke 7 kültür şeklinde lanse ettik. Bunu hep birlikte seslendirerek 7 ülke 7 kültür programı önemli bir kurvaziye rotası olacaktır. Bu bazı programlarda ikiye bölünebilir. Karadeniz'in doğu ve batı tarafı olabilir. Önümüzdeki günlerde bunlar yapılacak olan çalışmalardır. Her şeyden önce bizlerin buna sahip çıkması ve bu konuda üzerimize düşün görevi yapmamız gerekiyor. Düşünün ki bir gemi bin kişi veya daha yukarıda olabiliyor. Dolayısıyla şehri bir anda bu kadar turist geliyor. Biz arzu ettik ki gelen turisti ağırlama konusunda üzerimize düşün her türlü görevi yapmak. Bu şehir gezisinden, şehrin kültürünü tanıtmada, tarihi ve doğal güzelliklerin tanıtımının yanında aynı zamanda bu zengin turistlerin şehrin ekonomisine katkıda bulunmak üzere sunacak olduğumuz metreyeler ile ilgili ayrıca çalışmamız gerekiyor. İsti bu toplantılarda bütün bu konular gündeme getirilerek atılacak adımların neler olduğunu sizlerin de görüşleri ile birlikte gerçekleştirmek olacaktır." dedi.

DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI GENEL SEKRETERİ ÇETİN OKTAY KALDIRIM

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, toplantıda yaptığı konuşmada, Doğu Karadeniz'de kurvaziye turizm konusunda güzel bir mesafe alındığını söyledi. Sektörde, kamu, özel sektör ve sivil toplum işbirliğinin çok önemli olduğunu ve bunun sağlanmış olmasının avantaj getirdiğini ifade ederek Trabzon'un Büyükşehir statüsüne kavuştuğunu, genel olarak turizm özel olarak ta kurvaziye turizmi konusunda öncülüğünün önemli olduğunu aktardı. Bu işbirliğinin hızlı bir şekilde devam etmesi gerektiğini vurguladı. Zamanla bölgedeki illere yayılan bir destinasyonların ortaya çıkabileceğini kaydetti.

Kurvaziye limanının altyapısının geliştirilmesi ve şehirle bütünleştirilmesinin önemli olduğuna dikkat çeken Kaldırım, şehirle ulaşımın kolaylaştırılması ile turistlerin şehrin tarihi ve doğal güzelliklerini görmelerinin yanı sıra ekonomik olarak şehre da katkı sağlamlarının önünün açılması gerektiğini, harcama yapabilmelerine imkan verilmesi gerektiğine dikkat çekti. Kaldırım, "Gelen

turistlerin gelir düzeyleri son derece yüksek, dolayısıyla harcama eğilimleri çok daha fazla oluyor. Artık yaşlıların yanı sıra gençlerin de kurvaziye turizmini tercih etmeye başladı. Bu turistlerin şehrin içine girmesi, özellikle geleneksel tarihi sokaklarımızı gezerken alışveriş yapmalarını da sağlamak gerekiyor. Bir Ortahisar projemiz var ve onun yapılması, bir de meydan merkezli bir hat düşünerek Trabzon'un doğasını tarihini yansıtan bir oteller ve turizm bölgesi oluşturulmalıdır. Büyükşehir Belediye Başkanımızın Teleferik Projesi, Botanik Projesi gibi güzel projeler ile örtüşecek merkez Ortahisar ve meydan seçilerek bir planlama ve strateji ortaya konulmalıdır." dedi.

TÜRSAB DOĞU KARADENİZ YÜRÜTME KURULU BAŞKANI SUAT GÜRKÖK

TÜRSAB Doğu Karadeniz Yürütme Kurulu Başkanı Suat Gürkök 15-16 yıl önce sadece 3 gemi ile başlanan kurvaziye turizminin geçtiğimiz yıl 27 gemiye ulaştığını söyledi. Trabzon'a uğrayan kurvaziye gemilerin daha fazla olması gerektiğini kaydeden Gürkök, "Bu yıl aldığımız bilgilere göre şu ana kadar 40 civarında rezerve alındı. İnşallah iptaller olmaz. Götürde büyüyen bir turizm çeşidi. Tabi ki ben 3-4 gün önce Odesa'da idim kurvaziye konusunda temaslarda bulundum. Ardından TÜRSAB Kurvaziye Kurulu toplantısına katıldım. Akdeniz'de Suriye'deki olumsuzluktan ötürü bazı iptaller söz konusu görüşüldü.

İstanbul'dan başlayan turlar Sinop, Trabzon, bazen Samsun'a uğruyor. Batum, Sochi, Yalta ve Odesa hattında devam ediyor. Beklentimiz bu yıl istediğimiz rakamı buluruz." şeklinde konuştu.

Gürkök, liman altyapısının bu gemilere göre uzun vadede hazırlanmasının önemli olduğunu kaydederek, "Gemilerin hacimleri gün geçtikçe büyüyor. 3-4 bin yolculu gemiler yapılıyor. Gerek uzunluk gerekse hacim olarak büyüyen kurvaziye gemilerine limanlarımızın altyapısının da uygun hale getirilmesi ve bu gemilere hizmet verebilecek altyapının oluşturulması gerekiyor." Önerisinde bulundu.

Kurvaziye gemi ile gelen turistlerin Sümela, Ayasofya ve Atatürk köşkü ziyaretlerinin yanı sıra bazı turistlerin de şehir içinde alışverişe çıkmak istediklerini aktaran Gürkök, bu turistlerin şehre çıkışlarında otobüs araçlarına park alanları oluşturulması gerektiğini kaydetti. Gürkök, şöyle konuştu: "Gerek yiyecek içecek bakımından gerekse alışveriş bakımından esnafımızın bu turizm destinasyonundan yararlanması gerekiyor."

Doğu Karadeniz'e Arap Turist İlgisi Artarak Devam Ediyor

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Doğu Karadeniz Bölgesi'nin turizm sektöründen hak ettiği payı alması için turizm odaklı tanıtım çalışmalarına devam ediyor.

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki illerinin turizm potansiyelinin tanıtılması amacıyla DOKA tarafından desteklenen "Doğu Karadeniz'i Tanıtma Gezisi" etkinliği çerçevesinde Ürdün Seyahat Acentaları Birliği Başkanı (JSTA Manager) Mohammad Qawasmi başkanlığında Ürdün'ün en ünlü televizyon ve radyo temsilcileri ile Ürdün seyahat acente temsilcilerinden oluşan heyet, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin tarihi ve turistik yerlerini gezdi.

Bölgeye hayran kalan Ürdünlü heyet, Doğu Karadeniz'e Ürdünlü turistleri getirmek için çalışma başlatma kararı aldı. Heyette yer alan televizyoncu ve radyocular gezi boyunca canlı yayın yaparak, Doğu Karadeniz'i yeryüzündeki cennet diye tanıttılar.

Yöredeki turizmin gelişmesi için DOKA olarak tanıtım, her türlü yatırım, işbirlikleri kurma, eşleştirme ve teşvik konularında gerek bölgede, gerekse Körfez ülkelerinde ciddi çalışmalar yaptıklarını, Arap yetkililere ve yatırımcılara rehberlik ettiklerini anlatan DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

"Dubai, Riyad ve Cidde fuarlarında tanıtımlar yaptık ve buralarda birçok organizasyon düzenledik. Ayrıca körfez ülkelerinden çok sayıda iş adamı, gazeteci, turizm acentesi ve önemli kuruluşları bölgemizde ağırladık ve ağırlamaya da devam ediyoruz.

Girişimlerimizle Suudi Arabistan'dan Trabzon'a direkt uçuşlar başladı. Haziran 2013'te ilk olarak Riyad'dan yapılan tarifesiz uçak seferlerinin ardından yelpaze genişledi ve bu seferler artık Cidde, Medine, Dubai ve Lübnan'dan da yapılar hale gelecek."

Turizmde uluslararası platformlarda tanıtım yapılmasının bölge turizmine ciddi katkı yaptığını vurgulayan Kaldırım, tanıtım çalışmalarının sonucunu kısa sürede görmenin kendilerini memnun ettiğini ve bu tür çalışmalara devam edeceklerini sözlerine ekledi.

Doğu Karadeniz'de en çok Uzungöl, Çakırgöl, Sümela Doğal Parkı, Ayder, Kümbet ve Çambaşı yaylaları, Kafkasör ve Karaca Mağarası'nı ziyaret eden Araplar, yörede yazın serin havası, dereleri ve yağmuruyla eşsiz bir manzara eşliğinde konaklayabiliyor.

Turistler, şehir merkezlerinde alışveriş yapmanın yanı sıra yörede trekking, rafting, safari, balık tutma, fotoğrafçılık, tırmanma, paraşütle atlama, kayak, kaplıcalardan yararlanma imkanı bulabiliyor.

Arap turistler, sağlık hizmetlerinin kaliteli ve ucuz olması, Türk mutfakının helal ve Arap mutfakına yakın olması, güncel moda ve geniş alışveriş imkanları sebebiyle de Türkiye'yi ve Doğu Karadeniz'i tercih ediyor.

Vali Karahan Alman Seyahat Acenteleri Temsilcilerini Kabul Etti

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki illerinin turizm potansiyelinin tanıtılması amacıyla Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından desteklenen "Doğu Karadeniz Fam Trip" etkinliği çerçevesinde Almanya'daki seyahat acentelerinin temsilcilerinden oluşan heyet, Vali Hasan Karahan'ı ziyaret etti.

Geziye, geziyi destekleyen Türk Hava Yolları'ndan 1 temsilci, Almanya'daki çeşitli tur operatörleri, Alman Merkez Bankası'nın ve çeşitli sivil toplum örgütlerinin turlarını yapan şirketlerin temsilcileri katılım sağladı.

16 kişilik heyette bulunan Seyahat Acente Sahibi Selim Demiröz, "Programa Ordu'dan başladık, Batum'a kadar devam edeceğiz. Bölgeyi tanımaya çalışıyoruz. Karadeniz'i yurtdışında tanıtmak için elimizden geleni yapacağız" diye konuştu. Katılımcılar ayrıca kendilerine sunulan Almanca tanıtım materyallerinin kendilerinde Giresun'la ilgili olumlu bir izlenim oluşturduğunu dile getirdiler.

Gösterimi yapılan Giresun'a ilişkin tanıtım filmi ve sunumunun ardından ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getiren Vali Karahan, "Giresun, Kalesi, Adası, Zeytinlik Mahallesi

gibi tarihi ve turistik değerleriyle öne çıkan bir il. Dünyanın en zengin vejetaryen mutfaklarından birine sahip. Doğal güzellikleri gerek şehrin kıyı kesiminde gerekse iç bölgelerinde öne çıkıyor. Bölgemizde yeşilin, doğanın korunduğu illerden biri. Giresun'un sahip olduğu tarihi, kültürel ve turistik değerlerin tanıtımını amaçlayan, bölgeye turist çekmeye yönelik bu tür tanıtım gayretlerini önemsiyoruz" diye konuştu. Ziyarette, Vali Yardımcısı Yüksel Çelik, İl Kültür ve Turizm Müdürü Emin Yılmaz, DOKA Giresun Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Özge Adıgüzel, Giresun Turizm Hizmet Altyapı Birliği temsilcisi Hatice Sıpcıkoğlu hazır bulundu.

Ziyaretin ardından, grup Kökevi ve yayla gezileriyle Giresun programını tamamlayacak, yarın itibarıyla ise Trabzon, Rize, Batum turlarıyla devam edecek.

Karadeniz İşbirliğine Gidiyor

Avrupa Birliği, Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI) kapsamında yürütülmekte olan “Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı 2007-2013” programı 2. Çağrısı kapsamında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (DOKA) proje ortağı olarak yer aldığı 2 projenin tanıtım toplantısı Zorlu Grand Otel’de yapıldı.

18 ay boyunca yürütülecek ve toplam bütçesi 654.394 Avro olan BS NST projesinin tanıtım toplantısına Trabzon Vali Yardımcısı Halil İbrahim Ertekin, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, DOKA Avrupa Birliği Programları Koordinatörü Mehmet Bozdoğan ve çok sayıda davetli katıldı.

Proje hakkında bilgiler veren ve bir sunum gerçekleştiren DOKA Avrupa Birliği Koordinatörü Bozdoğan, proje hakkında şu bilgilere verdi. “Sürdürülebilir Bir Karadeniz Turizmi için - Ortak Tanıtım ve Gelişim Stratejileri Karadeniz Ağı” BS-NST projesi kapsamında Türkiye’den IPA Ana Yararlanıcı olarak yer alan DOKA, Moldova, Gürcistan, Bulgaristan ve Ukrayna’dan 5 proje ortağı ile beraber çalışacaktır. 2015, Haziran ayına kadar devam edecek BS NST Projesinde faaliyetleri ile Karadeniz Havzasındaki 5 komşu ülke bölge/şehirleri’nden proje ortakları ortak bir turizm pazarlama stratejisinin geliştirmeyi, turizmle ilgili kurumların kapasite ve yeteneklerinin geliştirilmesini ve turizm destinasyonlarının etkin bir şekilde tanıtımını hedeflemektedir. Proje içerisinde gerçekleştirilecek aktivitelerde turizm alanında çalışan, kamu kurumları, özel sektör ve STK’ların aktif katılımı öngörülmektedir”

Programın Karadeniz havzasında yer alan ülkelerde daha güçlü ve sürdürülebilir bir kalkınma için daha güçlü bölgesel işbirlikleri ve ortakları sağlamayı amaçladığının altını çizen Genel Sekreter Kaldırım, “Ajansımız bölge planlarında turizm, kalkınma için bölgemizde potansiyeli olan önemli bir sektördür. Bu projelerde gene bölge planlarımıza uyumlu ve destekler nitelikte olup, projeler üzerinden Karadeniz komşularımızla kültürel miras turizmi, eko turizm, kurvaziyer turizmi gibi tematik alanlara odaklanarak ortak stratejiler, ortak ürünler ve ortak tanıtımlar gerçekleştirmeyi hedefliyoruz” biçiminde konuştu.

Karadeniz havzasında arzulanan işbirliğinin sağlanmasını amaçladıklarını kaydeden Genel Sekreter Kaldırım, Ajans olarak AB Projelerine önem verdiklerini ifade ederek, “ Karadeniz havzasında 4 bin km’lik kıyı şeridi üzerinde yaklaşık 160 milyon insanın yaşadığı bu coğrafyada maalesef kültürel, iktisadi ilişkiler ve

işbirlikleri arzulanan düzeyde değildir. Soğuk savaşında etkisiyle geçmişte sınırlı kalmış ilişki ve işbirliğinin günümüzde mümkün olduğunca hızlı geliştirmek için çeşitli alanlarda yoğun işbirliğine girmemiz gerekmektedir. Bu noktada sınır ötesi işbirliği programı bizlere önemli fırsat ve olanaklar sunmaktadır” şeklinde konuştu.

TTSO Başkanı Hacısalihoğlu, DOKA’nın bölgenin gelişmesi adına önemli çalışmalara imza attığını kaydederek, “Böyle projelerin sunulmasından çok memnunuz. Projeyi katkılarından dolayı Başta DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım olmak üzere, herkese teşekkür ediyorum. Bir kez daha belirtmek istiyorum ki, Ajansımızın diğer kalkınma ajansları arasında, verimlilik sıralamasında birinci olması bizleri mutlu ediyor. Sayın Genel Sekreterimiz ve ekibini kutluyorum. Az para ile çok daha fazla işlerin nasıl yapılacağını bizlere gösterdiler. Karadeniz havzasının ekonomik yönden gelişmesini sağlarken, turizmi, kültürü ve ticareti unutmamalıyız. Karadeniz havzasında önemli bir potansiyel var yeter ki, bu işbirliğini sağlam bir ticaret ile birlikte yapalım. Kültür turizmi yani turizm son yıllarda ön plana çıkıyor. Biz turizmi Karadeniz içerisinde düşündüğümüzde her ülkenin menfaatine olacaktır. Proje kültürel ve sosyal ilişkilerin gelişmesine katkı sağlayacaktır” ifadelerine yer verdi.

BS NST projesi basın toplantısı bu proje ve program kapsamında Türkiye’den DOKA, İstanbul Valiliği (IPA Ana Yararlanıcı) ve Bahçeşehir Üniversitesi ile Türkiye dışında 6 farklı Karadeniz ülkesinden proje ortakları ile yürütülen ve kültürel mirasa odaklanan 1.1 milyon Avro toplam bütçeli bir başka proje olan ALECTOR projesinin de sunumları ve soru-cevap kısmı ile tamamlandı.

DOKA 500 Yıllık Ecdat Mirasına Sahip Çıktı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması konusunda yapılan çalışmalara destek veriyor.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Hemşin Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından yürütülen ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen "Ecdat Hatırası Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii Restorasyon Projesi"ni yerinde inceledi.

Berberinde Hemşin Kaymakamı Hamza Türkmen ile Rize'nin Hemşin ilçesi Bilen Köyü'nde ki 500 yıllık tarihi caminin restorasyon çalışmalarını hakkında bilgi alan Genel Sekreter Kaldırım, Ajans olarak, bölgenin kültürel yapısını, geleneksel yapısını ön plana çıkaracak, hayata geçirecek ve gelecek nesillere orijinal haliyle aktaracak projelere destek verdiklerini söyledi. Genel Sekreter Kaldırım, "Bölgemizde ahşaptan yapılmış, yöresel mimariyi yansıtan, yöreye özgün, Türkiye'de bir başka yerde örneğini bulamayacağınız camilerimiz var. Ajans olarak böyle özel yapıların geleceğe aktarılmasına destek veriyoruz ve her mali destek programımıza bunu koyuyoruz" dedi.

"500 yıllık Bilen Köyü Camiimizin yaşatılması, gelecek nesillere aktarılması konusunda ajansımızın ciddi katkısı var" diyen Kaldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

"Bu tarihi yapılar, bölgenin geneliğini, kültürel yapısını yansıtan, insanımızın inanç sistemini, ilmek ilmek mihrabına, minberine, motifine bütün mimari yapısına aktardığı yapılarıdır. Bizim kırsal alanda dahi medeniyet seviyemizin, inanç sistemimizin, estetik anlayışımızın, manevi derinliğimiz ne noktada olduğunu gösteriyor. Bu çalışmayı çok önemsiyoruz. Bu proje bölgede uyguladığımız, destek verdiğimiz ilk proje. Atalarımızın emanetine sahip çıkmış olmaktan dolayı son derece mutluyuz. Bunun devamı da gelecektir. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum."

DOKA olarak bölgede ki camiler ile ilgili yeni bir çalışma başlattıklarını da ifade eden Kaldırım, özellikle yöresel mimariyle yapılmış camilerin tespit edilmesi, kayıt altına alınması, fotoğraflanması, görüntülenmesi, ihtiyaçlarının

belirlenmesi, arşivlenmesi ve envanterinin çıkarılması konusunda yaptıkları çalışma sonucunda ortaya çıkacak ihtiyaçlara göre öncelikleri ajansın mali destek programına koyacaklarını ve bu yöndeki projelere destek vereceklerini söyledi.

Hemşin Kaymakamı Hamza Türkmen ise, Hemşin Bilen Köyü Tarihi Camii'nin Restorasyon ve Restitüsyon Projesi işlemlerine devam ettiklerini ve çalışmalarını bu yılın ağustos ayında bitirmeyi planladıklarını kaydetti.

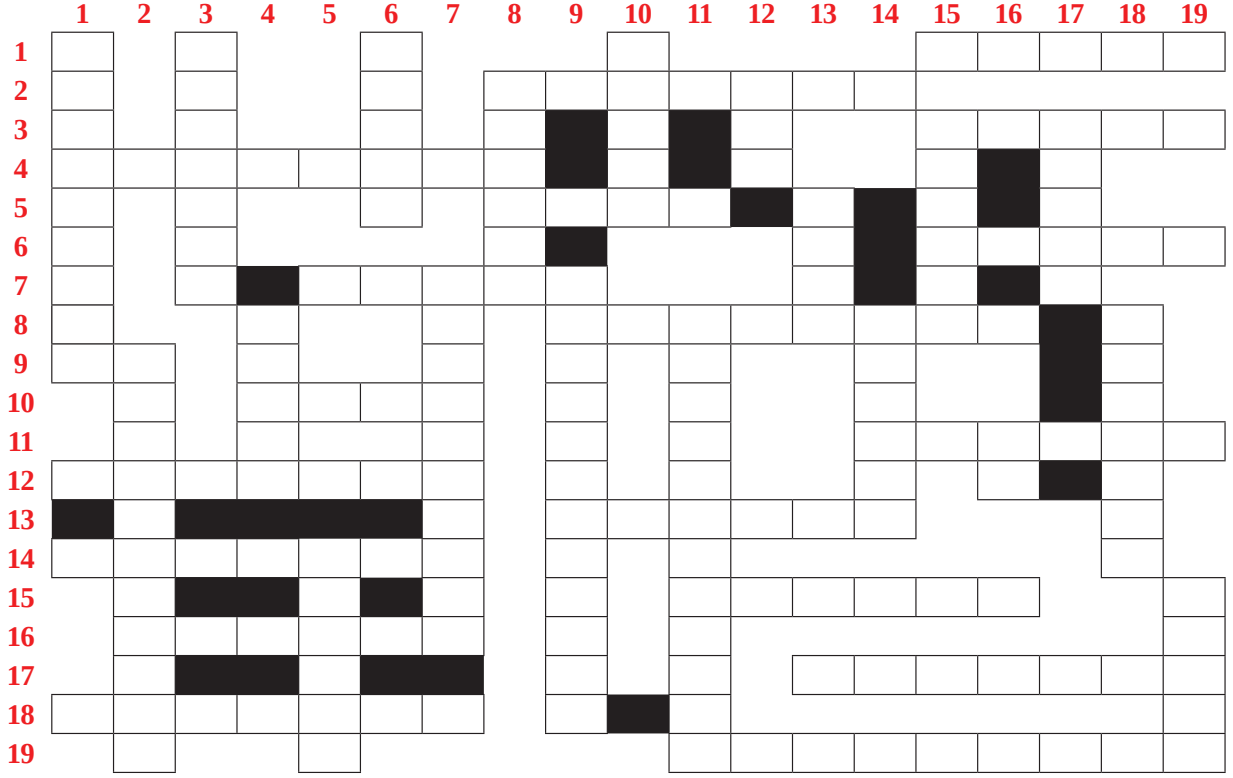
Yaklaşık 300 bin TL'ye mal olacak "Ecdat Hatırası Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii Restorasyon Projesi"ni DOKA, Özel İdare ve Hemşin Köylere Hizmet Götürme Birliği birlikte yürütüyor.

Bil Bakalım

8.Sayıdan itibaren Bil Bakalım adı altında çoğunluğu DOKA Bölgesi'ni ilgilendiren bulmacanın sekizincisi bu sayımızda yer buluyor. Sizlere bölgemizin bu yönde hazırladığımız bulmacamızla DOKA Bölgesini eğlenceli bir şekilde okuyucularımıza tanıtmak..

SOLDAN SAĞA

- 1) DOKA Bölgesine has yöresel oyun
- 2) Giresun'u İç Anadolu Bölgesi'ne bağlayan 2 bin 200 rakımlı geçit
- 3) 1 Nisan 1961 tarihinde 7033 Sayılı Kanunla kurulmuş Ordu'nun ilçesi
- 4) Torul'a 27.km mesafede bulunan kilise
- 5) DOKA'ya komşu Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın kısa adı
- 6) Rakımı 1340 metre olan Ordu'nun ilçesi
- 7) 955 yılında Gürcü Kralı David zamanında başlanmış, 1027 yılında Bagratlı Kralı Magistros tarafından bitirilmiş Yusufeli ilçesinde bulunan manastır
- 8) Giresun ve Gümüşhane'nin komşusu il
- 9) İlave
- 10) Kürtün ilçesine 6 km. mesafede Osmanlıların Rum Pontus Devletine karşı savunma amaçlı yapılmış kale

- 11) Trabzon'da yapılan 9, 11, 13 ve 15. Uluslararası Karadeniz Tiyatro Festivaline katılmış ülke
- 12) Giresun'a özgü kırmızı üzüm, un ve süttten yapılan bir tatlı türü
- 13) Artvin'de 9.yüzyılda yapıldığı tahmin edilen kale
- 14) Güneysu ilçesinin eski adı
- 15) Mitolojik dönemlerdeki adı Dambur olan Rize'nin ilçesi
- 16) Trabzon'un bir ilçesi
- 17) 23-30 Temmuz 2011 tarihleri arasında Trabzon'da düzenlenen Avrupa Gençlik Olimpik Oyunlarında müsabaka yapılan 9 spor branşından biri
- 18) Ordu'nun ilk kuruluş yeri olarak bilinen Bizanslılarca XI. yüzyılda yapılan küçük bir gözetleme kulesi
- 19) Artvin ili sınırları içerisinde yer alan bir buzul gölü

ÜSTTEN AŞAĞI

- 1) Akçaabat ilçesinin eski adı
- 2) İyidere'nin Osmanlı öncesi adı
- 3) Eski adı Aspet olan Rize'nin ilçesi
- 4) Şavşat'ta bulunan içinde büyüklükleri 20-150 m2 arasında değişen 2 adanın olduğu göl
- 5) Fırtına Deresinin Aşağı Şimşirli kolu üzerinde kuzey-güney doğrultusunda uzanan tek gözlü, kemerli, taş köprü
- 6) İkizdere sınırları içerisinde 1952 metre rakımlı yayla
- 7) Trabzon'da açılan ilk mizah gazetesi
- 8) DOKA'nın da üyesi olduğu Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği'nin kısa adı
- 9) 1976-1977 sezonunda attığı 18 golle gol kralı olmuş Trabzonsporlu futbolcu
- 10) Akkuş ilçesinin Tokat iline bağlı komşu ilçesi

- 11) Şebinkarahisar Kızılca Mahallesi'nde 1713 yılında yaptırılmış çeşme
- 12) Artvin ve yöresinde oynanan bir halk oyunu
- 13) Trabzon'da konsoloslugu bulunan ülke
- 14) 29 Haziran 2005 tarihinde ilan edilen Türkiye'nin ilk ve tek Biyosfer Rezerv Alanı
- 15) DOKA'ya komşu Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın kısa adı
- 16) Yusufeli'nde bir kale
- 17) Sütlacı ile ünlü Hamsiköy'ün yer aldığı Trabzon'un bir ilçesi
- 18) Fırtına deresi üzerinde eski adı "Çinçiva" olan 1696 yapımı tarihi köprü
- 19) Afganistan'da Barış Gücü birliklerine bağlı bir grup İspanyol askerini taşıyan uçağın Trabzon Hava Limanına inmek isterken çarparak infilak ettiği dağ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	U	N	E	S	C	O				E									
2	K		R			H		E	Ğ	R	İ	B	E	L					
3	R		Z			T		U		B		A			K	U	M	R	U
4	A	L	U	C	R	A		R		A		R			A		A		
5	Y		R			M		O	R	A	N		İ		R		Ç		
6	N		U			I		D					R		A	K	K	U	Ş
7	A		M		İ	Ş	H	A	N				A		C		A		
8				P			A		E	R	Z	İ	N	C	A	N		Z	
9	A	T		A			B		C		E			A				İ	
10		R		Z	İ	L	E		M		Y			M				L	
11		A		A			R		İ		N			İ	N	G	Ö	L	Ü
12		B	O	R	Ç	K	A		P		U			L		A		İ	
13		Z			İ		N		E	S	B	E	K	İ		G			S
14	T	O	R	U	L		A		R		E					A			Ö
15		N			H		S		E		H	O	P	İ					Ğ
16		S			O		I		K		A						K	T	Ü
17		P			R				L		T	O	P	Ç	A	M			T
18	H	O	R	H	O	T			İ		U								L
19		R			Z				A	N	K	A	R	A	G	Ü	C		Ü

18. Sayı Cevap Anahtarı

Artvin

Giresun

Ordu

Rize

Trabzon

Gümüşhane

Artvin

Giresun

Ordu

Rize

Trabzon

Gümüşhane

Artvin

Giresun

Ordu

Rize

Trabzon

Gümüşhane

Artvin

Giresun

Ordu

Rize

Trabzon

Gümüşhane

Eko Turizm

Alternatif Turizm

Doğa Aktiviteleri

*Yöresel
Tatlar*

Sağlık Turizmi

Tarih

